

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õppekava

Dir. KK 1-2/25/25 kinnitatud 21.04.2025

Õppekavarühm		Juhtimine ja haldus				
Õppekava nimetus		Jätkusuutlik ettevõtluse korraldus				
		Sustainable business organisation				
Õppekava kood EHISes		259282				
ESMAÕPPE ÕPPEKAVA				JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA		
EKR 2	EKR 3	EKR 4 kutsekeskharidus	EKR 4	EKR 5	EKR 4	EKR 5
		X				
Õppekava maht (EKAP):		240				
Õppekava koostamise alus:		Õppekava koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 26.08.2013 määrus nr 130 „Kutseharidusstandard“ ja Haridus- ja teadusministeeriumi 08.04.2025 määrus nr 15 “Kutsekeskhariduse riiklik õppekava” lisa 6 Jätkusuutliku ettevõtluse korralduse õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused.				
Õppekava õpiväljundid:		<p>Kutsekeskharidusõppe eesmärk on üldhariduslike ja kutse- või erialaste teadmiste, oskuste ning väärtushoiakute omandamine, mis loovad õpilasele eeldused tööle asumiseks õpitud kutseala valdkonnas ja õpingute jätkamiseks järgmisel kutse- või haridustasemel.</p> <p>Pärast õppekava läbimist õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kavandab teadlikult enda arengut ja karjääri lähtudes elukestva õppe põhimõtetest, hinnates adekvaatselt oma võimeid ja võimalusi ning olles teadlik erinevatest tööturu suundumustest; 2) planeerib ja juhib oma õppimist ja töötamist, hangib sihipäraselt õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, kasutades sobivaid ja usaldusväärseid allikaid, erinevaid õpistrateegiaid ning vajadusel juhendamist ja abi; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui kirjalikult, arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid ning kasutades sobivaid väljendusviise ja sõnavara, sh erialaterminoloogiat; 4) suhtleb võõrkeeles erinevates igapäevaelu ja tööga seotud olukordades iseseisva keelekasutaja tasemel, väärtustades keelelist ja kultuurilist mitmekesisust; 5) teeb koostööd seotud eesmärkide saavutamiseks, tegutsedes ülesannete täitmisel vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena, lähtudes üldinimlikest ja demokraatlikest väärtustest; 6) arvestab igapäevaelu ja töötamisel jätkusuutliku arengu põhimõtteid, tervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid; 7) väärtustab enda seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse ja kultuuripärandiga, ning mõistes vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena enda rolli ja sotsiaalset vastutust; 8) rakendab kutseala valdkonnas töötamiseks vajalikke kompetentse, õpitud põhimõtteid, teooriaid, tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides täites iseseisvalt mitmekesiseid töö- ja õppeülesandeid; 9) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ka ühiskonnale, lahendades töö- ja õppeülesannetega seonduvaid probleeme eesmärgipäraselt ja loovalt ning kohandades oma tegevust vastavalt muutuvatele olukordadele; 10) toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna, 				

	<p>järgides demokraatia põhimõtteid, ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja käitumisnorme;</p> <p>11) teeb põhjendatud otsuseid nii töö- kui igapäeva elu küsimuste lahendamisel, kasutades matemaatikale, loodusteadustele ja tehnoloogiale omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid;</p> <p>12) kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi nii isiklikel kui tööalastel eesmärkidel eesmärgipäraselt ning vastutustundlikult;</p> <p>13) kaitseb teadlikult oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse põhimõtteid.</p> <p>14) oskab teadlikult planeerida oma rahaasju igapäevases majandamises, tehes rahaasjades arukaid, vastutustundlike ja majanduslikult jätkusuutlikke otsuseid isikliku ja ühiskondliku heaolu tagamiseks.</p>
Õppekava rakendamine:	<p>Õppevorm mittestatsionaarne õpe, statsionaarne - koolipõhine õpe, statsionaarne - töökohapõhine õpe</p> <p>Sihtrühm</p>
<p>Nõuded õpingute alustamiseks</p> <p>Õpingute alustamise tingimuseks on põhihariduse olemasolu.</p> <p>Õpinguid võivad alustada ka vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid, mille olemasolu hinnatakse vastavalt kooli vastuvõtukorras sätestatud tingimustele.</p>	
<p>Nõuded õpingute lõpetamiseks</p> <p>Õpingud kutsekeskharidusõppes loetakse lõpetatuks pärast õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamist.</p> <p>Õpiväljundite saavutatust hinnatakse kutseharidusstandardis sätestatud korras.</p>	
<p>Lõpetamisel väljastatavad dokumendid</p> <p>Õpingute lõpetanule väljastab kool lõputunnistuse kutsekeskhariduse omandamise kohta koos hinnetelehega.</p>	
<p>Õpingute läbimisel omandatav(ad)</p>	
kvalifikatsioon(id):	
Osakutse(d):	puuduvad
<p>Õppekava struktuur</p> <p>Õppekava võimaldab õpilasel omandada teadmised, oskused ja hoiakud õpingute jätkamiseks või töötamiseks erinevates ettevõtluse korralduse valdkondades nagu bürootöö, turundus ja müük, projektitöö ning tootearendus.</p> <p>Õppekava õppemaht on 240 EKAPit, mis jaguneb järgmiselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Üldharidusõpingute moodulid 80 EKAPit; <ol style="list-style-type: none"> 1.1. keel ja kirjandus, sh eesti keel teise keelena, 14 EKAPit; 1.2. võõrkeel keeleoskustasemel B2, 4,5 EKAPit; 1.3. võõrkeel keeleoskustasemel B1, 7,5 EKAPit; 1.4. matemaatika, 12 EKAPit; 1.5. loodusained, 18 EKAPit; 1.6. sotsiaalsained, 13 EKAPit; 1.7. visuaal- ja helikultuur, 4 EKAPit; 1.8. kehakultuur, 5,5 EKAPit; 1.9. riigikaitseõpetus, 1,5 EKAPit. 2) põhiõpingud 125 EKAPit, millest ühiseid põhiõpinguid sh praktika 100 EKAPit ja valitavaid põhiõpinguid 25 EKAPit; 3) valikõpingud 35 EKAPit sh 5 EKAPit vabaõpingud. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. ettevõtlusõpe, õppe mahuga 4 - 6 EKAPit; 3.2. riigikaitseõpetuse välilaager, õppe mahuga 1,5 EKAPit; 3.3. täiendavad üldharidusõpingud, mis võimaldavad õpilasel omandada piisava ettevalmistuse õpingute jätkamiseks järgmisel haridus- või kutsetasemel, õppe mahuga 5 –30 EKAPit; 	

Õppekava võimaldab järgmisi suunavalikuid, millest õpilane valib ühe:

- 1) ettevõtluse korralduse suund;
- 2) tootedisaini suund;
- 3) turunduse ja müügi suund;
- 4) bürootöö suund.

Suunavalik toimub 2 õppeaastal.

Õppekava põhiõpingute struktuur

Ühised põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht on järgmised:

- 1) oskused eluks ja tööks, 15 EKAPit;
- 2) digioskuste arendamine, 5 EKAPit;
- 3) sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAPit;
- 4) projektijuhtimise alused, 10 EKAPit;
- 5) õpilase professionaalne areng, 7 EKAPit;
- 6) ettevõtlus ja äriplaan, 7 EKAPit;
- 7) majandusõpetus ja –arvestuse alused, 8 EKAPit;
- 8) digiturundus ja kommunikatsioon, 6 EKAPit;
- 9) vastutustundlik ettevõtlus, 7 EKAPit;
- 10) praktika, 25 EKAPit;

Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende maht ettevõtluse korralduse ja tootedisaini suundadel on järgmised:

Ühised põhiõpingute moodulid mõlemal suunal on järgmised:

- 1) innovatsioon ettevõttes, 5 EKAPit;
- 2) ettevõtluse õiguslikud alused, 5 EKAPit.

Valitavad põhiõpingute moodulid ettevõtluse korralduse suunal on järgmised:

- 1) ettevõtte töökorraldus, 10 EKAPit;
- 2) ettevõtte jätkusuutlik areng, 5 EKAPit.

Valitavad põhiõpingute moodulid tootedisaini suunal on järgmised:

- 1) disainmõtlemine ja väärtusloome, 5 EKAPit;
- 2) tootearendus ja tootearendusprotsess, 10 EKAPit.

Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht turunduse ja müügi suunal on järgmised:

- 1) turunduse ja müügi alused, 10 EKAPit;
- 2) turundus, 8 EKAPit;
- 3) müügitöö, 7 EKAPit.

Valitavad põhiõpingute moodulid bürootöö suunal on järgmised:

- 1) bürooassistendi baasoskused, 5 EKAPit;
- 2) dokumentide loomine ja registreerimine, 5 EKAPit;
- 3) dokumentide haldamine ja säilitamine, 5 EKAPit;
- 4) ametikohtumiste ja sündmuste korraldus, 5 EKAPit;
- 5) koostööoskuste arendamine, 5 EKAPit.

Põhiõpingute moodulid (190 EKAP)

Ametikohtumiste ja sündmuste korraldamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none">• valmistab ette ruumid ja seadmed vastavalt sündmuse vajadusele;• vahendab infot ja materjale, kasutades heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootehnikat;• korraldab sündmuse ja ametikohtumisi, arvestades organisatsiooni eesmärke ja vajadusi.
Bürooassistendi	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none">• järgib eetika- ja etiketireegleid esindustegevustes ja

baasoskused		<p>kujundab organisatsiooni mainet;</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgib küberturvalisuse põhimõtteid ja omab vastutust virtuaalses koostöös, sh kasutatavate seadmete kaitsmisel; • mõistab kultuuri järjepidevust ja selle osa inimeste mõtte- ja käitumislaidide kujundajana; • kasutab heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootarvikuid ja -tehnikat, pakkudes kolleegidele tuge; • korraldab kontori-, esitlustehnika ja -tarvikute hankimist ning hooldust, arvestades organisatsiooni vajadusi.
Digioskuste arendamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Õpilane kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust • 2. Õpilane kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid • 3. Õpilane loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid • 4. Õpilane kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid • 5. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks
Digiturundus ja kommunikatsioon	6 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • hindab kommunikatsiooni rolli soovitud käitumise saavutamiseks; • kavandab digiturunduse peamisi kanaleid turunduseesmärkide täitmiseks; • korraldab digiturunduskampaania lähtuvalt ettevõtte müügieesmärkidest ning jätkusuutlikkusest.
Disainmõtlemine ja väärtusloome	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab disainmõtlemise olemust, protsessi ja põhimõtteid erinevates valdkondades; • rakendab disainmõtlemise meetodeid praktilistes olukordades; • loob kasutajakeskseid ja jätkusuutlikke väärtuspakkumisi; • hindab loodud lahenduste väärtust ja selle mõju kasutajale ja ettevõttele.
Dokumentide haldamine ja säilitamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • säilitab, haldab ja kaitseb dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; • rakendab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel vastavalt isiku- ja andmekaitse juhistele.
Dokumentide loomine ja registreerimine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • koostab dokumente, lähtudes valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; • täidab dokumentidega seotud menetlustoiminguid, lähtudes organisatsiooni vajadusest.
Ettevõtlus ja äriplaan	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib äri võimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest; • kujundab toote ja selle hinna lähtuvalt äriideest; • koostab meeskonnatööna kogutud info põhjal ärimudeli ja äriplaani; • rakendab juhendamisel kavandatud äriplaani.
Ettevõtluse õiguslikud alused	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ettevõtlusega seotud juriidilisi vorme ja nende õiguslikke erinevusi, tuginedes äriseadustikule;

		<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ettevõtte tegevusega seotud lepingulisi suhteid ja vastutust, tuginedes võlaõigusseadusele; • mõistab ettevõtte finantskohustusi ja majandustegevusega seotud maksustamise põhimõtteid, tuginedes maksuseadustele ja raamatupidamise seadusele • selgitab ettevõtluse õiguspärasust ja konkurentsiseaduse põhimõtteid turul tegutsemisel • mõistab ettevõtte tegevuse lõpetamise vajadusi ja võimalusi arvestades ettevõtte majandusseisu ja ettevõtluskeskkond;
Ettevõtte jätkusuutlik areng	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ettevõtte tegevuse mõju lühi- ja pikaajalises vaates seoses säästva arengu eesmärkidega; • teeb meeskonnatööna kohaliku kogukonna jaoks ühiskondlikult kasuliku projekti koostöös kohaliku organisatsiooniga, valides fookuseks ühe säästva arengu eesmärgi; • kirjeldab jätkusuutliku tegevuse mõõtmisviise, lähtudes valitud säästva arengu eesmärgist.
Ettevõtte töökorraldus	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel; • koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte; • mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris; • mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust. • planeerib meeskonnatöö tegevused, arvestades erinevate rollide ja ülesannetega; • peab läbirääkimisi projektides ja protsessides seotud osapooltega; • analüüsib juhendamisel projekti ja protsessi tulemuslikkust.
Innovatsioon ettevõtluses	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab innovatsiooni tähtsust ettevõtte arengus ja tööprotsessides, järgides jätkusuutlikkuse põhimõtteid; • rakendab meeskonnatööna innovaatilisi lahendusi ettevõtte probleemile, kasutades disainmõtlemist ja järgides intellektuaalomandi kaitse põhimõtteid; • arendab toodet, arvestades turunõudlust ja kasutajakeskset lähenemist.
Koostööoskuste arendamine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel; • koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte; • mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris; • mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust;
Majandusõpetuse ja -arvestuse alused	8 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab üksikisiku ja ettevõtte kohustusi riigi ees ning valitsuse rolli majanduses; • teeb eesmärgipäraseid ja säästlikke valikuid tarbimisel ja finantsteenuste kasutamisel; • mõistab tootlikkuse olemust ja tähtsust majanduses, arvestades ressursside piiratust/nappust; • mõistab raha funktsioone ning keskpankade ja kommertsbankade rolli raharingluses; • mõistab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi globaalsel tasandil, arvestades jätkusuutliku arengu

		<p>eesmäärke;</p> <ul style="list-style-type: none"> • akendab ettevõtte eelarvestamise ja finantseerimise põhimõtteid, lähtudes eesmärkidest; • järgib finantsarvestuse põhimõtteid, lähtudes õpilasfirma juhenditest
Müügitöö	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab müügistrateegiate mõju ettevõtte jätkusuutlikule arengule; • korraldab müügiprotsessi, kasutades tõhusaid suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi müügieesmärkide täitmiseks; • kujundab müügi pinna, kasutades müügiedendamise tehnikaid ning arvestades toote eripära ja kliendi käitumist.
Oskused eluks ja tööks	15 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise • kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel • tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena • mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale • mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks • kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäeva eluga seonduvate ülesannete lahendamisel • korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise
Praktika	25 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • teeb ettevalmistused praktikale suundumiseks, lähtudes õpi- ja karjäärieesmärkidest; • kirjeldab praktika käigus praktikaettevõtte eesmäärke, ärimudelit ja jätkusuutlikkust; • teostab juhendamisel meeskonnaliikmena praktikaülesandeid, rakendades erialaseid teadmisi ja oskusi; • hindab juhendamisel praktika tulemuslikkust vastavalt seatud eesmärkidele.
Projektijuhtimise alused	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab projekti olemust ja olulisi etappe projekti kavandamisel; • määratleb meeskonnatööna probleemi, tuginedes kogutud

		<p>infole;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab meeskonnatööna jätkusuutlikke väärtustloovaid probleemilahendusi, kasutades loovustehnikaid; • kavandab meeskonnatööna ette miniprojekti ressursid ja tegevuskava, kasutades digitaalseid vahendeid; • loob meeskonnatöö käigus miniprojekti, lähtudes tegevuskavast ja ressurrssidest arvestades püstitatud eesmärki.
Sissejuhatus kutseõpingutesse	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ettevõtlussektorit ning ettevõtluse tähtsust kohalikus arengus, arvestades jätkusuutlikkuse põhimõtteid; • mõistab ettevõtja ja ettevõtte eesmarke, tegevusi, võimalusi, vastutust ja rolli ühiskonnas, arvestades piirkondlikku eripära ja õigusnorme; • selgitab majandusringlust, majandussüsteeme ja turumajanduse põhimõtteid; • lahendab lähikeskkonna probleemi, kasutades loovustehnikaid ja disainmõtlemist; • mõistab ettevõtte tegevust ja eesmarke lähtuvalt jätkusuutlikust arengust; • kavandab turunduse ja müügiga seotud tegevusi lähtuvalt sihtrühmast.
Tootearendus ja tootearendusprotsess	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • orienteerub tootearenduse protsessis, seostades seda jätkusuutliku ettevõtlusega; • akendab kaasaegseid tehnoloogiaid tootearendusprotsessis; • loob innovaatilise kasutajakeskse tootedisaini projekti; • valmistab toote prototüübi, kasutades sobivaid materjale ja tootmisviise; • hindab toote väärtust ja mõju kasutajale ja keskkonnale; • koostab keeleliselt ja vormiliselt korrektse ning tervikliku tootearenduse dokumentatsiooni.
Turundus	8 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab turundusstrateegia rakendamise, valides tegevused, lähtudes sihtrühmast; • kujundab reklaammaterjale, kasutades brändi põhielemente, nagu visuaalne identiteet, sõnumid, väärtuspakkumine; • loob turunduseesmärkide täitmiseks erinevat tüüpi sisuturunduse materjale, arvestades sihtrühma eripära.
Turunduse ja müügi alused	10 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • läbib turunduse -ja müügi protsessi peamised etapid, luues nende omavahelisi seoseid ja seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks; • rakendab tarbimispsühholoogiat ja tarbijakäitumise aluseid turundus- ja müügi protsessides; • selgitab jätkusuutlikkuse põhimõtete järgimise mõju turundus- ja müügieesmärkide saavutamisele ning tarneahelale; • kasutab müügi- ja turundustegevustes erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja -võimalusi; • analüüsib siht- ja sidusrühmi ning nende segmenteerimise olulisust turundus- ja müügi kampaania eesmärkide saavutamiseks; • viib läbi meeskonnatööna turundus- või müügi kampaania, keskendudes toote/teenuse jätkusuutlikkuse teadvustamisele ja vastutustundlikule tarbimisele.
Vastutustundlik ettevõtlus	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab kestliku arengu eesmärkide vajadust ja mõju ühiskonnale ning inimesele, tuginedes Eesti ja rahvusvahelistele kokkulepetele; • kavandab meeskonnatööna kogukonnaprojekti vastavalt

		<p>valitud säästva arengu eesmärgile;</p> <ul style="list-style-type: none"> • selgitab ettevõtlusega seotud maksud vastavalt õigusaktidele; • arvestab ja deklareerib töötasu, kasutades digilahendusi.
Õpilase professionaalne areng	7 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • teeb tulemuslikult koostööd projektimeeskonnas, arendades suhtlemis- ja probleemilahendusoskusi; • koostab ennastjuhtiva õpilasena isikliku lühi- ja pikaajalise karjääriplaani; • kujundab personaalse õpitee, lähtudes adekvaatses minapildist ja püstitatud eesmärkidest; • kujundab tasakaalustatud ja vastutustundliku isiksuse, arendades järjepidevalt vaimset, emotsionaalset, füüsilist ja sotsiaalset võimekust.
Üldõpingute moodulid (80 EKAP)		
Keel ja kirjandus	14 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist • Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle • Kasutab nii suuliselt kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldeb ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit • Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist • Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Kehakultuur	5.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi; • Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist • Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana • Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata • Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel
Loodusained	18 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nende vaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks • Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi • Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel • Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks • Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja

		<p>tehnoloogiat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale • Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus • Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis
Matemaatika	12 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid • Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid • Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid • Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust • Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Riigikaitseõpetus	1.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele • Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule • Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgi maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis • Selgitab Eesti riigikaitse eesmärgi, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiaast käsitusest • Tunneb Eesti Vabariigi kaitsevõime olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele • Omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes • Selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitsemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust • Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks • On omandanud esmasel esmaabivõtte ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral • Kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil
Sotsiaalsed	13 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid • Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles • Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid • Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust,

		<p>lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas • Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele
Visuaal- ja helikultuur	4 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises • Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas • Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojekti, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Võõrkeel keeleoskustasemel B1	4.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisest sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades • Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt • Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele • Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks • Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni
Võõrkeel tasemel B2	7.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; • Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; • Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; • Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; • Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.
Valikõpingute moodulid (51.5 EKAP)		
Digitaalsed ärimudelid ja e-kaubandus	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Õppija selgitab digitaalse äri toimimise aluseid, sh digitaalse väärtusahela, ärimudeli komponentide ja e-kaubanduse eripära. • Õppija võrdleb e-kaubanduse platvorme ja tööriistu, hinnates nende sobivust erinevatele äriideedele ja kasutajakogemuse kujundamisele. • Õppija koostab ja esitleb digitaalset ärimudelit, lähtudes valitud toote/teenuse turustamisvõimalustest ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest.
Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • valdab eesti kirjakeelt ning kasutab seda korrektselt kõnes ja kirjas • mõistab sidumata tekste, hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid • koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt

		<p>hinnates, tunneb erinevat liiki tekstide ülesehitust ja põhimõtteid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult
Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane kasutab inglise keelt erinevat liiki dokumentide koostamisel; • Õpilane mõistab kuuldu inglise keeles; • Õpilane mõistab olulist infot inglise keelses tekstis; • Õpilane põhjendab ja selgitab oma seisukohti inglise keeles; • Õpilane sooritab proovieksami lähtudes riigieksami nõuetest.
Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane lihtsustab matemaatilisi avaldise, lahendab võrrandeid ja võrratusi, rakendades sobivaid matemaatilisi mudeleid probleemide lahendamisel erinevates valdkondades; • Õpilane esitab tasandilisi jooni valemi abil ja kontrollib või skitseerib jooni, kasutades geomeetria tarkvara nagu GeoGebra või WIRIS; • Õpilane kasutab juhusliku sündmuse tõenäosust ja juhusliku suuruse jaotuse arvkarakteristikuid, uurides ja analüüsisides statistilisi andmeid erinevates eluvaldkondades;
Ettevõtlusõpe	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab äri võimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest • kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele • mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast • kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast
Finantsarvestus	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • kajastab majandusüksuse toimunud majandussündmusi vastavalt seadusandlusele • koostab mikroettevõtja finantsaruandeid, lähtudes kehtivatest õigus- ja normatiivaktidest
Fotograafia ja kujunduse alused	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente. • rakendab fotograafia ja kujunduse põhivõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi. • koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.
Personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi. • Võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel. • Koostab jätkusuutliku finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.
Praktiline müük ja teenindus oskused	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • demonstreerib praktilisi müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ostukäitumist; • rakendab klienditeeninduse head tava erinevates teenindussituatsioonides • analüüsib enda müügi- ja teenindusprotsessi tugevusi ja

		arenduskohti, tuginedes tagasisidele.
Riigikaitseõpetuse välilaager	1.5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid; • orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil • oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes • käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju
Vabaõpingud	0 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • hindab oma vabaõpingute kogemust, seostades selle isikliku arengu, õpitee ja tulevikuväljavaadetega, dokumenteerides tulemusi ette antud vormis
Ärisuhtlus ja tööalane enesejuhtimine	5 EKAP	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab tööalase suhtluse ja koostöö põhimõtteid, arvestades erinevate suhtluskanalite ja -stiilide mõju töö tulemuslikkusele. • kujundab enesejuhtimisoskusi, planeerides teadlikult tööülesandeid ja eesmärke vastavalt oma rollile meeskonnas. • rakendab efektiivse eneseväljenduse ja tagasiside andmise oskusi tööalastes suhtlussituatsioonides.
Valikõpingute moodulite valiku võimalused ja tingimused:		
Lõpueksami lühikirjeldus:		
Praktika kirjeldus:		
Spetsialiseerumised puuduvad		
Õppekava kontaktisik	Ille Kukk, kutseõpetaja, ille.kukk@hariduskeskus.ee , 4427888	
Märkused: Moodulite rakenduskava on kättesaadav: https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/3604/version/9822 1. Kutsekeskhariduse õppekava põhiõpingute moodulite ja elukestva võtmepädevuste võrdlus 3. Kutsekeskhariduse õppekava avamise vajalikkuse põhjendus		

Pärnumaa Kutsehariduskeskus

Jätkusuutlik ettevõtluse korraldus (444 Neljanda taseme kutsekeskharidusõpe (vv alates 01.09.2025)) moodulite rakenduskava

Sihtrühm	.
Õppevorm	statsionaarne - koolipõhine õpe

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	Ametikohtumiste ja sündmuste korraldamine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puudunud		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane korraldab sündmuse ja ametikohtumised, arvestades organisatsiooni vajadusi.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. valmistab ette ruumid ja seadmed vastavalt sündmuse vajadusele;	määratleb ametikohtumise või sündmuse liigi lähtuvalt sündmuse toimumise ajast, eesmärgist ja iseloomust; valmistab ette koosolekuruumi, vajalikud materjalid ja vahendid ning tagab nende kättesaadavuse vastavalt organisatsiooni tavadele; valmistab ette ametikohtumiseks ja koosolekuks veebikeskkonna, kasutades digitehnoloogial põhinevaid lahendusi; tunneb laua eelkatte võimalusi tööalaseks vastuvõtuks ning toitlustuse etiketti vastuvõttudel arvestades erinevate riikide toidukultuuri; tagab virtuaalse keskkonna ja ruumide korrashoiu sündmuse või ametikohtumise lõppedes, arvestades küberturvalisuse ja keskkonnaohutuse nõudeid;	Eristav hindamine
2. vahendab infot ja materjale, kasutades heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootehnikat;	organisatsiooni tavadele kasutades erinevaid IT-tehnilisi lahendusi; dokumenteerib koosolekuid ja kohtumisi,	Eristav hindamine

	kasutades etteantud vorme; valmistab ette tagasiside kogumise võimaluse kasutades IT-tehnilisi lahendusi; valmistab ette tagasiside kogumise võimaluse IT-tehnilisi lahendusi kasutades;	
3. korraldab sündmuse ja ametikohtumisi, arvestades organisatsiooni eesmärgi ja vajadusi.	planeerib meeskonnatööna sündmuse vastavalt lähteülesandele; koostab sündmuse päevakava sõltuvalt organisatsiooni eesmärkidest; viib läbi sündmuse ja/või ametikohtumise lähtuvalt kavandatud plaanist; tagab sündmuse tõrgeteta teeninduse kogu sündmuse vältel.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Ametikohtumise korraldamine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Ametikohtumise planeerimine, plaani rakendamine. Ametikohtumise päevakava koostamine. Osalejate teenindamine, teeninduspädevused.	Seos õpiväljundiga korraldab sündmuse ja ametikohtumisi, arvestades organisatsiooni eesmärgi ja vajadusi.
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs, hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside ettevalmistamine, esitluste koostamine, kirjalikud ülesanded.	
Hindamisülesanded	Ametikohtumiste korraldamise protsessikaart Ametikohtumise ruumi ja/või keskkonna valik lähtuvalt ametikohtumise eesmärgist Kutse, tänukirja, laua paiknemise plaani vormistamine eesti ja inglise keeles Situatsioonülesanne ametikohtumise korraldamisest meeskonnatööna, sh kutse, päevakorra, protokoll või memo koostamine, toitulustuse tellimine lähtuvalt kultuurist ja muudest eripäradest. Kompleksülesanne: veebikoosoleku ettevalmistamine, vahendite seadistamine, kvaliteedikontroll, kohtumise järeltegevused	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	

Ametikohtumisest teavitamine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Teavitamise erinevad võimalused. Materjalide ettevalmistus. Materjalide kättesaadavuse tagamine. Kutsete koostamine ja saatmine. Meeldetuletuste tegemine Ametikohtumiste dokumenteerimine – protokoll, memo. Digitehnoloogilised võimalused protokollimisel. Tagasiside kogumise viisid ja meetodid.	Seos õpiväljundiga vahendab infot ja materjale, kasutades heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootehnikat;
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs, hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside ettevalmistamine, esitluste koostamine, kirjalikud ülesanded.	
Hindamisülesanded	Ametikohtumiste korraldamise protsessikaart Ametikohtumise ruumi ja/või keskkonna valik lähtuvalt ametikohtumise eesmärgist Kutse, tänukirja, laua paiknemise plaani vormistamine eesti ja inglise keeles Situatsioonülesanne ametikohtumise korraldamisest meeskonnatöona, sh kutse, päevakorra, protokoll või memo koostamine, toitlustuse tellimine lähtuvalt kultuurist ja muudest eripäradest. Kompleksülesanne: veebikoosoleku ettevalmistamine, vahendite seadistamine, kvaliteedikontroll, kohtumise järeltegevused	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Ametikohtumiste ja koosolekute ettevalmistamine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Ametikohtumiste liigid ja etikett, sh veebikoosoleku etikett. Koosoleku ruumi ja vahendite valik lähtuvalt koosoleku eesmärgist ja osalejate arvust; konverentsitehnika valik lähtuvalt osalejate spetsiifikast. Digitehnoloogilised võimalused ametikohtumiste pidamiseks, veebikoosoleku etikett. Toitlustuse korraldamise võimalused. Menüü. Toitlustuse tellimine, kultuuri ja muude eripäradega arvestamine. Laua eelkate.	Seos õpiväljundiga valmistab ette ruumid ja seadmed vastavalt sündmuse vajadusele;
Hindamisülesanded	Ametikohtumiste korraldamise protsessikaart Ametikohtumise ruumi ja/või keskkonna valik lähtuvalt ametikohtumise eesmärgist Kutse, tänukirja, laua paiknemise plaani vormistamine eesti ja inglise keeles Situatsioonülesanne ametikohtumise korraldamisest meeskonnatöona, sh kutse, päevakorra, protokoll või memo koostamine, toitlustuse tellimine lähtuvalt kultuurist ja muudest eripäradest. Kompleksülesanne: veebikoosoleku ettevalmistamine, vahendite seadistamine, kvaliteedikontroll, kohtumise järeltegevused	
Hindamine	Eristav hindamine	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>

Õppemeetodid	Loeng, grupidööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Sarv, M. (2020). Kontoritöö alused. Koolibri.</p> <p>Kruus, K. (2018). Protokoll ja etiketi käsiraamat. Äripäev.</p> <p>Alas, R. (2020). Ärikultuur ja rahvusvaheline suhtlemine.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	Bürooassistendi baasoskused	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane suudab juhtida oma käitumist töökeskkonnas ja igapäevaelus, järgides üldtunnustatud käitumisnorme, etiketi põhimõtteid ning oma erialases töös küberturvalisuse põhimõtteid. Õpilane loob dokumente ja teostab dokumentide menetlustoiminguid, arvestades valdkonna head tava ja õigusakte		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. järgib eetika- ja etiketireegleid esindustegevustes ja kujundab organisatsiooni mainet;	iseloostab meeskonnatöona bürooassistendi rolli ja käitumisnormide täitmise olulisust organisatsiooni esindustegevuses; selgitab ühiskondlikku või seltskondlikku positsiooni ja tseremooniaid, arvestades rahvusvahelise etiketi norme; järgib etiketalaseid nõudeid dokumentide koostamisel sh kirjad, kutsed, viisakusavaldused; selgitab meenete ja ärikingituste valiku põhimõtteid arvestades organisatsiooni tavasid ja kultuurilist tausta;	Eristav hindamine
2. järgib küberturvalisuse põhimõtteid ja omab vastutust virtuaalses koostöös, sh kasutatavate seadmete kaitsmisel;	kirjeldab infoühiskonna võimalusi, sh võimalikke ohtusid kasutades ühiseid töövahendid ja sotsiaalmeediat; kasutab oma seadme kaitsmiseks põhivõtteid ja oskab hinnata info usaldusväärsust; hindab allikakriitiliselt info usaldusväärsust; kaitseb end veebisuhtluses, tunneb riske, sh küberkiusamise avaldumisvormi isikliku informatsiooni avaldamisel;	Eristav hindamine
3. mõistab kultuuri järjepidevust ja selle osa inimete mõtte- ja käitumislaidide kujundajana;	selgitab mitmekultuurilisuse olemust ja erinevate rahvaste traditsioone ning sellega arvestamise vajadust bürootöös; toob näiteid kultuuride rollist mõtte- ja käitumislaidide kujundajana;	Eristav hindamine

<p>4. kasutab heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootarvikuid ja -tehnikat, pakkudes kolleegidele tuge;</p>	<p>iseloomustab bürooassistendi töökeskkonda ja büroo kujundamise võimalusi lähtudes töö funktsioonidest ning keskkonnasäästlikkuse põhimõtetest; seostab jätkusuutlikkuse põhimõtteid oma erialase töö ja töökeskkonnaga; kasutab heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootehnikat, lähtudes tööohutuse ja tervishoiu nõuetest;</p>	<p>Eristav hindamine</p>
<p>5. korraldab kontori-, esitlustehnika ja -tarvikute hankimist ning hooldust, arvestades organisatsiooni vajadusi.</p>	<p>peab meeskonnatöona arvestust bürootarvikute, erinevate teabekandjate ning bürooinventari üle ning hangib neid vastavalt organisatsiooni vajadustele; korraldab bürootehnika hooldust, järgides seadmete hooldusjuhiseid ja organisatsiooni töökorraldust; selgitab jäätmekäitlust ja büroos kasutatavate vahendite ökonoomset kasutamist, lähtudes roheline kontori põhimõtetest.</p>	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

<p>Büroo toimimise tagamine</p> <p>Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Kontori liigid ja sellest tulenev bürooassistendi töökoha kujundamine. Bürooruumide korrashoid ja kujundamine vastavalt tööohutuse ja tervishoiu nõuetele. Keskkonnasäästlikkus. Jäätmekäitluse põhimõtted. Puhastusvahendid. Pandipakendid. Kontoritehnika. Konverentsitehnika ülespanek ja kasutamine. Juhendite kasutamine ja probleemide lahendamine. Büroo- ja arhiivitarvikute, inventari vajadus, tellimine ja arvestus. Büroo- ja arhiivitarvikute arvestus. Hooldusjuhendite kasutamine ja hooldusteenuse korraldamine. Rohelise kontori põhimõtted.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>kasutab heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootarvikuid ja -tehnikat, pakkudes kolleegidele tuge; korraldab kontori-, esitlustehnika ja -tarvikute hankimist ning hooldust, arvestades organisatsiooni vajadusi.</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Esitlus kontoritehnikast – peamised parameetrid, kasutamine ja hooldus Praktiline töö – bürootehnika planeerimine ja kasutamine Praktiline töö – eelarve koostamine bürootarvikute, -tehnikat jm tellimiseks oma büroosse situatsioonülesande põhjal.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on</p>	

	kujunemine	saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
	sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
	Eetika ja etikett Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad Eetika mõisted ja põhimõtted. Eetika dilemmad. Sekretäri kutsetetikakoodeks. Bürooassistendi tööülesanded ja roll. Ärietikett. Igapäeva etikett. Bürooassistendi tööalane riietus, riiete korrastamine. Ühiskondlik ja seltskondlik positsioon. Ärietikett (normid, suhtlemine, käitlemine). Rahvusvaheline etikett. Kultuuride erisus etiketinõuetes. Kultuuride mõju ärietiketile Etiketi alased nõuded kirjade, kutsete jm viisakusavalduste koostamisel. Meened ja ärikingitused. Kultuuride erisused.</p>	Seos õpiväljundiga järgib eetika- ja etiketireegleid esindustevastes ja kujundab organisatsiooni mainet;
	Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs, hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside ettevalmistamine, esitluste koostamine, kirjalikud ülesanded.	
	Hindamisülesanded	<p>Test sekretäri eetikakoodeksi kohta</p> <p>Esitluse koostamine rahvusvahelise etiketi teemal (etteantud riik, rahvus)</p> <p>Kirja ja kutse kirjutamine lähtudes viisakusnormidest</p> <p>Loovharjutus ärikingituse valik lähtuvalt saaja organisatsiooni tegevusalast, piirkonnast vms.</p> <p>Valib oma tööalase riietuse lähtudes tööülesannetest ja sündmustest ja korrastab oma väljanägemise sobivalt bürooassistendi tööks</p>	
	Hindamine	Eristav hindamine	
	sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
	sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
	Kultuu Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad Erinevad rahvused ja kultuurid. Kultuuri rollid, käitumislaid. Kultuuride erinevus. Multikultuursus. Multikultuursusega arvestamine bürootöös.</p>	Seos õpiväljundiga mõistab kultuuri järjepidevust ja selle osa inimeste mõtte- ja käitumislaidide

		kujundajana;
Hindamisülesanded	Esitlus konkreetse kultuuri eripäradest ja kultuuride erinevuste võrdlemine kultuuridega arvestamise põhimõtete alusel Meeskonnatöona kirjeldada organisatsiooni esindustegevustes kultuuridega arvestamist bürooassistendi töös	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Turvaline infoühiskond Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad</p> <p>Infoühiskonna võimalused ja ohud</p> <p>Digiseadmete kaitsemise meetodid ja võtted</p> <p>Andmed ja informatsioon. Infoallikad ja nende usaldusväärsus. Infokanalid ja nende otstarve. Info avaldamine.</p> <p>Veebisuhtluse head tavad. Veebisuhtluse ohud. Piltide avalikustamine. Küberkiusamine, selle erinevad vormid ja vastutus tehtu eest. Ohvriabi võimalused küberkiusamise korral.</p> <p>Veebipolitseiniku roll.</p>	Seos õpiväljundiga järgib küberturvalisuse põhimõtteid ja omab vastutust virtuaalses koostöös, sh kasutatavate seadmete kaitsmisel;
Hindamisülesanded	Oma veebisuhtluse ja info avaldamise jälgimine ning selle võrdlemine küberturvalisuse seisukohtadega Etteantud artikli alusel info usaldusväärsuse hindamine Küberturvalisuse test	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, grupidöö, praktilised ülesanded
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	

Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Sarv, M. 2020. Kontoritöö alused. Koolibri.</p> <p>Liiv, K. 2021. Dokumendihaldus ja asjaajamine. Studium.</p> <p>Tööinspektsiooni koduleht. Töökeskkond ja tööhutus kontoris https://www.tooelu.ee/et</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	Digioskuste arendamine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab enda digipädevusi elektroonilise teabe otsimiseks, loomiseks ja haldamiseks, arvestades digitehnoloogia kasutamisel tervisekaitse ja küberturvalisuse nõuete ning autorikaitse ja eetika põhimõtetega.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. 1. Õpilane kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust	<p>Õpilane</p> <p>1.1. määratleb oma teabevajaduse ning rakendab sobivaid infootsingu võtteid, et leida digikeskkonnast asjakohane teave;</p> <p>1.2. otsib ja filtreerib andmeid, infot ja materjale eesmärgipäraselt, kasutades erinevaid otsingumeetodeid ja -tööriistu;</p> <p>1.3. analüüsib juhendamisel leitud andmeid, infot ja digisisu, hinnates nende allikate päritolu usaldusväärsust ja asjakohasust;</p> <p>1.4. salvestab ja korrastab digikeskkonnas faile, kasutades kaustu ja kategooriaid, et tagada lihtne ligipääs ja haldus;</p> <p>1.5. töötleb ja analüüsib andmeid tabelarvutuse abil ning esitleb tulemusi selgelt ja arusaadavalt diagrammide ja skeemide abil;</p>	Mitteeristav hindamine
2. 2. Õpilane kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid	<p>Õpilane</p> <p>2.1. kasutab sobivaid digitehnoloogiaid ja -sisu, et tõhusalt suhelda ja panustada meeskonnatöösse;</p> <p>2.2. jagab infot ja faile digikeskkonnas, valides selleks kontekstist ja eesmärgist tulenevalt korrektse viisi ja sobiva vahendi;</p> <p>2.3. kasutab iseseisvalt ja efektiivselt kooli, kohaliku omavalitsuse, riigi ja ettevõtete digiteenuseid, näiteks e- päevik, riigiportaal, digitaalsed õpikeskkonnad, pangateenused;</p>	Mitteeristav hindamine

	<p>2,4. kasutab turvaliselt ühismeediat, ajaveebi ja video jagamise platvorme oma algatuste tutvustamiseks ja teiste kaasamiseks;</p> <p>2.5. järgib digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme, arvestades erinevate sihtrühmade kultuurilisest, vanuselisest ja keelelisest eripärast tulenevaid vajadusi;</p> <p>2.6. haldab enda digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse nõuetega;</p> <p>2.7. analüüsib juhendamisel oma digitaalset jalajälge ja selle mõju enda kuvandile;</p>	
<p>3. 3. Õpilane loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid</p>	<p>Õpilane</p> <p>3.1. loob digisisu teksti, esitluse, pildi ja videona, kasutades sobivaid tööriistu ning arvestades kvaliteedi, konteksti ja eesmärkidega;</p> <p>3.2. kohandab olemasolevat digisisu uue ja sisukama digimaterjali loomiseks, kombineerides erinevaid teabeallikaid ja digimaterjale;</p> <p>3.3. järgib digisisu loomisel ja kasutamisel autoriõiguse ning eetika põhimõtteid, arvestades andmekaitse ja konfidentsiaalsuse nõuetega;</p> <p>3.4. rakendab juhendamisel asjakohaseid litsentsitingimusi (Creative Commons) vastavalt sisule ja kontekstile;</p> <p>3.5. kasutab tehisintellekti rakendusi digisisu loomisel ja muutmisel vastutustundlikult, arvestades kvaliteeti ja</p> <p>3.6. analüüsib juhendamisel tehisintellekti loodud digisisu täpsust, usaldusväarsust ja konteksti sobivust;</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. 4. Õpilane kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid</p>	<p>Õpilane</p> <p>4.1. kaitseb oma digiseadmeid ja nende sisu, rakendades ohtude vähendamiseks asjakohaseid turvameetmeid ja uuendades regulaarselt vastavat tarkvara;</p> <p>4.2. tuvastab digiseadmeid ähvardavad ohud ja rakendab ennetusmeetmeid nende vältimiseks;</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<p>4.3. rakendab turvameetmeid isikuandmete ja privaatsuse kaitseks, kasutades tugevaid paroole, kaheastmelist autentimist ning andmete krüpteerimist, et piirata juurdepääsu enda andmetele;</p> <p>4.4. analüüsib digiteenuse privaatsusreegleid ja kohandab privaatsusseadeid oma isikuandmete kaitseks;</p> <p>4.5. analüüsib enda käitumist digitehnoloogia kasutamisel, lähtudes sellega seotud vaimse ja füüsilise tervise riskidest;</p> <p>4.6. säilitab tervisliku tasakaalu digitehnoloogia kasutamisel, rakendades ajapiiranguid, puhkeperioode ja ergonoomilisi töövõtteid;</p> <p>4.7. reageerib adekvaatselt küberkiusamisele ning kasutab sobivaid vastumeetmeid, vältimaks edasist kahju;</p> <p>4.8. analüüsib digitehnoloogia keskkonnamõju ja rakendab ressursisäästlikke digikäitumise meetodeid, optimeerides seadmete energiatarvet ja eluea kestust ning hallates digiprügi ökoloogilise jalajälje vähendamiseks;</p>	
<p>5. 5. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamise seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks</p>	<p>Õpilane</p> <p>5.1. tuvastab digiseadme lihtsama tehnilise tõrke põhjuse ja lahendab selle juhendi abil;</p> <p>5.2. valib konkreetse ülesande jaoks sobiva riist- ja tarkvara, arvestades ülesande spetsiifika ja võimalikke alternatiive;</p> <p>5.3. kohandab ja seadistab juhendite alusel digiteenust või platvormi vastavalt enda vajadustele;</p> <p>5.4. analüüsib oma digipädevust, koostab plaani enese arendamiseks ja oskuste täiendamiseks;</p> <p>5.5. toetab digitehnoloogia vähemkogenud kasutajaid, pakkudes juhiseid ja variante probleemide lahendamiseks.</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

1. Info- ja andmekirjaoskus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 1.1. Andmete, info ja digisisu otsing, sirvimine ja filtreerimine 1.2. Andmete, info ja digisisu hindamine 1.3. Andmete, info ja digisisu haldamine 1.4. Tabelarvutusprogrammide kasutamine	Seos õpiväljundiga 1. Õpilane kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust
Iseseisev töö	Tabeltöötlusülesannete lahendamine.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
2. Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 2.1. Suhtlemine digitehnoloogia abil 2.2. Andmete, info ja digisisu jagamine 2.3. Kodanikuaktiivsus digikeskkonnas 2.4. Koostöö digikeskkonnas 2.5. Viisakas käitumine digikeskkonnas 2.6. Digitaalse identiteedi haldamine	Seos õpiväljundiga 2. Õpilane kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid
Iseseisev töö	OSINT iseenda kohta.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
3. Digisisu loomine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 3.1 Digisisu arendus 3.2. Digisisu kohandamine 3.3. Autoriõigus ja litsentsid 3.4 Tekstitöötlusprogrammid 3.5. Esitlusprogrammid	Seos õpiväljundiga 3. Õpilane loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning

	3.6. Graafika ja video koostamine	arvestades autoriõiguse põhimõtteid
Iseseisev töö	Koostab eriala tutvustava digitaalse teose vähemalt kolmes erinevas formaadis (nt video, tekst, rastergraafika), kasutades sobivaid tööriistu ja vajadusel tehisintellekti lahendusi.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
4. Digiturvalisus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 4.1. Digiseadmete kaitse 4.2. Isikuandmete ja privaatsuse kaitse 4.3. Tervise ja heaolu kaitse 4.4. Keskkonnakaitse	Seos õpiväljundiga 4. Õpilane kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid
Iseseisev töö	Nutiseadme turvameetmete rakendamine koos dokumenteerimisega.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.	
5. Probleemilahendus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad 5.1 Tehniliste tõrgete lahendamine 5.2. Digitehnoloogiate valik 5.3. Uuendused digilahenduste abil 5.4. Digipädevuse hindamine ja arendamine	Seos õpiväljundiga 5. Õpilane lahendab digitehnoloogia kasutamise seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks
Iseseisev töö	Võimalike vigade otsing, mis etteantud probleemi esile kutsuvad ja nende lahendamine.	
Hindamisülesanded	Hinnatakse iseseisvat tööd.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õpimapp sisaldab kõiki hinnatavaid ülesandeid, mis on tehtud lävendi tasemel.	

sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Tunnitööd ja iseseisev töö on esitatud lävendi tasemel.
Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Tunnitööd ja iseseisvad tööd on esitatud lävendi tasemel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Moodul loetakse arvestatuks, kui kõik õpiväljundid on saavutatud lävendi tasemel.
Õppematerjalid	Haridus ja Noorteamet (Harno) poolt loodud e-kursus “Õppijate digipädevuse arendamine”. Infopädevus : https://sisu.ut.ee/infootsitugi/ Küberturvalisuse õppevideod: https://www.youtube.com/watch?v=1WHKvxzmqkQ&list=PLNPWRftK1TnrWH7uDj_eE9Fg8yzWVawve Küberkaitse: https://web.htk.tlu.ee/digitaru/kyberkaitse/ Erinevad veebipõhised materjalid https://www.metshein.com/koik-kursused-2/

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	Digiturundus ja kommunikatsioon	6	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane omandab praktilised digiturunduse algteadmised ja kommunikatsioonioskused digiturundustegevuse planeerimiseks ja rakendamiseks.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
36 tundi		120 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. hindab kommunikatsiooni rolli soovitud käitumise saavutamiseks;	analüüsib juhendamisel organisatsiooni sotsiaalmeedia postitusi, selgitades sõnumi saatja võimalikud eesmärgid vaataja kõnetamisel; kirjeldab sotsiaalmeedias asjakohaste näidete abil teksti, video, heli ja pildi koosmõju sõnumi edastamisel; kirjeldab digiturunduse eripära kahepoolses kommunikatsiooniprotsessis;	Eristav hindamine
2. kavandab digiturunduse peamisi kanaleid turunduseesmärkide täitmiseks;	kirjeldab digiturunduse peamisi kanaleid, lähtudes kanali võimalustest, sihtgrupist ning sõnumi edastamise vormidest turunduseesmärkide täitmiseks; loob digiturunduse kanali ning kanalile sobiliku sisu sihtgrupist lähtuvalt;	Eristav hindamine
3. korraldab digiturunduskampaania lähtuvalt ettevõtte müügieesmärkidest ning jätkusuutlikkusest.	viib meeskonnatööna läbi eesmärgipärase digiturunduskampaania, jaga lähtub digiturunduskampaania korraldamisel eetilistest põhimõtetest ja andmekaitse reeglitest; mõõdab digiturunduskampaania mõju, lähtudes kanalile sobilikest mõõdikutest ja arvestades jätkusuutlikkuse põhimõtteid; kasutab sobilikke AI tööriistu digiturundustegevuste lihtsustamiseks.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Digiturunduse kanalid	Alateemad	Seos õpiväljundiga

Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Digiturunduse kanalitega tutvumine ja eripärad. Sihtgruppide määratlemine – kellele müüa? Turunduseesmärgid (näiteks SMART mudel) ja vormid.	kavandab digiturunduse peamisi kanaleid turunduseesmärkide täitmiseks;
Hindamisülesanded	Aktuaalsete sotsiaalmeedia platvormide võimaluste ja sihtgruppide kirjeldus grupitööna ja esitus.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Digiturunduskampaania Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Eesmärgistamine ja mõõdikud. Sihtgrupp. Kanalid. Ressursid (aeg, inimesed, raha, võimalused). Tegevuste mõõtmine ja jätkusuutlikkus. Digiturunduse erinevad tööriistad	Seos õpiväljundiga korraldab digiturunduskampaania lähtuvalt ettevõtte müügieesmärkidest ning jätkusuutlikkusest.
Hindamisülesanded	Kampaania korraldamine grupitööna õpilasfirma näitel. Valitud sotsiaalmeedia platvormi kasutustingimuste ettekanne Sisuplaan rühmatööna AI tööriistade abil	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Kommunikatsioon sotsiaalmeedias Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Kommunikatsiooni ja turunduse põhimõisted. Kommunikatsiooni eesmärgistamine. Sisuloome formaadid.	Seos õpiväljundiga hindab kommunikatsiooni rolli soovitud käitumise saavutamiseks;

	Ühepoolne vs kahepoolne kommunikatsioon, ohud ja võimalused. Brändingu alused.
Hindamisülesanded	Iseseisev töö: valitud valdkonna sotsiaalmeedia analüüs Grupitöö: sotsiaalmeedia sõnumite eesmärgistamine ühe ettevõtte/organisatsiooni näitel Rollimäng (sotsiaalmeedia konto haldajad VS jälgijad) ja õpitu kirjeldus
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Dib, A. 2020. Üheleheküljeline turundusplaan : kuidas kliente võita, rohkem raha teenida ja teiste seast silma paista. Äripäev. Torim, T. 2023. Püsiühendus : 5-sammuline teekond kasumliku digiturunduseni. Suurem Pilt OÜ. Kõuts-Klemm, R. 2018. “Juhatus meedia ja kommunikatsiooni teooriasse”. Tartu Ülikooli Kirjastus. Schaefer, W.M. 2014. Social media explained. Lightning Source Inc. Skyline Publications. 2024. Social Media Marketing: Easy Steps to Rapid Growth, Stress-Free Advertising and Online Presence

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	Disainmõtlemine ja väärtusloome	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised disainmõtlemisest kui loovast ja kasutajakesksest probleemi lahendamise viisist ning oskab neid teadmisi rakendada väärtusloome protsessis.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. mõistab disainmõtlemise olemust, protsessi ja põhimõtteid erinevates valdkondades;	selgitab disainmõtlemise olemust kui loovast ja kasutajakesksest probleemi lahendamise viisist, tuues näiteid erinevates valdkondades; kirjeldab disainmõtlemise etappe, selgitades iga etapi eesmärgi ja tähtsust; selgitab disainmõtlemise rolli uute teenuste ja toodete kujundamisel, tuues näiteid edukatest disainmõtlemise abil loodud lahendustest;	Eristav hindamine
2. rakendab disainmõtlemise meetodeid praktilistes olukordades; loob kasutajakeskseid ja jätkusuutlikke väärtuspakkumisi;	kaardistab kasutajate vajadusi ning integreerib neid lahenduste väljatöötamisse, kasutades empaatia ja kasutajauuringute meetodeid; kasutab erinevaid disainmõtlemise tööriistu ja -meetodeid, nagu persona, klienditeekond ja empaatiakaart, et mõista kasutajate vajadusi ja luua neile vastavaid lahendusi; lahendab kasutajakeskseid probleeme ja arendab uusi lahendusi praktilistes olukordades, kasutades disainmõtlemise meetodeid;	Eristav hindamine
3. hindab loodud lahenduste väärtust ja selle mõju kasutajale ja ettevõttele.	hindab loodud lahenduste vastavust kasutajate vajadustele ja ootustele, kasutades erinevaid hindamismeetodeid; hindab loodud lahenduste majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju, põhjendades väärtuse loomist nii kasutajale kui ka ettevõttele; teeb ettepanekuid lahenduste parandamiseks ja edasiarendamiseks, tuginedes saadud hindamistulemustele ja kasutajate tagasisidele.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Disainmõtlemine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Disainmõtlemise olemus ja roll innovatsioonis. Disainmõtlemise etapid: empaatia, probleemide määratlemine, ideede genereerimine, prototüüpimine ja testimine. Kasutajauuringute meetodid (intervjuud, vaatlused, testimine). Disainmõtlemise tööriistad (persona, klienditeekond, empaatia kaart). Kasutajakeskne lähenemine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga mõistab disainmõtlemise olemust, protsessi ja põhimõtteid erinevates valdkondades; rakendab disainmõtlemise meetodeid praktilistes olukordades; loob kasutajakeskseid ja jätkusuutlikke väärtuspakkumisi;</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kirjalik analüüs: Disainmõtlemise roll innovatsioonis ja väärtusloome protsessis Lävend: Disainmõtlemise olemuse ja rolli analüüs ettevõtluses, tuues näiteid reaalsest elust. Praktiline projekt: Disainmõtlemise tööriistade kasutamine ühe konkreetse probleemi lahendamiseks Lävend: Meeskonnatööna ühe konkreetse probleemi lahendamine disainmõtlemise meetodite abil. Tulemuste esitamine suuliselt, kasutades veebipõhiseid digitehnoloogilisi vahendeid.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4, selgitab disainmõtlemise olemust kui loovast ja kasutajakesksest probleemi lahendamise viisist, tuues "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>	
<p>Väärtusloome Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60</p>	<p>Alateemad Väärtusloome ja väärtuspakkumine. Disainmõtlemine väärtusloome protsessis. Väärtusloome ja ärimudelite seosed. Osterwalderi ärilõuend ja selle kasutamine idee mudeldamisel.</p>	<p>Seos õpiväljundiga rakendab disainmõtlemise meetodeid praktilistes olukordades; loob kasutajakeskseid ja jätkusuutlikke väärtuspakkumisi; hindab loodud lahenduste väärtust ja selle mõju kasutajale ja ettevõttele.</p>

Hindamisülesanded	<p>Projekt: kasutajauuringu läbiviimine meeskonnatööna</p> <p>Lävend: meesonnatööna viiakse läbi kasutajauuring, kasutades intervjuusid või küsitlusi, ning analüüsitakse tulemusi disainmõtlemise tööriistade abil.</p> <p>Praktiline töö: väärtuspakkumise loomine ettevõttele ja loodud lahenduste hindamine meeskonnatööna</p> <p>Lävend: väärtuspakkumises on valitud üks ärimudel nt Osterwalderi ärimudel või Business Model Canvas ning seda rakendatud, et kujundada uus väärtuspakkumine, mis vastab kasutajate vajadustele ja loob ettevõttele väärtust. Tulemuste esitamine kirjalikult ja suuliselt.</p>
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>

Õppemeetodid	Loeng, seminar, grupitöö, projekt, juhtumiuuring
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Lockwood, T. "Design Thinking: Integrating Innovation, Customer Experience, and Brand Value"</p> <p>Uuri turusuundumusi. Google Trends trends.google.com</p> <p>Osterwalder, A, Pigneur, Y (2014) Ärimudeli generatsioon</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	Dokumentide haldamine ja säilitamine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane haldab organisatsiooni dokumente, lähtudes valdkonna juhistest, sh isiku- ja andmekaitse juhistest. Korrastab ja säilitab erinevatel andmekandjatel olevaid dokumente, järgides organisatsiooni vajadusi, säilitusnõudeid ja tähtaegu.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. säilitab, haldab ja kaitseb dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest;	selgitab dokumentide haldamist vastavalt eriala valdkonna õigusaktidele ja juhistele; järgib dokumentide haldamisel organisatsiooni juhiseid lähtudes digipädevuse põhimõtetest; kirjeldab digiprügi vähendamise võimalusi dokumentide haldamisel lähtudes rohelise kontoripõhimõtetest; otsib dokumente kasutades dokumentide liigitusskeemi ja ülevaadet arhiivi koosseisu kohta; korrastab dokumente, järgides organisatsiooni vajadusi, säilitusnõudeid ja -tähtaegu ning eraldab hävitamisele kuuluvad dokumendid;	Eristav hindamine
2. rakendab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel vastavalt isiku- ja andmekaitse juhistele.	kasutab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel; selgitab dokumentide säilitusnõudeid ja kaitsmise võimalusi lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; annab ülevaate dokumendi hoidlale esitatavatest nõuetest sh digitaalsele arhiivile dokumentide säilitamiseks; korrastab dokumente, järgides organisatsiooni vajadusi, säilitusnõudeid ja -tähtaegu ning eraldab hävitamisele kuuluvad dokumendid; hävitab dokumendid koostades hävitisakti.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Andmekaitse ja säilitamine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Andmekaitse nõuded dokumentide haldamisel. Säilitusnõuded. Dokumendihoidla ja nõuded sellele. Dokumentide korrastamise põhimõtted, seda reguleerivad õigusaktid ja juhised. Dokumentide eluring. Säilitusnõuded ja -tähtajad. Dokumentide hävitamise põhimõtted. Hävitamisakti koostamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga rakendab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel vastavalt isiku- ja andmekaitse juhistele.</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Test – dokumentide säilitamine ja kaitse, arhiivihoidlale esitatavad nõuded Kompleksülesanne – failide nimetamine, dokumentide säilitamine, kirjeldus dokumentide hoidmise vajalikkusest, arhiivi koosseisu ülevaate koostamine Hävitamisakti koostamine Digitaalsete dokumentide hävitamise võimalused Kompleksülesanne – dokumentide korrastamine, dokumentide ettevalmistamisest arhiivi üleandmiseks (vormingute valik, toimikute tähis, ümbriste valik, hoidmise koht ja viis), säilitustähtaegade kontroll, dokumentide eraldamine hävitamiseks</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Dokumentide haldamine Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60</p>	<p>Alateemad Dokumendihalduse õiguskeskkond (valdkonda reguleerivad õigusaktid, standardid ja juhised). Liigitusskeem ja arhiivi koosseis ning nende kasutamine dokumentide haldusel. Ülevaade arhiivi koosseisu kohta. Dokumentide otsimine arhiivihoidlas Rohelise kontori põhimõtted haldusel. Digiprügi, digiprügi tekkimise ennetamine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga säilitab, haldab ja kaitseb dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest;</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Praktiline töö: digitaalsete dokumentide vormingud, kataloogistruktuur, liigendtabelid Dokumendihalduskorra võrdlustabel (korra alusel hinnata dokumentide vastavust dokumendi loomise ja vormistamise protsessile ja koolis õpitule) Põhimõistete test – dokumendihaldus Töövarjupäeva või õppekäigu refleksioon Test – dokumentide säilitamine ja kaitse, arhiivihoidlale esitatavad nõuded Kompleksülesanne – failide nimetamine, dokumentide säilitamine, kirjeldus dokumentide hoidmise vajalikkusest, arhiivi</p>	

	koosseisu ülevaate koostamine Hävitamisakti koostamine Digitaalsete dokumentide hävitamise võimalused Kompleksülesanne – dokumentide korrastamine, dokumentide ettevalmistamisest arhiivi üleandmiseks (vormingute valik, toimikute tähis, ümbriste valik, hoidmise koht ja viis), säilitustähtaegade kontroll, dokumentide eraldamine hävitamiseks
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0

Õppemeetodid	loeng, meeskonnatöö, praktilised ülesanded
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Sarv, M. 2020. Kontoritöö alused. Koolibri. Liiv, K. 2021. Dokumendihaldus ja asjaajamine. Studium. https://digipaevevused.harno.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	Dokumentide loomine ja registreerimine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane loob dokumente ja teostab dokumentide menetlustoiminguid, arvestades valdkonna head tava ja õigusakte.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. koostab dokumente, lähtudes valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest;	seostab dokumentide loomist eriala valdkonna õigusaktidega, kasutades infootsingut; koostab sisuliselt ja keeleliselt korrektseid dokumente, valides sobiva dokumendiliigi ja kasutades õigekirjakontrolli tööriistu; sisestab andmeid infosüsteemidesse lähtuvalt organisatsiooni eesmärkidest; vormistab korrektseid dokumente, valides sobiva dokumendimalli, vormingu ja teabekandja; järgib dokumentide loomisel juurdepääsupiiranguid ja küberturvalisuse nõudeid; selgitab dokumentide registreerimisel infosüsteemide kasutusvõimalusi; registreerib ja süstematiseerib dokumendid vastavalt organisatsioonis kehtestatud korrale, kasutades asjakohaseid infosüsteeme; võtab vastu dokumendid, valib sobiva edastusviisi ja edastab need adressaadile, jälgides dokumentide täitmise tähtaegu;	Eristav hindamine
2. täidab dokumentidega seotud menetlustoiminguid, lähtudes organisatsiooni vajadusest.	säilitab ja kaitseb dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest (sh liigitusskeemist); haldab dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; rakendab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel vastavalt isiku- ja andmekaitse	Eristav hindamine

	<p>juhistele; hävitab säilitustähtaja ületanud dokumendid pöördumatult, turvaliselt ja keskkonnasäästlikult; kasutab digitehnoloogia võimalusi dokumentide haldamisel ja tööeesmärkide saavutamiseks; korrastab dokumente, järgides organisatsiooni vajadusi, säilitusnõudeid ja tähtaegu.</p>	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
<p>Dokumentide loomine Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60</p>	<p>Alateemad Dokumentihalduse õiguskeskkond (valdkonda reguleerivad õigusaktid). Töökorralduslikud juhised dokumentide loomisel. Dokumendi omadused, elemendid. Erinevad dokumentide liigid, nende loomine. Dokumentide eluring. Avalik teave ja juurdepääsupiirangud.</p>	<p>Seos õpiväljundiga koostab dokumente, lähtudes valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest;</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kompleksülesanne – sisuliselt ja keeleliselt erinevate dokumentide korrektne koostamine (kiri / e-kiri, protokoll, akt, käskkiri / otsus) Võtab vastu ja registreerib loodud ning saadud dokumendid, kasutades liigitusskeemi E-teenuse kasutamine dokumentide edastamisel ja vastuvõtmisel Situatsioonülesanne – dokumendiringluse protsesside kirjeldamine Infosüsteemis juurdepääsuõiguste määramine vastavalt lähteülesandele</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Dokumentide vastuvõtmine ja registreerimine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Dokumendiringluse põhimõtted. Dokumendiregistrid (DHS), registreerimine. Liigitusskeemi kasutamine. Dokumentide edastamis-, saatmisviisid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga täidab dokumentidega seotud menetlustoiminguid, lähtudes organisatsiooni vajadusest.</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kompleksülesanne – sisuliselt ja keeleliselt erinevate dokumentide korrektne koostamine (kiri / e-kiri, protokoll, akt, käskkiri /</p>	

	otsus) Võtab vastu ja registreerib loodud ning saadud dokumendid, kasutades liigitusskeemi E-teenuse kasutamine dokumentide edastamisel ja vastuvõtmisel Situatsioonülesanne – dokumendiringluse protsesside kirjeldamine Infosüsteemis juurdepääsuõiguste määramine vastavalt lähteülesandele
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0

Õppemeetodid	Loeng, grupitööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Liiv, K. (2021). Dokumendihaldus ja asjaajamine. Studium. Kollom, K. (2019). Arhiivinduse alused. Tartu Ülikool. Tööinspektsioon: https://www.tooelu.ee/et HARNO Digipädevused: https://digipaevevused.harno.ee Standard EVS-ISO 15489-1:2016. Informatsiooni ja dokumentide haldamine – Üldpõhimõtted.

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
8	Ettevõtlus ja äriplaan	7	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane on omandanud ettevõtluse korraldamiseks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud, mis aitavad tal olla ettevõtlik töötaja ning ettevõtlusega alustada.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
42 tundi		140 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. analüüsib ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest;	kirjeldab enda eeldusi, oskusi ning olemasolevaid ressursse lähikeskkonna probleemide või vajaduste lahendamisel äriideena; sõnastab meeskonnatööna äriidee; analüüsib juhendamisel võimalikku turgu ja sihtrühmi äriideest lähtuvalt;	Eristav hindamine
2. kujundab toote ja selle hinna lähtuvalt äriideest;	hindab juhendamisel äriidee teostatavust, lähtudes sihtrühma ja turuanalüüsist ning jätkusuutlikkuse põhimõtetest; arvestab toote omahinna toote valmistamisega seotud kulude põhjal; kujundab toote müügihinna, arvestades omahinda ja turutingimusi;	Eristav hindamine
3. koostab meeskonnatööna kogutud info põhjal ärimudeli ja äriplaani;	sõnastab väärtuspakkumise, lähtudes sihtrühma vajadustest; hindab juhendamisel riske ja takistavaid tegureid äriidee teostamisel ja eesmärkide saavutamisel; koostab meeskonnas ärimudeli, arvestades äriideed, sihtrühma, väärtuspakkumist ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid; esitleb meeskonnana loodud ärimudelit, kasutades atraktiivset vormi; koostab juhendamisel meeskonnatööna äriplaani, arvestades etteantud vormi ja esitletud ärimudelit ning kasutades korrektset eesti keelt;	Eristav hindamine
4. rakendab juhendamisel kavandatud äriplaani.	teostab kavandatud ettevõtlustegevused praktilise	Eristav hindamine

	<p>õppena, sh õpilasfirma, järgides koostatud äriplaani, tegevuskava ja tööjaotust meeskonnas; kavandab ettevõtlust, lähtudes ettevõtluskeskkonnast, enda huvidest ja oskustest ning jätkusuutlikkuse põhimõtetest; kirjeldab äriplaani teostamisel esile kerkinud võimalusi ja takistusi ning teeb vajadusel muudatusi; kogub tagasisidet klientidelt, juhendajalt ja meeskonnakaaslastelt, kasutades digitaalseid võimalusi; koostab juhendamisel kokkuvõtte ja aruande praktilisest ettevõtlustegevusest ja selle lõpetamisest.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
Toote ja hinna kujundamine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Äriidee teostatavuse hindamine. Omahinna arvutamine. Müügihinna kujunemine.	Seos õpiväljundiga kujundab toote ja selle hinna lähtuvalt äriideest;
Hindamisülesanded	Praktiline ülesanne: Kas turul on nõudlus pakutava toote/teenuse järele? Praktiline ülesanne: arvutab juhendamisel toote omahinna, kasutades antud sisendandmeid. Analüüsitöö: õpilane koostab analüüsi, milles põhjendab müügihinna määramist ja arvestab konkurentsiolukorda. Õpilane kasutab erinevaid AI töövahendeid.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Ärimudeli ja äriplaani koostamine Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Väärtuspakkumise määratlemine. Riskide ja takistavate tegurite analüüs. Ärimudeli koostamine (nt Business Model Canvas).	Seos õpiväljundiga koostab meeskonnatööna kogutud info põhjal ärimudeli ja äriplaani;

	Äriplaani koostamine. Ärimudeli esitus.	
Hindamisülesanded	Grupitöö: meeskond koostab ärimudeli. Kirjalik töö: õpilased koostavad äriplaani, lähtudes etteantud struktuurist. Meeskond esitleb oma ärimudelit ja annab vastuseid küsimustele.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Äriplaani elluviimine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Ettevõtlustegevuse praktiline läbiviimine (nt õpilasfirma loomine). Tööjaotus ja tegevuskava meeskonnas. Tagasiside kogumine ja analüüs. Äriplaani kokkuvõtte koostamine.	Seos õpiväljundiga rakendab juhendamisel kavandatud äriplaani.
Hindamisülesanded	Õpilased viivad läbi kavandatud ettevõtlustegevuse, järgides äriplaani. Õpilane koostab tagasiside põhjal analüüsi äriplaani rakendamise kohta, toob välja takistused ja tehtud muudatused. Õpilane esitab kokkuvõtliku aruande praktilisest tegevusest ja tulemustest. Õppekäik etteantud tööjuhendi alusel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Ärivõimaluste analüüs Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Probleemi tuvastamine. Eesmärgi püstitamine. Eneseanalüüs: tugevused, oskused ja ressursid. Ettevõtluskeskkonna analüüs (võimalused ja ohud).	Seos õpiväljundiga analüüsib ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja

	Äriidee kujundamine ja sõnastamine. Sihtrühma ja turuanalüüs.	piiravatest teguritest;
Hindamisülesanded	Individuaalne ülesanne: Õpilane koostab eneseanalüüsi, kus toob välja oma oskused ja ärivõimaluste realiseerimiseks ressurside leidmiseks. Grupitöö: Meeskonnana sõnastatakse äriidee ja tehakse sihtrühma ning turuanalüüs, esitatakse tulemused: - SWOT analüüsi koostamine Õpilane kasutab erinevaid AI töövahendeid.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	

Õppemeetodid	Loeng, grupitööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Randmaa, T jt. Ettevõtluse alsed, SA Innove 2007 Sirkel, R jt. Ideest eduka ettevõtte, SA Innove 2008 Eamets, R. jt Ettevõtlikkusest ettevõtluseni, SA Teadlik Valik 2012 Truuts, S. Eduka äriplaani koostamise valem, Ettevõtluskoolitused OÜ 2020

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
9	Ettevõtluse õiguslikud alused	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ettevõtluse alustamise ja ettevõtte tegevusega seotud õigusnorme ja nende rakendamist.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab ettevõtlusega seotud juriidilisi vorme ja nende õiguslikke erinevusi, tuginedes äriseadustikule;	eristab juriidiliste isikute vorme ning toob välja nende peamised õiguslikud erinevused; selgitab, kuidas toimub ettevõtte asutamine ja registreerimine äriregistris ning millised dokumendid on vajalikud; toob näiteid, kuidas erinevad ettevõtlusvormid mõjutavad ettevõtja vastutust ja riske;	Eristav hindamine
2. analüüsib ettevõtte tegevusega seotud lepingulisi suhteid ja vastutust, tuginedes võlaõigusseadusele;	selgitab, millised on peamised ärilepingute liigid ja nende õiguslikud tagajärjed; toob näiteid, kuidas võlaõigusseadus reguleerib lepingulisi kohustusi, sh lepingurikkumise ja kahju hüvitamise võimalusi; analüüsib võimalikke õiguslikke riske, mis võivad tekkida lepinguliste suhete ebaõige täitmise korral. toob näiteid töölepingu ja võlaõigusliku lepingu olulistest erinevustest;	Eristav hindamine
3. mõistab ettevõtte finantskohustusi ja majandustegevusega seotud maksustamise põhimõtteid, tuginedes maksuseadustele ja raamatupidamise seadusele	kirjeldab peamisi maksukohustusi ettevõtluses tuues näiteid nende arvestamisest ja deklareerimisest; selgitab raamatupidamise seaduse nõudeid ettevõtte finantsaruandlusele ja bilanssidele; võrdleb maksude tasumisega seotud õiguslikke kohustusi ning võimalikke tagajärgi maksuseaduste rikkumise korral;	Eristav hindamine
4. selgitab ettevõtluse õiguspärasust ja konkurentsiseaduse põhimõtteid turul tegutsemisel	selgitab konkurentsiseaduse põhimõtteid ja äripraktikaid, mis on turul keelatud ;	Eristav hindamine

	kirjeldab ettevõtte võimalusi seaduslikuks konkurentsiks ning turu reguleerimise mehhanisme; toob näiteid konkurentsiseaduse rikkumise juhtumitest ja nende tagajärgedest ettevõtetele;	
5. mõistab ettevõtte tegevuse lõpetamise vajadusi ja võimalusi arvestades ettevõtte majandusseisu ja ettevõtluskeskkond;	kirjeldab ettevõtte lõpetamisega seotud toimingud arvestades õigusaktide nõuetega; selgitab ettevõtja vastutust ja võimalikke tagajärgi ettevõtte maksujõuetuse korral.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Ettevõtlusvormid ja lepingulised suhted Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Äriõiguse põhimõisted, ettevõtluse vormid ja äriühingu asutamine Lepingud ja kohustused ettevõtluses Tarbijaõigus ja vastutuse põhimõtted Töösuhted ja oskuste lepingud	Seos õpiväljundiga selgitab ettevõtlusega seotud juriidilisi vorme ja nende õiguslikke erinevusi, tuginedes äriseadustikule; analüüsib ettevõtte tegevusega seotud lepingulisi suhteid ja vastutust, tuginedes võlaõigusseadusele;
Hindamisülesanded	Teemapõhised testid ja töölehed Mõisted Õigusaktidest tulenevad nõuded Õiguse e-keskkondade kasutamine Juhtumianalüüsid	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4, eristab juriidiliste isikute vorme ning toob välja nende peamised õiguslikud erinevused;</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus</p>	

	4,4 – 5,0	
Ettevõtte finantskohustused Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Ettevõtlusega seotud peamised maksukohustused ja finantsregulatsioonid Raamatupidamise õiguslikud põhinõuded ja finantsaruandlus Maksukohustused ja seaduserikkumiste tagajärjed	Seos õpiväljundiga mõistab ettevõtte finantskohustusi ja majandustegevusega seotud maksustamise põhimõtteid, tuginedes maksuseadustele ja raamatupidamise seadusele
Hindamisülesanded	Teemapõhised testid ja töölehed Mõisted Õigusaktidest tulenevad nõuded Õiguse e-keskkondade kasutamine Juhtumianalüüsid	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4, selgitab, millised on peamised ärilepingute liigid ja nende õiguslikud tagajärjed; “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Konkurentsioigus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Konkurentsioiguse põhimõtted Intellektuaalomandi kaitse ettevõtluses	Seos õpiväljundiga selgitab ettevõtluse õiguspärasust ja konkurentsiseaduse põhimõtteid turul tegutsemisel
Hindamisülesanded	Teemapõhised testid ja töölehed Mõisted Õigusaktidest tulenevad nõuded Õiguse e-keskkondade kasutamine Juhtumianalüüsid	

Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4, selgitab konkurentsiseaduse põhimõtteid ja äripraktikaid, mis on turul keelatud ;</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Äritegevuse lõpetamine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	<p>Alateemad</p> <p>Äritegevuse lõpetamisega seotud toimingud ja regulatsioonid.</p>
Hindamisülesanded	<p>Teemapõhised testid ja töölehed</p> <p>Mõisted</p> <p>Õigusaktidest tulenevad nõuded</p> <p>Õiguse e-keskkondade kasutamine</p> <p>Juhtumianalüüsid</p>
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>

Seos õpiväljundiga
mõistab ettevõtte tegevuse lõpetamise vajadusi ja võimalusi arvestades ettevõtte majandusseisu ja ettevõtluskeskkond;

Õppemeetodid	
---------------------	--

Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
10	Ettevõtte jätkusuutlik areng	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ettevõtte tegevuse mõju ja jätkusuutliku arengu võimalusi.		
	Iseseisev õpe	Praktiline töö	
	30 tundi	100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab ettevõtte tegevuse mõju lühi- ja pikaajalises vaates seoses säästva arengu eesmärkidega;	kirjeldab kohaliku ettevõtte tegevust ja selle mõju lähikeskkonnale, lähtudes säästva arengu eesmärkidest; selgitab juhendamisel ettevõtte jätkusuutliku arengu võimalusi;	Eristav hindamine
2. teeb meeskonnatöona kohaliku kogukonna jaoks ühiskondlikult kasuliku projekti koostöös kohaliku organisatsiooniga, valides fookuseks ühe säästva arengu eesmärgi;	analüüsib juhendamisel ja meeskonnatöona kohaliku organisatsiooni säästva arenguga seotud probleemi olemust ja mõju; kavandab meeskonnatöö käigus analüüsitud probleemile realistliku ja innovaatilise lahenduse; koostab prototüübi, kasutades disainmõtlemise põhimõtteid; hindab juhendamisel pakutud lahenduse tulemuslikkust;	Eristav hindamine
3. kirjeldab jätkusuutliku tegevuse mõõtmisviise, lähtudes valitud säästva arengu eesmärgist.	kogub infot valitud organisatsiooni tegevuse mõõtmise kohta, lähtudes säästva arengu eesmärgist; selgitab juhendamisel mõõtmistulemusi; teeb ettepanekuid mõõdikute seadmisel ja täiendamisel.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Ettevõtte tegevuse mõju kogukonnas Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Sotsiaalne vastutus ja ettevõtte eetika Säästva arengu eesmärgid Ettevõtte tegevuse mõju hindamine Jätkusuutlikud ärimudelid	Seos õpiväljundiga selgitab ettevõtte tegevuse mõju lühi- ja pikaajalises vaates seoses säästva arengu eesmärkidega;

	Kogukonna projekti koostamine	teeb meeskonnatöona kohaliku kogukonna jaoks ühiskondlikult kasuliku projekti koostöös kohaliku organisatsiooniga, valides fookuseks ühe säästva arengu eesmärgi;
Hindamisülesanded	Juhtumianalüüs kohaliku ettevõtte näitel Kogukonna projekti koostamine	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Jätkusuutlikkuse mõõtmine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad ESG (Environmental, Social, Governance) põhimõtted Rohe- ja jätkusuutlikkuse raportite koostamine	Seos õpiväljundiga kirjeldab jätkusuutliku tegevuse mõõtmisviise, lähtudes valitud säästva arengu eesmärgist.
Hindamisülesanded	Praktiline töö raport koostamisel ESG posterit koostamine	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Õppemeetodid	Loeng, grupidöö, kirjalikud ülesanded, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus,	

	tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Palmer, P. J. 2011. Healing the Heart of Democracy: The Courage to Create a Politics Worthy of the Human Spirit. Jossey-Bass.</p> <p>Bocken, N. et al. 2014. A Literature and Practice Review to Develop Sustainable Business Model Archetypes. (Article – Journal of Cleaner Production)</p> <p>Rajasalu, K. jt. 2018. Ettevõtte sotsiaalne vastutus: põhimõtted ja rakendused. Tallinna Tehnikaülikool.</p> <p>Kask, K. 2020. Kuidas teha mõjusat mõjuhinnangut? Sotsiaalministeerium</p> <p>Poom, A., Aavik, K. 2021. Eesti kestliku arengu eesmärgid ja mõõdikud. Statistikaamet / Eesti Roheline Liikumine</p> <p>Rohetiigri materjalid https://rohetiiger.ee/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
11	Ettevõtte töökorraldus	10	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab (ettevõtte töökorraldust ja) inimeste käitumist ettevõttes töötajana ja meeskonnas, arendades enda eesmärgipäraseid koostööoskusi ning tegutsedes projektimeeskonnas eesmärgipäraselt ja ressursse säästvalt.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
60 tundi		200 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel;	kirjeldab inimeste käitumist organisatsioonis, lähtudes rollist ja tööülesannetest; selgitab organisatsioonikultuuri olemust ja mõju inimeste käitumisele organisatsioonis; toob näiteid edukast koostööst;	Eristav hindamine
2. koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte;	selgitab regulatsioonidest lähtuvaid tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi; selgitab personalitöö põhifunktsioone olulisuse aspektist lähtuvalt; koostab olulisemaid personalitööga seotud dokumente, kasutades digivahendeid;	Eristav hindamine
3. mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris;	põhjendab füüsilise ja sotsiaalse töökeskkonna olulisust ja seost töö tulemuslikkusega; kirjeldab enda võimalikku panust organisatsioonikultuuris;	Eristav hindamine
4. mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust.	kirjeldab töötaja panust ja vastutust väärtusloomes oma tööülesannete piires; kavandab ressursside säästliku kasutamise väärtusloome protsessis.	Eristav hindamine
5. planeerib meeskonnatöö tegevused, arvestades erinevate rollide ja ülesannetega;	koostab projektis või protsessis vajaliku tegevuskava, lähtudes eesmärkidest; koostab tegevuste ajakava, arvestades järgnevaid ja kattuvaid tegevusi; jaotab rollid ja ülesanded meeskonnas, arvestades ühtlast koormust; selgitab juhtimise ja eestvedamise mõju ja olulisust	Eristav hindamine

	meeskonnatöole; põhjustab rollide ja ülesannete jaotamist seoses meeskonnaliikmete eelistuste ja kompetentsidega; toob välja meeskonnatöös esinevaid probleeme, pakkudes välja probleemilahenduse;	
6. peab läbirääkimisi projektides ja protsessides seotud osapooltega;	nimetab projektide ja protsessidega seotud erinevaid osapooli ja seotud isikuid, selgitades nende huve; kasutab efektiivseid suhtlemistehnikaid läbirääkimiste pidamiseks ja kokkulepete saavutamiseks; rakendab erinevaid suhtluskanaleid lähtuvalt osapoolte võimalustest ja vajadustest;	Eristav hindamine
7. analüüsib juhendamisel projekti ja protsessi tulemuslikkust.	kontrollib tegevus- ja ajakava täitmist eesmärkide saavutamisel; selgitab eesmärkide täitmise taset ja ulatust lähtuvalt tegevuskavast; teeb järeldused projekti või protsessi tulemuslikkusest, tuues välja olulised aspektid.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Koostöö organisatsioon Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 30	Alateemad Organisatsioon. Organisatsiooni struktuur. Organisatsioonikultuur. Organisatsiooniline käitumine. Tööandja bränding.	Seos õpiväljundiga selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte loomine Personalitööga seotud dokumendid (näiteks töökirjeldus, ametijuhend jne) Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine	

	on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Läbirääkimised Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 30	Alateemad Huvigrupid. Läbirääkimised. Kommunikatsiooni- ja esinemisoskused. Suhtlemistehnikad ja -kanalid.	Seos õpiväljundiga peab läbirääkimisi projektides ja protsessides seotud osapooltega;
Hindamisülesanded	Rollimängud	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Personalitöö dokumendid Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Tööandja ja töötaja rollid, õigused ja kohustused. Kaasaegsed töökorralduse mudelid. Personalitöö. Töötajate motiveerimine. Töötulemuste hindamine. Personalitöö dokumendid.	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte loomine Personalitööga seotud dokumendid (näiteks töökirjeldus, ametijuhend jne) Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine	

	<p>on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Planeerimine ja otsustamine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Eesmärgid ja plaanid (planeerimisoskused ja sihtide seadmine). Aja- ja ressursside planeerimine. Otsustamine. Prioriteetide seadmine (eesmärgistamine ja prioriteetide seadmine). Töö organiseerimine. Efektiivne koostöö ja meeskonnatöö. Eestvedamine. Koosolekute korraldamine. Stress ja enesejuhtimine. Digitaalsed tööriistad korraldusoskuste arendamiseks.</p>	<p>Seos õpiväljundiga planeerib meeskonnatöö tegevused, arvestades erinevate rollide ja ülesannetega;</p>
Hindamisülesanded	Meeskonnatöö planeerimist ja otsutamist käsitlev praktiline ülesanne (soovitavalt reaalse projekti raames)	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Tulemuslikkuse analüüs Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20</p>	<p>Alateemad Tulemuslikkuse kontroll ja analüüs. Kokkuvõtete tegemine ja esitamine. Standardid ja mõõdikud.</p>	<p>Seos õpiväljundiga analüüsib juhendamisel projekti ja protsessi tulemuslikkust.</p>
Hindamisülesanded	Praktiline ülesanne projekti/protsessi tulemuslikkuse mõõtmiseks	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p>	

	on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Töökeskkond Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Töökeskkond. Töötervishoid. Tööohutus.	Seos õpiväljundiga mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte loomine Personalitööga seotud dokumendid (näiteks töökirjeldus, ametijuhend jne) Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Töötaja panus väärtusloomes Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Tööga seotud hoiakud. Töötaja lojaalsus ja hoolsuskohustus. Ressursside säästlik kasutamine.	Seos õpiväljundiga mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust.
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte loomine Personalitööga seotud dokumendid (näiteks töökirjeldus, ametijuhend jne) Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4	

	<p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
--	---

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Osterwalder, A., Yves Pigneur, Y. 2010. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers. John Wiley and Sons.</p> <p>Kütt, M., Laurson, K., Ratnik, L. Tepp, M. 2015. Vedur, vagun, pidur : kuidas muudatused edukalt ellu viia : Harvard Business Review’ valitud artiklid. Eesti Personalijuhtimise Ühing PARE.</p> <p>Sinek, S. 2009. Start With Why: How Great Leaders Inspire Everyone to Take Action. Portfolio.</p> <p>Ojastu, A. 2016. Ratsionaalne emotsionaalsus: Inspireeriva juhtimise geeniuse anatoomia. Äripäev.</p> <p>Ojastu, A. 2023. Loova elu loomine: Inimlikust arengust, juhiks kasvamisest ja tähendusliku elu loomisest. Äripäev.</p> <p>Allen, D. 2001. Getting Things Done: The Art of Stress-Free Productivity. Penguin.</p> <p>Newport, C. 2016. Deep Work: Rules for Focused Success in a Distracted World. Grand Central Publishing.</p> <p>Reinsalu, A. 2017. Praktiline ajajuhtimine. Äripäev</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
12	Innovatsioon ettevõtluses	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab innovatsiooni rolli ettevõttes, keskendudes koostööle organisatsioonis ja meeskonnas ning luues positiivset kasutajakogemust.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab innovatsiooni tähtsust ettevõtte arengus ja tööprotsessides, järgides jätkusuutlikkuse põhimõtteid;	selgitab loovuse ja innovatsiooni olemust ning tähtsust ettevõtte konkurentsivõime tõstmisel; eristab näidete alusel erinevaid innovatsiooni tüüpe ning toob välja nende mõju ettevõtte toimimisele; kirjeldab ettevõtte innovatsiooniprotsessi põhietappe;	Eristav hindamine
2. rakendab meeskonnatööna innovaatilisi lahendusi ettevõtte probleemile, kasutades disainmõtlemist ja järgides intellektuaalomandi kaitse põhimõtteid;	kasutab meeskonnatööna loovat lähenemist innovaatiliste lahenduste väljatöötamisel, arvestades disainmõtlemise põhimõtteid ja probleemi analüüsi; analüüsib juhendamisel, kuidas organisatsioonikultuur soodustab või takistab ettevõtte innovatsiooniprotsessi; analüüsib juhendamisel probleemi lahenduse vastavust intellektuaalomandi kaitset reguleerivatele õigusaktidele; toob meeskonnatööna toote prototüübi, tuginedes väljatöötatud lahendusele; kirjeldab loovuse mõju innovatsiooniprotsessi erinevates etappides uute lahenduste väljatöötamisel	Eristav hindamine
3. arendab toodet, arvestades turunõudlust ja kasutajakeskset lähenemist.	selgitab positiivse kliendikogemuse mõju olulisust ettevõtte toote või teenuse edukusele turul; kogub kasutajatelt tagasisidet, kasutades asjakohaseid meetodeid; rakendab kasutajakeskset lähenemist toote arendusprotsessis kogutud tagasiside põhjal.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

<p>Disainmõtlemine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad Disainmõtlemine ja loovus ettevõttes Innovatsioon ja digitaliseerimine Innovatsioonikultuur ettevõttes Innovatsioonikultuuri mõju juhtimisele Prototüüpimine ja selle tsüklid</p>	<p>Seos õpiväljundiga rakendab meeskonnatööna innovaatilisi lahendusi ettevõtte probleemile, kasutades disainmõtlemist ja järgides intellektuaalomandi kaitse põhimõtteid;</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Praktiline rühmatöö – innovaatilise lahenduse loomine Disainmõtlemise etappide rakendamine probleemi lahendamisel</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Innovatsioon Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20</p>	<p>Alateemad Innovatsiooni mõiste, eesmärk ja tähtsus ettevõtluses Innovatsiooni tüübid ja protsessid Jätkusuutlik innovatsioon</p>	<p>Seos õpiväljundiga selgitab innovatsiooni tähtsust ettevõtte arengus ja tööprotsessides, järgides jätkusuutlikkuse põhimõtteid;</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Kompleksülesanne innovatsiooni protsessi põhietappide seosest Grupitöö: Innovatsiooni roll ja võimalused Eesti majanduses Juhtumianalüüs: Uuenduslike ettevõtete ärimudelite analüüs</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p>	

	<p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Kasutajakeskne innovatsioon</p> <p>Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40</p>	<p>Alateemad</p> <p>Kliendikeskne innovatsioon ja väärtuspakkumine Kliendi tagasiside kogumine, analüüsimine, järelduste tegemine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>arendab toodet, arvestades turunõudlust ja kasutajakeskset lähenemist.</p>
Hindamisülesanded	Praktiline rühmatöö: Kliendiuring ja järeldused	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Hamburg, A. 2009. Innovatsioon: teooria ja praktika. Euroõlikool.</p> <p>Carmine, G. 2011. Innovatsioon. Steve Jobsi seitse saladust. Äripäev.</p> <p>Steven, J. 2013. Kust tulevad head ideed : innovatsioon läbi aegade. Äripäev.</p> <p>Osterwalder, A., Yves Pigneur, Y. 2010. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
13	Koostööoskuste arendamine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab (ettevõtte töökorraldust ja) inimeste käitumist ettevõttes töötajana ja meeskonnas, arendades enda eesmärgipäraseid koostööoskusi.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel;	kirjeldab inimeste käitumist organisatsioonis lähtudes rollist ja tööülesannetest; selgitab organisatsioonikultuuri olemust ja mõju inimeste käitumisele organisatsioonis; toob näiteid edukast koostööst;	Eristav hindamine
2. koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte;	selgitab regulatsioonidest lähtuvaid tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi; selgitab personalitöö põhifunktsioone olulisuse aspektist lähtuvalt; koostab olulisemaid personalitööga seotud dokumente kasutades digivahendeid;	Eristav hindamine
3. mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris;	põhjendab füüsilise ja sotsiaalse töökeskkonna olulisust ja seost töö tulemuslikkusega; kirjeldab enda võimalikku panust organisatsioonikultuuris;	Eristav hindamine
4. mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust;	kirjeldab töötaja panust ja vastutust väärtusloomes oma tööülesannete piires kavandab ressursside säästliku kasutamise väärtusloome protsessis.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Organisatsiooni toimimine ja kultuur Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Organisatsioon. Organisatsioonikultuur. Organisatsiooniline käitumine.	Seos õpiväljundiga selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel;

Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte moodustamine Personalitööga seotud dokumendid Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Personalitöö alused Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Tööandja ja töötaja rollid, õigused ja kohustused. Kaasaegsed töökorralduse mudelid. Personalitöö. Töötajate motiveerimine. Töötulemuste hindamine. Personalitöö dokumendid.	Seos õpiväljundiga koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte moodustamine Personalitööga seotud dokumendid Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	

Töökultuur ja -keskkond Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Töökeskkond. Töötervishoid. Tööohutus. Tööga seotud hoiakud. Töötaja lojaalsus ja hoolsuskohustus. Ressursside säästlik kasutamine.	Seos õpiväljundiga mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris; mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne: Kirjalik test Praktiline rühmatöö: virtuaalse ettevõtte moodustamine Personalitööga seotud dokumendid Juhtumianalüüs: töökeskkonna nõuded Praktiline ülesanne: ressursside säästlikkuse plaan	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	

Õppemeetodid	Loeng, grupitööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Valner, H. (2019). Organisatsioonikäitumine. Studium.

	<p>Küngas, H. (2022). Töökeskkonna ja tööohutuse alused.</p>
--	--

Tööinspeksioon: <https://www.tooelu.ee/et/> – alateemad “Töökeskkond”, “Töötervishoid”, “Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused”.

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
14	Majandusõpetuse ja -arvestuse alused	8	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab majanduse toimimist, tuleb toime lihtsamate eelarvete koostamisega ja teostab õpilasfirma raamatupidamist.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
48 tundi		160 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. mõistab üksikisiku ja ettevõtte kohustusi riigi ees ning valitsuse rolli majanduses;	selgitab maksude tähtsust ühiskonna toimimisel; põhjendab juhendamisel valitsuse poliitika rolli majandusliku stabiilsuse, õiguskaitse, riigikaitse, ühishüviste ja sotsiaalse turvalisuse tagamisel;	Eristav hindamine
2. teeb eesmärgipäraseid ja säästlikke valikuid tarbimisel ja finantsteenuste kasutamisel;	kirjeldab vastutustundlikku tarbimist, tuginedes toote hinnale, keskkonnasõbralikkusele ja päritolule; selgitab finantsteenuseid, lähtudes isiklikest eesmärkidest;	Eristav hindamine
3. mõistab tootlikkuse olemust ja tähtsust majanduses, arvestades ressursside piiratust/nappust;	põhjendab ressursside piiratust ja valikute tegemist igapäevase elu näitel; selgitab kvalifitseeritud tööjõu, innovaatilise tehnoloogia ning ressursside efektiivse ja keskkonnasäästliku kasutamise otsest mõju tootlikkusele;	Eristav hindamine
4. mõistab raha funktsioone ning keskpankade ja kommertspankade rolli raharingluses;	selgitab raha põhifunktsioone, seostades näiteid igapäevaeluga; kirjeldab keskpanga rolli raharingluse korraldajana ja rahapoliitika kujundajana majandusliku stabiilsuse tagamisel; selgitab kommertspankade ülesandeid maksete teostajana ja vahendajana raharingluses;	Eristav hindamine
5. mõistab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi globaalsel tasandil, arvestades jätkusuutliku arengu eesmärke;	selgitab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi rahvusvahelises majanduses; kirjeldab jätkusuutliku majanduse globaalseid eesmärke ja probleeme;	Eristav hindamine

6. akendab ettevõtte eelarvestamise ja finantseerimise põhimõtteid, lähtudes eesmärkidest;	selgitab meeskonnatööna ettevõtte finantseerimisvõimalusi ettevõtte loomisel ja laiendamisel; arvestab meeskonnatööna tootele/teenusele omahinna; koostab juhendi alusel meeskonnatööna väikeettevõtte investeeringute, tegevuskulude eelarve ja müügiprognoosi, kasutades digilahendusi; koostab meeskonnatööna juhendi alusel äriplaani finantsprognoosid;	Eristav hindamine
7. järgib finantsarvestuse põhimõtteid, lähtudes õpilasfirma juhenditest	kajastab juhendi alusel õpilasfirma majandustehingud registrites, kasutades digilahendusi; koostab etteantud juhendi põhjal meeskonnatööna õpilasfirma aruandluse.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Eelarvestamine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Ettevõtte finantseerimine. Omahind ja selle kujunemine. Investeeringud. Tegevuskulud, kasumilävi. Prognooside koostamine (eelarvestamine).	Seos õpiväljundiga akendab ettevõtte eelarvestamise ja finantseerimise põhimõtteid, lähtudes eesmärkidest;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne meeskonnatööna, kasutades digilahendusi äriplaani finantsprognooside koostamine.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Finantsarvestus Iseseisev õpe 21 Praktiline töö 70	Alateemad Raamatupidamise alused. Majandustehingute kajastamine.	Seos õpiväljundiga järgib finantsarvestuse põhimõtteid, lähtudes

	Finantsaruanded.	õpilasfirma juhenditest
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne õpilasfirma aruandluse koostamine meeskonnatöona, kasutades digilahendusi.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Majanduskeskkond Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Eesti majandus. Jätksuutliku majanduse alused. Valitsuse roll majanduses. Riigieelarve. Eesti maksupoliitika ja selle roll majanduse kujundamisel.	Seos õpiväljundiga mõistab üksikisiku ja ettevõtte kohustusi riigi ees ning valitsuse rolli majanduses;
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne. Infootsing Eesti majanduse näitajate kohta, kasutades digivahendeid. Maksude laekumise statistika põhjal anda ülevaade tähtsamatest laekumistest riigieelarvesse. Kaardistab üksikisiku ja ettevõtte maksud meeskonnatöona	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Raha olemus ja pankade rollid Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Raha olemus ja funktsioonid. Keskpanga roll raharingluse ja rahapoliitika kujundana. Finantsasutused ja nende roll Eestis.	Seos õpiväljundiga mõistab raha funktsioone ning keskpankade ja kommertspankade rolli raharingluses;
Hindamisülesanded	Arutelu raha põhifunktsioonide seotusest igapäevaelu näidete põhjal Rahapoliitika teema kohase artikli otsing, analüüs ja esitlus meeskonnatöö	

	Praktiline töö - kommertspankade toodete võrdlus etteantud juhiste alusel	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Rahvusvahelise majandus ja seotus Eesti majandusega Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Rahvusvaheline majandus, seotus Eesti majandusega. SKP võrdlus, import-eksport, rahvusvahelised suhted majanduse mõjutajana. ätkusuutliku majandus globaalsel tasandil: eesmärgid ja probleemid.	Seos õpiväljundiga mõistab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi globaalsel tasandil, arvestades jätkusuutliku arengu eesmärke;
Hindamisülesanded	Arutelu jätkusuutliku arengu eesmärkidest globaalsel tasandil Praktiline töö: riikide SKP võrdlus elaniku kohta	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Ressursid ja tootlikkus Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Ressursid majanduses. (piiratus, valikute tegemine) Tootmise põhitegurid ja seotus tootlikkusega.	Seos õpiväljundiga mõistab tootlikkuse olemust ja tähtsust majanduses, arvestades ressursside piiratust/nappust;
Hindamisülesanded	Juhtumianalüüs: eelarve raames - valikute tegemine piiratud ressursside tingimustes. Selgitab meeskonnatööna tööjõu, tehnoloogia ja ressursside mõju tootlikkusele.	
Hindamine	Eristav hindamine	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0,</p>
Tarbimiskäitumine Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Vastutustundlik tarbimine. Arukas rahakasutus (kindlustus, laenu, valikud).
	Seos õpiväljundiga teeb eesmärgipäraseid ja säästlikke valikuid tarbimisel ja finantsteenuste kasutamisel;
Hindamisülesanded	Praktiline töö - etteantud tingimuste põhjal teha valik laenu võtmiseks kasutades digilahendusi.
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitus, tagasiside, õppekäik
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p>

	<p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Õpetaja koostatud konspekt Raamatupidamise seadus. Alver, L. Alver, J. Finantsarvestus. Tallinn, 2017. Nikitina-Kalamäe, M. Finantsarvestuse aluste ülesannete kogu. Tallinn, 2017 Tikk J. Finantsarvestus. Tallinn, 2016 Keskküla, J., Finants- ja maksuarvestus. Tallinn, 2021 Alver, J. Otsusepõhjuslik majandusarvestus. Tallinn, 2025</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
15	Müügitöö	7	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja praktilised oskused strateegilises müügikorralduses ja jätkusuutlike müügipraktikate rakendamises ettevõtte pikaajalise kasumlikkuse toetamiseks.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
42 tundi		140 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. selgitab müügistrateegiate mõju ettevõtte jätkusuutlikule arengule;	valib vähemalt kaks müügistrateegiat ja selgitab nende mõju ettevõtte finants-, keskkonna- ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele; võrdleb erinevate müügistrateegiate tugevusi ja nõrkusi, kasutades asjakohaseid näiteid; koostab eesmärkide täitmiseks müügiplaani, mis arvestab turuolukorda, kliendikäitumist ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid; määratleb müügiplaanis selged mõõdikud ja tegevussammud, mis võimaldavad hinnata müügitegevuse tulemuslikkust ning kavandada jätkusuutlikke arengusuundi;	Eristav hindamine
2. korraldab müügiprotsessi, kasutades tõhusaid suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi müügieesmärkide täitmiseks;	koostab tegevusplaani, mis ühendab müügi- ja turundustegevused ühtseks tervikuks vastavalt ettevõtte eesmärkidele; viib läbi müügikohtumise või läbirääkimise, kasutades argumenteeritud ja kliendikeskset suhtlemisviisi; demonstreerib aktiivset kuulamist ja kohandab müügivestlust vastavalt kliendi vajadustele; kasutab andmepõhiseid müügitehnikaid ja digilahendusi müügitulemuste parandamiseks;	Eristav hindamine
3. kujundab müügi pinna, kasutades müügiesendamis tehnikaid ning arvestades toote eripära ja kliendi käitumist.	planeerib ja kujundab müügi pinna vastavalt tarbija ostukäitumisele; rakendab vähemalt kahte müügiesendamis tehnikat ja põhjendab nende valikut sihtrühma ostukäitumise alusel;	Eristav hindamine

	<p>analüüsib juhendamisel kaubandusliku esitluse põhimõtteid, arvestades ettevõtte visuaalse identiteediga.</p> <p>hindab juhendamisel valitud müügiesendamis tehnikat mõju müügitulemustele ning teeb ettepanekuid võimalike parenduste kohta.</p>	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
<p>Müügi protsess</p> <p>Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60</p>	<p>Alateemad</p> <p>Müügi protsessi planeerimine. Toote hinnastamine. Müügitehnikad. Läbirääkimiste juhtimine. Konkurents (analüüs). Erinevad müügivõimalused. Ressursid ja nende planeerimine. Müügi kulud. Müügi mõõtmine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>korraldab müügi protsessi, kasutades tõhusaid suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi müügiesmärgide täitmiseks; kujundab müügi pinna, kasutades müügiesendamis tehnikaid ning arvestades toote eripära ja kliendi käitumist.</p>
Hindamisülesanded	Individaalne töö: müügi kampaania planeerimine ja esitus	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Müügi strateegia</p> <p>Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 80</p>	<p>Alateemad</p> <p>Müügi strateegia kujundamine. Eesmärgi püstitamine. Sihtgrupi valik. Müügi kanalite valik. Digitaalsed müügi kanalid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>selgitab müügi strateegiate mõju ettevõtte jätkusuutlikule arengule;</p>

	Traditsioonilised müügikanalid.	
Hindamisülesanded	Grupitöö: valitud tootele digitaalsete ja traditsiooniliste müügikanalite valik	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, meeskonnatöö, praktiline ülesanne, arutelu	
Hindamismeetodid		
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Eristav hindamine	
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Õppematerjalid	<p>Coleman, J. 2022. Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinna Raamatutrükikoda.</p> <p>Israel, S. 2011. Küsi, kuula, peegelda : väärtuspõhise müügi väljakutsed. Äripäev.</p> <p>Godin, S. 2019. See on turundus: et olla nähtav, pead õppima nägema. Äripäev.</p> <p>Tamm, T. 2015. Must vöö müügis. Sell it.</p> <p>Cox, J., Stevens, H. 2005. Ratta müümine : kuidas leida parim müügistrateegia. Varrak.</p>	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
16	Oskused eluks ja tööks	15	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane arendab pädevusi, mis on vajalikud edasisel õpiteel ja ühiskonnas ennastjuhtivalt, vastutustundlikult ja tulemuslikult toimimiseks		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
250 tundi		90 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Õpilane püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise	<ul style="list-style-type: none"> * selgitab tervislike eluviiside ja turvalise keskkonna tähtsust, sh toetavate suhtlusvõrgustike rolli tervise, õpimotivatsiooni ja üldise toimetuleku tagamisel; * analüüsib juhendamisel enda käitumis- ja tarbimisharjumusi ning nende mõju enda tervisele, heaolule ja üldisele majanduslikule toimetulekule; * hindab oma vaimse ja füüsilise tervise seisundit, arvestades põhilisi tegureid nagu magamine, toitumine, liikumine, suhted, kasutades selleks usaldusväärseid enesehindamise tehnikaid, sh veebipõhiseid töövahendeid; * koostab juhendamisel aja- ja tegevuskava enda vaimse ja füüsilise heaolu säilitamiseks, kasutades selleks erinevaid tervise edendamise ja säilitamise võimalusi; * kasutab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisradu, harjutusväljakuid ja võimalusi erinevate liikumisviisidega tegelemiseks; * oskab kasutada mobiilirakendusi liikumisharjumusi; * analüüsib juhendamisel enda huvisid, väärtushoiakuid, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi; sõnastab eneseanalüüsi tulemustest lähtuvalt juhendamisel eesmärgid, isiklike ja akadeemiliste 	Mitteeristav hindamine

<p>2. kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel</p>	<p>sihtide poole liikumiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> * selgitab juhendatult õppimise olemust ning teadmiste ning oskuste omandamise protsessi, kasutades erinevaid teabeallikaid; * iseloomustab erinevaid õpistrateegiaid ja õppimise viise, seostades neid enda senise õpikäitumisega; * oskab analüüsida enda õpiharjumusi ning arvestada tahtlikku ja tahtmatu tähelepanu mõju oma õpitegevusele; * analüüsib juhendamisel oma õpimotivatsiooni, määratledes seda soodustavaid ja takistavaid tegureid; * koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õppimis- ja igapäevategevuste ajakava, lähtudes enda huvidest, eneseteostusega seotud eesmärkidest ja võimalustest; * annab hinnangu enda varasematele õpitulemustele, arvestades eneseanalüüsi tulemusi ja saadud tagasisidet; * kavandab muudatused enda õppimisharjumustes, lähtuvalt hindamistulemustest ning toob saadud tagasiside põhjal näiteid õpistrateegiate kasutamisest õpitegevustes; * selgitab juhendamisel stressi ja frustratsiooniga toimetuleku võimalusi; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>3. tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena</p>	<ul style="list-style-type: none"> * suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud vormis erinevas vanuses ja kultuuritaustaga inimestega, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi ning kohandades suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; * jagab asjakohast infot nii kirjalikult, suuliselt kui visuaalselt, kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -vorme ning lähtudes suhtluspartnerist (sõber, kaasõpilane, õpetaja, ametiasutus); * kohandab enda suhtlemisviise vastavalt tagasisidele ja suhtluse eesmärkidele; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> * toob näiteid illustreerimaks, kuidas esmamulje, eelarvamused, sh stereotüübid mõjutavad inimeste käitumist; * iseloomustab erinevaid meeskonnatöö rolle ja nende mõju töö tulemuslikkusele, kasutades teabeallikaid; * analüüsib juhendamisel rühmas toimuvaid protsesse ja nende võimalikku mõju inimese käitumisele igapäevaelus; * teeb kaaslastega teadlikult koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks, järgides meeskonnatöö põhimõtteid, suhtlus- ja käitumisnorme ning kasutades digitaalseid ühistöövahendeid; 	
<p>4. mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale</p>	<ul style="list-style-type: none"> * selgitab juhendamisel vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtteid ning tehtavate valikute mõju keskkonnale, kogukondadele ja enda heaolule; * toob näiteid probleemsetest tarbimissituatsioonidest ning oskab otsida abi oma õiguste kaitseks; * kirjeldab jätkusuutliku arengu eesmärke, seostades neid ümbritseva keskkonna ja õpitava valdkonnaga; * kaardistab juhendamisel ühiskonnas esinevaid sotsiaalseid probleeme, kasutades erinevaid teabeallikaid ja infotehnoloogiavahendeid; * analüüsib meeskonnatöona valitud probleemi lahendamise võimalusi, kasutades tõenduspõhiseid fakte ja teabeallikaid; * kavandab juhendatud meeskonnatöona tegevuskava valitud probleemi lahendamiseks, kasutades loovustehnikaid ning arvestades ressursside säästliku ja vastutustundliku kasutamise põhimõtteid; * kavandab lahenduse elluviimiseks vajaliku eelarve, kasutades digivahendeid; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> * hindab kriitiliselt ostudega seotud teadete, pakkumiste ja soovitude usaldusväärsust; 	
<p>5. mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> * selgitab teabeallikate põhjal majanduslike, tehnoloogiliste, looduslike ja teiste keskkonnatingimuste muutuste mõju majanduskeskkonnale; * iseloomustab juhendatud meeskonnatöona Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimist eri tegevusvaldkondades, kasutades erinevaid teabeallikaid; * iseloomustab erineva haridustaseme ja oskustega inimeste võimalusi tööturul, arvestades töötasu seost väärtusloomega; * selgitab teabeallikate põhjal tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töösuhetes; * võrdleb erinevate lepingutingimuste tähtsust töösuhetes, võimalike probleemide ennetamisel; * võrdleb enda kogemusi ja oskusi valitud tegevusvaldkonnas erinevates ametites ja rollides tegutsemiseks vajalikega, kasutades oskuste kompassi; * kavandab enesearengut toetavaid tegevusi, lähtudes enda eesmärkidest ja arendamist vajavatest oskustest; * selgitab ressursside (raha, aeg, inimesed) vajadust ja säästmise võimalusi, arvestades enda seatud eesmärkidega; 	Mitteeristav hindamine
<p>6. kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> * lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid; * planeerib digivahendite abil igapäevased tulud-kulud, arvestades enda vajaduste ja võimalustega; * esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult nii eesti keeles kui ka põhikoolis õpitud võõrkeeles; * kasutab tehnoloogilisi vahendeid ja seadmeid 	Mitteeristav hindamine

	<p>ning tõendus põhiseid andmeid otsuste või järelduste tegemiseks igapäevaeluga seotud küsimustes;</p> <ul style="list-style-type: none"> * kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eesti- ja võõrkeelseid teabeallikaid; * koostab pädevuse piires eesti- ja võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest; * otsib tööülesande täitmiseks vajalikku teavet, hinnates erinevate teabeallikate usaldusväärsust; * lahendab reaalelulisi ülesandeid, sidudes tervikult mitme ainevaldkonna teadmisi ja oskusi; * toob näiteid matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia omavahelistest seostest igapäevaelus. 	
<p>7. korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise</p>	<ul style="list-style-type: none"> * koostab isikliku eelarve arvestades enda finantseesmärke, analüüsides juhendamisel oma sissetulekuid, väljaminekuid ja rahalist seisut sh säästmise võimalusi * arutleb meeskonnatöona sissetuleku, tarbimisvalikute ja investeerimisotsuste mõju üle üksikisiku, ühiskonna ja keskkonna tasandil; * hindab elumuutvate sündmuste (abiellumine, laste saamine, õnnetus, surm) mõju finantsplaneerimisele, eristades rahalist väärtust emotsionaalsetest jt väärtustest; * kirjeldab pangateenuseid ja finantsteenuse osutaja rolli üksikisiku rahaasjade korraldamisel, tuues esile pakutavaid võimalusi, kaasnevaid kohustusi ja riske; * oskab valida laenutooteid, kasutades sobivaid võrdlusvahendeid ning arvestades pakutavat intressimäära ja maksetingimusi; * iseloomustab põhiomaduste alusel peamiste varaklasside nagu kinnisvara, võlakirjad ja aktsiad olemust ja erinevusi ning nende kasutamise võimalusi ja sellega kaasnevaid riske isiklike finantseesmärkide saavutamiseks; * kirjeldab isikliku eluaseme soetamise võimalusi, 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<p>tuues välja üürimise ja ostmise eelised ja puudused;</p> <p>* selgitab pensioni kui pikaajalise finantsmehhanismi olemust ja selle planeerimise olulisust, kasutades asjakohaseid teabematerjale.</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
<p>Kestlik areng ja väärtusloome</p> <p>Auditoorne õpe 40</p> <p>Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad</p> <p>Ühiskonna ja majanduse toimimine, tootmisprotsesside mõju keskkonnale ja ühiskonnale.</p> <p>Vastutustundliku tarbimise ja tootmise põhimõtted.</p> <p>Kestlik areng ja selle eesmärgid, mõjutegurid.</p> <p>ÜRO säästva arengu eesmärgid (SDG), Eesti Keskkonnastrateegia.</p> <p>Kogukondlik ja individuaalne panus jätkusuutlikkusse.</p> <p>Sotsiaalsed probleemid ja nende lahendamine.</p> <p>Peamised sotsiaalsed probleemid (vaesus, keskkonnareostus, ebavõrdsus jne).</p> <p>Andmete ja infoallikate kasutamine probleemide kaardistamisel.</p> <p>Sotsiaalne vastutus ettevõtluses ja igapäevaelus.</p> <p>Väärtusloome</p> <p>Meeskonnatöö ja loovlahendused probleemidele.</p> <p>Probleemilahendamine ja loovustehnikad.</p> <p>Projekti kavandamine ja eelarvestamine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale</p>
<p>Praktiline töö</p>	<p>meeskonnatöö/projekt - lahendus ühele sotsiaalsele või keskkonnavalasele probleemile, mis on seotud vastutustundliku tarbimise ja tootmisega.</p>	
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Probleemi analüüs on põhjalik ja toetub tõenduspõhiste allikatele.</p> <p>Lahendus on loov, praktiline ja vastab jätkusuutlikkuse põhimõtetele.</p> <p>Tegevuskava ja eelarve on selgelt struktureeritud ja realistlik.</p> <p>Esitlus on digivahendeid kasutades sisukas, kaasahaarav ja meeskonnatöö on sujuv.</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: .</p>	
<p>Majandus ja töösuhted</p> <p>Auditoorne õpe 40</p> <p>Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad</p> <p>1.Eesti majanduskeskkonna ja tööturu toimimise põhimõtted</p> <p>Majanduskeskkonna areng</p> <p>Majanduskeskkonna mõjud</p> <p>Ettevõtluskeskkond, selle areng</p> <p>Ressursside kasutamine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks</p>

	<p>Tööturu toimimine Eneseareng lähtudes eesmärkidest 2. Töökorraldus ja töösuhted Lepingulised suhted töö tegemisel Tööandja kehtestatud reeglid töökorraldusele Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised</p>	
Hindamisülesanded	<p>Infootsing säästva arengu strateegiast Arutelu keskkonnatingimuste mõjust majandustegevusele Arutelu tööturu toimimisest Mõttekaart – palgatöötaja ja ettevõtja võimalused tööturule sisenemiseks Võrdleb oma tegevusvaldkonnas erinevates ametites rolle, kasutades oskuste kompassi Eneseanalüüs lähtudes oma eesmärgist ja oskustest Arutelu – erinevused töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu vahel Etteantud juhendi alusel tutvumine töökorralduse reeglitega kasutades tööelu kodulehte Arutelu töötasu teemal</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: .	
Rahaasjad Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	<p>Alateemad Eesmärkide seadmine vastavalt SMART-süsteemile. Rahalise turvalisuse saavutamine. Pere rahaasjade planeerimine. Eelarve koostamine. Raha säästmine, kulutamine ja kasvatamine. Pank ja pangateenused. Laenu kasutamine ja intress. Investeerimise alused. Investeerimisstrateegia loomine. Pensioni planeerimine. Kinnisvara ostmine ja üürimine. Kindlustused. Maksusüsteem.</p>	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	<p>Loetleb vähemalt 5 eesmärki, mis vastavad SMART-süsteemile. Koostab kolme kuu eelarve koos analüüsiga. Loetleb viise, kuidas ta saab teenida lisaraha. Võrdleb erinevaid laene/liisinguid ning järeltab, milline variant on parim. Analüüsib enda riskitaluvust ning koostab sellest tulenevalt isikliku investeerimisportfelli.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde	,	

kujunemine		
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: ,	
Sissejuhatus eesti keel Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Põhikooli taseme hindamine Kahepoolne tagasiside omandatud teadmiste tasemele	Seos õpiväljundiga kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Läbitud test	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Test sooritatud lävendile, * lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid; * esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult eesti keeles; * kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel eesti keelseid teabeallikaid; * koostab pädevuse piires eestikeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest;	
Sissejuhatus inglise keel Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Põhikooli taseme hindamine Kahepoolne tagasiside omandatud teadmiste tasemele	Seos õpiväljundiga kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Läbitud test	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Test sooritatud lävendile, * lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid; * esitab kirjalikku ja suulist informatsiooni selgelt ja struktureeritult põhikoolis õpitud võõrkeeles; * kasutab igapäevaelus ettetulevate olukordade lahendamisel võõrkeelseid teabeallikaid; * koostab pädevuse piires võõrkeelseid tekste, lähtudes igapäevaelu vajadustest;	
Sissejuhatus matemaatika Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Põhikooli taseme hindamine Kahepoolne tagasiside omandatud teadmiste tasemele	Seos õpiväljundiga kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel

Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Läbitud test	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Test sooritatud lävendile, lahendab igapäevaeluga seonduvaid arvutusülesandeid, kasutades koolimatemaatikast tuttavaid mudeleid ja meetodeid;	
Suhtlemine Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Suhtlemise alused ja kultuurierinevused Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine Tagasiside andmine ja vastuvõtmine Esmamulje, eelarvamused ja stereotüübid suhtlemises Meeskonnatöö ja selle rollid Rühmades toimuvad protsessid ja nende mõju Digitaalsed ühistöövahendid ja nende kasutamine Konfliktide lahendamine ja koostööoskuste arendamine	Seos õpiväljundiga tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena
Iseseisev töö	Kirjalik refleksioon teemal „Minu suhtlemisstiil ja selle mõju teistele“.	
Praktiline töö	Meeskonnatöö/paaristöö: „Kultuurideülene suhtlemine“ – õpilased suhtlevad eri kultuuritaustaga inimestega ning analüüsivad juhendi alusel oma kogemust. Õpilased koostavad esitluse kasutades digitaalseid ühistöövahendeid ning esitlevad analüüsi kasutades sobivaid suhtlemisvahendeid ja -viise.	
Hindamisülesanded	Väitlus „Digitaalsete ühistöövahendite mõju meeskonnatööle“. Meeskonnatöö esitlus: „Meeskonnatöö põhimõtted ja rollid“ – õpilased uurivad erinevaid meeskonnatöö rolle ja esitavad oma järeldused visuaalselt.	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: .	
Tervislik eluviis ja eneseareng Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Tervislike eluviiside põhialused: Tervise mõiste ja selle komponendid Kehalise aktiivsuse, toitumise ja unerežiimi roll tervises Turvaline keskkond ja selle mõju heaolule. Tasakaal, kuidas saavutada 50/50 (vaimne, füüsiline). Elukaar. Eneseanalüüs ja tervisliku eluviisi hindamine: Isiklikud harjumused ja nende mõju tervisele. Enesehindamise tehnikad ja veebipõhised töövahendid. Käitumisharjumuste muutmise võimalused. Ennastkahjustav käitumine ja tagajärjed: Suitsetamine, mokatubakas, e-sigaret, alkohol, narkootikumid.	Seos õpiväljundiga Õpilane püstitab enesearengu eesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise

	<p>ennetamine, ravi, võõrutus. Vaimse ja füüsilise tervise tõhustamine: Stressi ja pingete maandamise meetodid. Ennetamine. Motivatsiooni ja vaimse vastupidavuse arendamine. Kehalise aktiivsuse planeerimine ja jälgimine. Tervise säilitamise ja edendamise võimalused: Liikumisrajad, harjutusväljakud ja võimalused vaba aja aktiivseks veetmiseks. Mobiilirakendused ja digilahendused tervise monitoorimiseks. Personaalse heaolukava koostamine ja elluviimine. Eesmärkide seadmine ja isiklik areng: Eneseanalüüs ja eesmärgid tulevikuks. Vaimse- ja füüsilise- ja akadeemilise arengu eesmärkide seadmine. Aja- ja tegevuskava koostamine eesmärkide saavutamiseks.</p>	
Iseseisev töö	Toitumis- ja liikumispäevik	
Praktiline töö	Isiklik terviseanalüüs (vaimne- ja füüsiline tervis) – Õpilased täidavad terviseküsitluse ja analüüsivad oma eluviisi tugevusi ning parenduskohti. Tegevused enne ja pärast tundide algust-lõppu. Toitumispäeviku pidamine – Õpilased analüüsivad oma toitumisharjumusi ja võrdlevad neid tervisliku toitumise põhimõtetega.	
Hindamisülesanded	<p>Füüsilise aktiivsuse monitoorimine – Õpilased kasutavad nädala jooksul mobiilirakendust oma kehalise aktiivsuse jälgimiseks ja teevad kokkuvõtte/analüüs. Toidupüramiid. Stressi maandamise harjutused – Õpilased proovivad erinevaid stressimaandamise tehnikaid (hingamisharjutused, mindfulness, liikumine) ja jagavad oma kogemusi. Tervisliku eluviisi eesmärkide seadmine – Õpilased sõnastavad isiklikud tervise eesmärgid ja koostavad tegevuskava nende saavutamiseks. Rühmatöö: Turvaline keskkond – rühmad uurivad ja esitavad, kuidas koolikeskkond ja kogukond saavad toetada tervislikku eluviisi. Liikumisrada ja välitund – Õpilased kasutavad kooliümbruse liikumisvõimalusi ja koostavad soovitusi aktiivseks vaba aja veetmiseks. Ettepanekud koolile, kuidas koolikeskonna liikumisharrastusi parendada.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: .	
Õppimine ja õpistrateegiad Auditoorne õpe 50 Iseseisev õpe 15	Alateemad Infootsingu oskused, andmeanalüüs ja õppimiseks vajalike digipädevuste arendamine. Enesejuhtimine ja eneseregulatsioon. Aja planeerimine ja prioriteetide seadmine. Emotsioonidega ja stressiga hakkama saamine.	Seos õpiväljundiga kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja

	<p>Enesehinnang. Eneseanalüüsi oskus, refleksioon. Ennastjuhtiv õppija. Õppimise olemus. Õpioskuste kujundamine. Õppimisstiilid. Õppimist soodustav keskkond ja eduka õppija omadused. Õpimotivatsioon. Õppimise segajad. Tulemuslikku õppimist toetavad võtted.</p>	juhtimisel
Hindamisülesanded	<p>Tutvub Pärnumaa Kutsehariduskeskuse kodulehe, õppekorralduseeskirja, sisekorraeskirja ja õppeinfosüsteemiga. Tutvub kooli väärtustega. Analüüsib oma digioskusi vastavalt Digipädevuste enesehindamise skaalale. Veebilehitseja(te) kasutamine informatsiooni leidmiseks internetist, kodulehtedelt ja siseveebist. Andmete leidmine ja andmete alusel diagrammide ja skeemide loomine kasutades tabelarvutuskeskkondi. Analüüsib kutsestandardeid vastavalt valitud valdkonnale. Kasutab asjakohaseid infoallikaid endale tasemeõppe, koolitus-, praktika või töökoha leidmisel. Koostab kandideerimiseks vajalikud dokumendid (CV, motivatsioonikiri). Analüüsib enda õpi- ja enesejuhtimise oskusi (SWOT, GROW jms), toob välja arengukohad.</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: .	

Õppemeetodid	<p>Rühmatööd, rollimängud. Arutelud, juhtumianalüüsid, praktilised harjutused. Tagasiside andmise/vastuvõtmise harjutused. Individuaalsed ja paaristööd. Digivahendite kasutamine ühistegevustes. Refleksioon ja eneseanalüüs.</p>
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	:
sh lävend	“A” saamise tingimus: :
Õppematerjalid	<p>GreenComp. Euroopa kestlikkusalaste pädevuste raamistik. https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1 Kestliku arengu eesmärgid. https://ekja.ee/et/keskkonnajuhtimine/saastva-arengu-eesmargid/</p>

	<p>Tööriistakast kestlike käitumiste toetamiseks https://rohekaitumine.riigikantselei.ee/</p> <p>Goleman, D. (2006). "Sotsiaalne intelligentsus: uus teadus inimsuhetest." Pegasus.</p> <p>Tiivel, T. (2013). "Meeskonnatöö ja juhtimine." Äripäev.</p> <p>Mckay, M., Davis M., Fannig P. (2000). Suhtlemisoskused. Väike Vanker.</p> <p>Demarais, A., White, V. (2005). Esmamuljed: Mida te ei tea sellest, kuidas teised teid näevad. Pegasus.</p> <p>Lehtsaar, T. (2008) Suhtlemiskonflikti psühholoogia. Tartu: TÜ kirjastus</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
17	Praktika	25	Karin Torin,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane rakendab õppekeskkonnas omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid kogunud töötaja juhendamisel praktikaettevõttes konkreetsete tööülesannete täitmisel, arendades sotsiaalseid ja enesekohaseid pädevusi, meeskonnatööoskust, kujundades valmisolekut asuda õpitud erialal tööle.		
Praktika			
650 tundi			

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. teeb ettevalmistused praktikale suundumiseks, lähtudes õpi- ja karjäärieesmärkidest;	leiab juhendamisel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga; koostab praktikale asumiseks keeleliselt ja vormiliselt korrektsed dokumendid; kooskõlastab praktikaülesanded, arvestades praktikakoha võimalustega;	Mitteeristav hindamine
2. kirjeldab praktika käigus praktikaettevõtte eesmäärke, ärimudelit ja jätkusuutlikkust;	kirjeldab ettevõtte visiooni, missiooni, väärtusi, lühi- ja pikaajalisi eesmäärke; selgitab juhendi alusel ettevõtte ärimudelit; analüüsib juhendamisel praktikaettevõtte jätkusuutlikkust;	Mitteeristav hindamine
3. teostab juhendamisel meeskonnaliikmena praktikaülesandeid, rakendades erialaseid teadmisi ja oskusi;	osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja seatud eesmärkidele; täidab meeskonnaliikmena tööülesandeid, järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid; analüüsib juhendamisel töötaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannetega; teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali; järgib tööohutuse ja tervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel;	Mitteeristav hindamine
4. hindab juhendamisel praktika tulemuslikkust vastavalt seatud eesmärkidele.	esitab nõuetekohase praktikapäeviku ja -aruande korrektses eesti keeles, kasutades erinevaid	Mitteeristav hindamine

	digivahendeid; eflekterib praktika jooksul saadud kogemusi ja õpitud oskusi, sõnastades oma tugevused ja arengukohad.	
--	--	--

Mooduli jagunemine		
Praktika I Praktika 312	Alateemad	Seos õpiväljundiga teeb ettevalmistused praktikale suundumiseks, lähtudes õpi- ja karjäärieesmärkidest; kirjeldab praktika käigus praktikaettevõtte eesmarke, ärimudelit ja jätkusuutlikkust; teostab juhendamisel meeskonnaliikmena praktikaülesandeid, rakendades erialaseid teadmisi ja oskusi; hindab juhendamisel praktika tulemuslikkust vastavalt seatud eesmärkidele.
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: leiab juhendamisel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga; koostab praktikale asumiseks keeleliselt ja vormiliselt korrektsed dokumendid; kooskõlastab praktikaülesanded, arvestades praktikakoha võimalustega; kirjeldab ettevõtte visiooni, missiooni, väärtusi, lühi- ja pikaajalisi eesmarke;</p> <p>selgitab juhendi alusel ettevõtte ärimudelit; analüüsib juhendamisel praktikaettevõtte jätkusuutlikkust; osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja seatud eesmärkidele; täidab meeskonnaliikmena tööülesandeid, järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid; analüüsib juhendamisel tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannetega; teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali;</p>	

	järgib tööohutuse ja tervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel; esitab nõuetekohase praktikapäeviku ja -aruande korrektses eesti keeles, kasutades erinevaid digivahendeid; reflekteerib praktika jooksul saadud kogemusi ja õpitud oskusi, sõnastades oma tugevused ja arengukohtad.
Praktika II Praktika 338	<p>Alateemad</p> <p>Seos õpiväljundiga teeb ettevalmistused praktikale suundumiseks, lähtudes õpi- ja karjäärieesmärkidest; kirjeldab praktika käigus praktikaettevõtte eesmärgi, ärimudelit ja jätkusuutlikkust; teostab juhendamisel meeskonnaliikmena praktikaülesandeid, rakendades erialaseid teadmisi ja oskusi; hindab juhendamisel praktika tulemuslikkust vastavalt seatud eesmärkidele.</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: leiab juhendamisel eesmärgipärase praktikakoha, tutvudes praktikakoha avaliku infoga; koostab praktikale asumiseks keeleliselt ja vormiliselt korrektsed dokumendid; kooskõlastab praktikaülesanded, arvestades praktikakoha võimalustega; kirjeldab ettevõtte visiooni, missiooni, väärtusi, lühi- ja pikaajalisi eesmärgi; selgitab juhendi alusel ettevõtte ärimudelit; analüüsib juhendamisel praktikaettevõtte jätkusuutlikkust; osaleb meeskonnaliikmena tööülesannete planeerimisel vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja seatud eesmärkidele; täidab meeskonnaliikmena tööülesandeid, järgides praktikakoha töökorraldust ja sisekorra nõudeid; analüüsib juhendamisel tööaja kasutust ja toimetulekut erinevate tööülesannetega; teenindab sise- ja väliskliente lähtuvalt klienditeeninduse heast tavast, valides info vahendamiseks sobiva viisi ja suhtluskanali; järgib tööohutuse ja tervishoiu nõudeid tööülesannete täitmisel; esitab nõuetekohase praktikapäeviku ja -aruande korrektses eesti keeles, kasutades erinevaid digivahendeid; reflekteerib praktika jooksul saadud kogemusi ja õpitud oskusi, sõnastades oma tugevused ja arengukohtad.</p>

Õppemeetodid	
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamise eelduseks on, et täidetud on hindamiskriteeriumid, praktika on sooritatud ettenähtud mahus, praktika dokumentatsioon on täidetud ja esitatud, praktika on kaitstud
sh lüvend	“A” saamise tingimus: Praktika on sooritatud nõuetekohaselt
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
18	Projektijuhtimise alused	10	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane kavandab ja viib läbi meeskonnatööna väärtustloova ja jätkusuutliku miniprojekti, kasutades loovustehnikaid.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
120 tundi		400 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. kirjeldab projekti olemust ja olulisi etappe projekti kavandamisel;	kirjeldab projekti olulisi etappe, juhendmaterjale ja projekti tunnuseid arvestades; seostab juhendamisel projekti etappe ja tunnuseid teostatud projekti näitel;	Eristav hindamine
2. määratleb meeskonnatööna probleemi, tuginedes kogutud infole;	kirjeldab probleemi ulatust ja mõju, tuginedes erinevatele infoallikatele; hindab juhendamisel probleemi mõistmiseks kogutud info usaldusväärsust probleemi mõistmiseks;	Eristav hindamine
3. kavandab meeskonnatööna jätkusuutlikke väärtustloovaid probleemilahendusi, kasutades loovustehnikaid;	kavandab meeskonnatööna jätkusuutlikke ja innovaatilisi lahendusi, kasutades loovustehnikaid; kirjeldab meeskonnatööna erinevate lahenduste kultuurilist, sotsiaalset ja/või rahalist väärtust; sõnastab meeskonnatööna eesmärgi probleemi lahendamiseks, kasutades disainmõtlemise tööriistu;	Eristav hindamine
4. kavandab meeskonnatööna ette miniprojekti ressursid ja tegevuskava, kasutades digitaalseid vahendeid;	koostab meeskonnatööna tegevuskava valitud lahenduse elluviimiseks; planeerib meeskonnatööna rahalised, materiaalsed ja inimressursid tegevuskava elluviimiseks; kasutab sobilikke digitaalseid vahendeid projekti kavandamiseks;	Eristav hindamine
5. loob meeskonnatöö käigus miniprojekti, lähtudes tegevuskavast ja ressurssidest arvestades püstitatud eesmärki.	teeb meeskonnatööna miniprojekti eesmärgi ja tegevuskava põhjal; hindab juhendamisel projekti tulemuslikkust projekti tegevuskavast lähtudes;	Eristav hindamine

	esitab kirjalikult projekti kokkuvõtte korrektses eesti keeles.	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
Miniprojekt 2 C Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Miniprojekt	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	x	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: x	
Miniprojekt 1 A Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Projekti mõiste ja ajalugu. Projekti tunnused. Projektis ja protsessipõhises juhtimises töötamise erinevused. Projekti probleemi kirjeldamine ja analüüs. Probleemipuu. AnSihrühma määratlemine. Loovustehnikad. Disainmõtlemine. Projekti eesmärgi sõnastamine. Jätkusuutlikkuse ja väärtuse loomine projektides. Kliendikäitumise analüüs AI abil.dmete kogumine.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid on saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Projekt on läbi viidud	
Miniprojekt 1 B Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Projekti tegevuskava koostamine. Ressursside planeerimine. Digitaalsete vahendite kasutamine projektijuhtimises (projektijuhtimise tarkvara). Projekti elluviimine. Hindamine ja tagasiside.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: projekt ellu viidud	

Miniprojekt 2 A Iseseisev õpe 4 Praktiline töö 16	Alateemad Miniprojekt 2	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	x	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: x	
Miniprojekt 2 D Iseseisev õpe 8 Praktiline töö 24	Alateemad Miniprojekt	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	x	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: x	
Miniprojekt 3 Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Eriala reklaami koostamine sotsiaalmeediasse	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid on saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Sotsiaalmeedia reklaam	
Miniprojekt 4 Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Miniprojekti elluviimine	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	kõik õpiväljundid on saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: projekt ellu viidud	
Miniprojekti plaanimine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Projekti tegevuskava koostamine. Ressursside planeerimine. Digitaalsete vahendite kasutamine projektijuhtimises (projektijuhtimise tarkvara).	Seos õpiväljundiga kavandab meeskonnatöona ette miniprojekti ressursid ja tegevuskava, kasutades digitaalseid vahendeid;
Hindamisülesanded	Grupitöö: luuakse tegevuskava ja ressursiplaan kasutades projekti plaanimise tarkvara ja AI tööriistu.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on	

kujunemine	saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0	
Miniprojekt 2 B Iseseisev õpe 3 Praktiline töö 10	Alateemad Miniprojekt 2	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	x	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: x	
Projekti eesmärgid Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Sihtrühma määratlemine. Loovustehnikad. Disainmõtlemine. Projekti eesmärgi sõnastamine. Jätkusuutlikkuse ja väärtuse loomine projektides. Kliendikäitumise analüüs AI abil.	Seos õpiväljundiga kavandab meeskonnatööna jätkusuutlikke väärtustloovaid probleemilahendusi, kasutades loovustehnikaid;
Hindamisülesanded	Õpilane kasutab ajurünnaku ja disainmõtlemise meetodeid probleemi lahenduste leidmiseks. Õpilane analüüsib juhendamisel lahenduste sotsiaalset, majanduslikku ja kultuurilist mõju. Õpilane kasutab erinevaid AI töövahendeid.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0	
Projekti elluviimine ja	Alateemad	Seos õpiväljundiga

hindamine Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 80	Projekti elluviimine. Hindamine ja tagasiside. Projekti kokkuvõtte koostamine ja esitlus.	loob meeskonnatöö käigus miniprojekti, lähtudes tegevuskavast ja ressursidest arvestades püstitatud eesmärgi.
Hindamisülesanded	Õpilane viib läbi ja dokumenteerib meeskonnatööna miniprojekti. Grupitöö: Tagasiside küsitluste koostamine ja läbiviimine Meeskonnatööna projekti esitlus ja tagasisidestamine. Õppekäik etteantud tööjuhendi alusel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0	
Projekti olemus Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Projekti mõiste ja ajalugu. Projekti tunnused. Projektis ja protsessipõhises juhtimises töötamise erinevused.	Seos õpiväljundiga kirjeldab projekti olemust ja olulisi etappe projekti kavandamisel;
Hindamisülesanded	Olemasoleva eduka projekti tutvustus ettekandega ja arutelu. Tuua välja tehtud vead ja saadud õppetunnid. Arutelu gruppides laekunud küsimuste põhjal.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0	
Projekti probleemi määratlemine Iseseisev õpe 6	Alateemad Projekti probleemi kirjeldamine ja analüüs. Probleemipuu.	Seos õpiväljundiga määratleb meeskonnatööna probleemi, tuginedes

Praktiline töö 20	Andmete kogumine.	kogutud infole;
Hindamisülesanded	Praktiline grupidöö: Õpilane kogub ja hindab erinevaid allikaid probleemi mõistmiseks. Probleemianalüüsi ülesanne: Leiab ja sõnastab lahendust vajava probleemi probleemipuu põhimõttel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupidöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.	
Hindamismeetodid		
Lõimitud teemad		
Mooduli hindamine	Eristav hindamine	
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 - 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 - 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 - 5,0</p>	
Õppematerjalid	Duffy, M. G. (2010) Projektijuhtimine. Äripäev. Perens, A. (2019) Praktiline projektijuhtimine. HBP Koolitus.	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
19	Sissejuhatus kutseõpingutesse	10	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ettevõtlusvaldkonna olemust, eesmärgi ja rolli majanduses ning jätkusuutlikkus arengus.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
60 tundi		200 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. kirjeldab ettevõtlussektorit ning ettevõtluse tähtsust kohalikus arengus, arvestades jätkusuutlikkuse põhimõtteid;	kirjeldab piirkondlikku ettevõtluskeskkonda ja kohalikke ressursse, arvestades jätkusuutliku arengu eesmärgi; selgitab ettevõtte toimimist ja arengueesmärgi piirkonna ettevõtte näitel; võrdleb juhendamisel ettevõtluse, avaliku sektori ja kolmanda sektori sarnasusi ja erinevusi;	Mitteeristav hindamine
2. mõistab ettevõtja ja ettevõtte eesmärgi, tegevusi, võimalusi, vastutust ja rolli ühiskonnas, arvestades piirkondlikku eripära ja õigusnorme;	kirjeldab ettevõtja tegevust ettevõtluse kavandamisel, alustamisel, teostamisel ja elluviimisel, lähtudes eesmärkidest ja õigusnormidest; põhjendab juhendamisel ettevõtja vastutust ettevõttes ja ühiskonnas; selgitab juhendamisel ettevõtte toimimist ja ressursside kasutamist;	Mitteeristav hindamine
3. selgitab majandusringlust, majandussüsteeme ja turumajanduse põhimõtteid;	selgitab majandussubjekte ja turgude toimimist ning seoseid majandusringluse mudeli alusel; kirjeldab juhendamisel turumajanduse ja teiste majandussüsteemide toimimist ning ettevõtte rolli turumajanduses, kasutades majandustermineid;	Mitteeristav hindamine
4. lahendab lähikeskkonna probleemi, kasutades loovustehnikaid ja disainmõtlemist;	analüüsib juhendamisel meeskonnatööna probleemi või vajadust lähikeskkonnas; kasutab loovustehnikaid äri- või projektiidee sõnastamisel probleemi lahendamiseks; selgitab probleemi lahendusideed kasutaja ja kliendi vaatenurgast disainmõtlemise põhimõtteid	Mitteeristav hindamine

	kasutades;	
5. mõistab ettevõtte tegevust ja eesmärgi lähtuvalt jätkusuutlikust arengust;	kirjeldab juhendamisel meeskonnatööna jätkusuutlikkuse põhimõtteid ettevõtte toimimisel; selgitab jätkusuutlikkuse põhimõtete arvestamist kohaliku ettevõtte näitel; kirjeldab võimalusi jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamiseks kohalikus ettevõttes;	Mitteeristav hindamine
6. kavandab turunduse ja müügi seotud tegevusi lähtuvalt sihtrühmast.	analüüsib juhendamisel sihtrühma vajadusi; selgitab turunduse ja müügi seotud üldiseid mõisteid ja põhimõtteid tegevuste kavandamisel; sõnastab väärtuspakkumise valitud sihtrühmale.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Jätkusuutlikkus ja ettevõtlus Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Kliimakokkulepped. Jätkusuutlikkuse printsiibid ettevõtluses (ESG, SDG). Tarneahelate toimimine. Ringmajandus.	Seos õpiväljundiga mõistab ettevõtte tegevust ja eesmärgi lähtuvalt jätkusuutlikust arengust;
Hindamisülesanded	Töövarjupäev/väliskülaline/organisatsioonikülalane/õpetaja kogemuslugu Koostab juhendaja juhendamisel ideekavandi jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamiseks organisatsiooni näitel	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljund saavutatud lävendi tasemel	
Probleemilahendusmeetodid Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Probleemide tuvastamine (prioritiseerimine, juurpõhjuste leidmine). Probleemide analüüs. Probleemide lahendamine.	Seos õpiväljundiga lahendab lähikeskkonna probleemi, kasutades loovustehnikaid ja disainmõtlemist;
Iseseisev töö	Teemapõhise info lugemine, vaatamine, kuulamine ja analüüs, hindamisülesannete, rühmatööde, juhtumianalüüside, eneseanalüüside, ettevalmistamine, esitluste koostamine.	
Hindamisülesanded	Esitleb probleemi analüüsi ja lahendusvõimalusi, kasutades tutvustatud meetodeid	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Probleemi analüüsimisel ja lahenduste pakkumisel on kasutatud loovustehnikaid ja disainmõtlemise printsiipe.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: “A” saamise tingimus: Arvestuse saamiseks peab õppija rakendama loovustehnikaid ja disainmõtlemise	

	printsiipe probleemide lahendamisel, esitama realistliku ja elluviidava tegevuskava, pakkuma jätkusuutlikke lahendusi ning tegema sisukat ja loovat koostööd grupis.	
Sissejuhatus ettevõtlusesse Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Sissejuhatus erialasse majanduse toimimise alused. Ettevõtluskeskkond, sh õiguskeskkond. Ettevõtte alustamine, sh õigused, kohustused ja vastutus. Ressursside planeerimine. Eesmärgistamine. Protsessid organisatsioonis.	Seos õpiväljundiga kirjeldab ettevõtlussektorit ning ettevõtluse tähtsust kohalikus arengus, arvestades jätkusuutlikkuse põhimõtteid; mõistab ettevõtja ja ettevõtte eesmärgi, tegevusi, võimalusi, vastutust ja rolli ühiskonnas, arvestades piirkondlikku eripära ja õigusnorme; selgitab majandusringlust, majandussüsteeme ja turumajanduse põhimõtteid;
Hindamisülesanded	Organisatsiooni külastus – arutelu ja seoste loomine koolis omandatud teooria baasil Töövarjupäev – esitavad kokkuvõtte etteantud küsimuste baasil Ettevõtluse, avaliku sektori ja kolmanda sektori võrdlusdokumendi koostamine mõistmaks erinevate organisatsioonide toimimist Esitleb eesmärgistatud tegevus- ja ressursiplaani ettevõtlusega alustamiseks etteantud vormi põhjal Koostab juhendaja juhendamisel one-pager formaadis esitluse teemal “Kuidas toimib majandus?”	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid saavutatud lävendi tasandil, kirjeldab piirkondlikku ettevõtluskeskkonda ja kohalikke ressursse, arvestades jätkusuutliku arengu eesmärgi; selgitab ettevõtte toimimist ja arengueesmärgi piirkonna ettevõtte näitel; võrdleb juhendamisel ettevõtluse, avaliku sektori ja kolmanda sektori sarnasusi ja erinevusi; kirjeldab ettevõtja tegevust ettevõtluse kavandamisel, alustamisel, teostamisel ja elluviimisel, lähtudes eesmärkidest ja õigusnormidest; põhjendab juhendamisel ettevõtja vastutust ettevõttes ja ühiskonnas; selgitab juhendamisel ettevõtte toimimist ja ressurside kasutamist; selgitab majandussubjekte ja turgude toimimist ning seoseid majandusringluse mudeli alusel; kirjeldab juhendamisel turumajanduse ja teiste majandussüsteemide toimimist ning ettevõtte rolli turumajanduses, kasutades	

	majandustermineid;	
Sissejuhatus turundusse ja müüki Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Sihtrühma ja nende vajaduste kaardistamine. Turunduse ja müügiga seotud mõisted. Väärtuspakkumise koostamise põhimõtted. Turundus- ja müügiplaani koostamine.	Seos õpiväljundiga kavandab turunduse ja müügiga seotud tegevusi lähtuvalt sihtrühmast.
Hindamisülesanded	Meeskonnatööna eesmärgistatud turundus- ja müügiplaani koostamine, lähtudes sihtrühma vajadustest	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Õppija on omandanud moodulis kirjeldatud õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid. Lisaks positiivsele sooritusele hindamisülesandes, hinnatakse ka iseseisva tööde ülesandeid ning õppijal on oluline aktiivselt osaleda õppetöös. Hinne kujuneb meeskonnatööna esitatud turundus- ja müügiplaani koostamisest lähtudes sihtrühma vajadustest ning selle esitamisest.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: “A” saamise tingimus: Meeskonnatööna valminud turundus- ja müügiplaani põhineb põhjalikul sihtrühma analüüsil, sisaldab loogilist ja saavutatavat tegevuskava, selget ja sihtrühma jaoks väärtust loovat väärtuspakkumist ning on esitatud arusaadavalt ja veenvalt. Töö on esitatud kasutades digitehnoloogilisi vahendeid ning korrektset erialast keelt ning turunduse ja müügiga seotud mõisteid.	

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupidöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õpekaik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	kõik õpiväljundid on saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: kõik õpiväljundid on saavutatud
Õppematerjalid	Anderson R.M., (2025) Juhtimise mõtteviis 2.0, Äripäev Harnish, V., (2023) Ettevõtte kasvatamine, Äripäev Godin, S. (2019) See on turundus. Äripäev Johnson, B. (2019) Jäätmeheta kodu. Kuidas elada prügivabalt? Helios Kirjastus. Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri Ringmajanduse valge raamat 2022 https://ringmajandus.envir.ee/sites/default/files/2023-02/Ringmajanduse%20valge%20raamat.pdf

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
20	Tootearendus ja tootearendusprotsess	10	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija loob innovaatilise ja kasutajakeskse toote prototüübi, rakendades tootearendusprotsessi teadmisi, kaasaegseid tehnoloogiaid ja ringmajanduse põhimõtteid ning koostab korrektse dokumentatsiooni.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
60 tundi		200 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. orienteerub tootearenduse protsessis, seostades seda jätkusuutliku ettevõtlusega;	selgitab tootearenduse protsessi etappe, tuues välja nende eesmärgid ja omavahelised seosed; kirjeldab tootearendamise protsessi, sealhulgas ideede genereerimist, kavandamist, prototüüpimist ja testimist; selgitab jätkusuutlikkuse ja ringmajanduse mõisteid ning nende tähtsust tootearenduses, pakkudes erinevaid lahendusi;	Eristav hindamine
2. akendab kaasaegseid tehnoloogiaid tootearendusprotsessis;	kasutab CAD-programme 3D-modelleerimiseks, visualiseerimiseks ja tehniliste jooniste koostamiseks, järgides tootearendusprotsessi etappe ning tagades mudeli täpsuse ja vastavuse tehnilistele nõuetele; selgitab tehisintellekti ja robotika rakendusvõimalusi tootearenduses, rakendades saadud teadmisi tootearendusprotsessis;	Eristav hindamine
3. loob innovaatilise kasutajakeskse tootedisaini projekti;	loob meeskonnatööna innovaatilise kasutajakeskse tootedisaini projekti, kasutades disainmõtlemise meetodeid ja kaasaegseid tehnoloogilisi programme; koostab vähemalt ühe tehnilise joonise, mis sisaldab toote peamisi mõõtmeid ja komponente, järgides tehnilisi standardeid ja kasutades digitehnoloogilisi vahendeid; esitab ja kaitseb oma arusaamu innovaatilise toote disainimise põhimõtetest;	Eristav hindamine

4. valmistab toote prototüübi, kasutades sobivaid materjale ja tootmisviise;	valmistab toote prototüübi meeskonnatöona, kasutades keskkonnasõbralikke materjale ja tootmisviise; testib prototüüpi, hinnates selle funktsionaalsust, kasutusmugavust ja vastavust disaininõuetele;	Eristav hindamine
5. hindab toote väärtust ja mõju kasutajale ja keskkonnale;	hindab toote vastavust kasutajate vajadustele ja ootustele, kasutades kasutajauuringuid, küsitlusi ja tagasiside analüüsi; kirjeldab toote keskkonnamõju, sealhulgas ringmajanduse põhimõtete rakendamist tootearenduses; kasutab erinevaid hindamismeetodeid toote väärtuse määramiseks;	Eristav hindamine
6. koostab keeleliselt ja vormiliselt korrektse ning tervikliku tootearenduse dokumentatsiooni.	koostab tehnilised joonised toote peamistest mõõtmetest ja komponentidest, järgides tehnilisi standardeid; koostab detailse materjalide loetelu komponentidest, põhjendades nende valikut; kalkuleerib toote hinna, kasutades tabelarvutusprogrammi; koostab keeleliselt korrektse ja struktureeritud projekti aruande, kasutades digitehnoloogilisi vahendeid; esitleb oma projekti tulemusi selgelt ja veenvalt, kasutades veebipõhiseid esitlusprogramme;.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Tootearendus Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60	Alateemad Tootearenduse alused Tootearenduse 6 etappi: ideede genereerimine, kontseptsiooni kujundamine, prototüüpimine, testimine, masstootmine, turuleviimine. Toote elutsükli kolm tasandit: tuum, tegelik, täiendatud. Jätkusuutlikud lahendused Ringmajanduse põhimõtted: taaskasutus, renoveerimine, biolagunevad materjalid. Kasutajakeskne disain. Keskkonnamõju hindamise meetodid: LCA-analüüs, CO2-jalajälg.	Seos õpiväljundiga orienteerub tootearenduse protsessis, seostades seda jätkusuutliku ettevõtlusega;
Hindamisülesanded	Kirjalik töö teemal: "Tootearendus jätkusuutlikus ettevõtluses"	

	Lävend: Selgitab tootearenduse protsessi etappe ja nende eesmärgid, kirjeldab jätkusuutlikkuse ja ringmajanduse põhimõtteid ning toob praktilisi näiteid ringmajanduse rakendamise kohta tootearenduses.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>	
Tootearendusprotsess Iseseisev õpe 42 Praktiline töö 140	<p>Alateemad</p> <p>Tehnoloogilised vahendid: CAD-tarkvara 3D-modelleerimiseks: Fusion 360, SolidWorks.</p> <p>Robootika ja tehisintellekti rakendused prototüüpimisel.</p> <p>Innovaatilise projekti loomine</p> <p>Toote prototüübi valmistamine</p> <p>Turundus ja testimine:</p> <p>Kasutajauuringute läbiviimise meetodid (küsitlused, fookusgrupid).</p> <p>MVP (minimaalse elujõulise toote) kontseptsioon, toote lansseerimine ja müügikanalite avamine, turu testimine, tootmise ja turunduse käivitamine.</p> <p>Dokumentatsiooni koostamine</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>akendab kaasaegseid tehnoloogiaid tootearendusprotsessis; loob innovaatilise kasutajakeskse tootedisaini projekti; valmistab toote prototüübi, kasutades sobivaid materjale ja tootmisviise; hindab toote väärtust ja mõju kasutajale ja keskkonnale; koostab keeleliselt ja vormiliselt korrektse ning tervikliku tootearenduse dokumentatsiooni.</p>
Hindamisülesanded	<p>Praktiline töö: 3D-mudeli loomine CAD-programmis ja selle tehniliste jooniste koostamine</p> <p>Lävend: Kasutab CAD-programmi täpselt ja vastavalt nõuetele, selgitab tehisintellekti ja robootika võimalusi tootearenduses ning esitab korrektse tehnilise joonise, mis vastab tehnilistele standarditele.</p> <p>Praktiline töö: Meeskonnatöona tootedisaini projekti koostamine ja esitlemine</p> <p>Lävend: Kasutab disainimõtlemise meetodeid ja kaasaegseid tehnoloogiaid, koostab tehnilise joonise vastavalt standarditele ning kaitseb oma disainivalikuid, selgitades nende innovaatsust.</p> <p>Praktiline töö: Toote prototüübi valmistamine, kasutades keskkonnasõbralikke materjale ja tehnoloogiaid</p> <p>Lävend: Valib sobivad materjalid, arvestades keskkonnamõju, valmistab funktsionaalse prototüübi, testib ja analüüsib selle kasutusmugavust ning dokumenteerib tootmisprotsessi.</p>	

	<p>Kasutajauuring: Toote väärtuse ja mõju hindamine Lävend: Viib läbi testgrupi küsitluse, hindab toote vastavust kasutajate vajadustele, analüüsib toote keskkonnamõju, kasutades ringmajanduse põhimõtteid.</p> <p>Kirjalik töö: Tootearenduse dokumentatsiooni koostamine digivahendeid kasutades Lävend: Esitab oma projekti lõpparuande koos tehniliste jooniste ja materjalide kalkulatsiooniga. Aruandes on korrektsed tehnilised joonised, toote hinna kalkulatsioon, arvestades tootmis- ja materjalikuluseid. Aruanne on koostatud selgelt ja keeleliselt korrektselt. Koostab selge ja keeleliselt korrektse lõpparuande. Esitleb oma projekti selgelt ja veenvalt.</p>
Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>

Õppemeetodid	Interaktiivsed loengud, praktiline õpe (CAD, 3D-modelleerimine, prototüüpimine), meeskonnatöö ja projektipõhine õpe, ekspertide külalistunnid ja ettevõtete külastused, veebipõhised õppematerjalid ja simulatsioonid.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,5 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>MIT OpenCourseWare: Product Design and Development https://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-783-product-design-and-development/</p> <p>Sustainable Product Development: Reduce Environmental Impact https://www.specright.com/blog/sustainable-product-development</p> <p>Resource Guide on Evaluation for New Product Development</p>

	<p>https://publichealth.buffalo.edu/content/dam/sphhp/cat/kt4tt/pdf/resource-guide-on-evaluation-for-new-product-development.pdf</p> <p>Harvard Business Review (HBR) artiklid tootearendusest https://hbr.org/topic/product-development</p> <p>IDEO ja disainmõtlemine tootearenduses https://designthinking.ideo.com/</p> <p>Lean tootearendus https://www.lean.org/</p> <p>Ulrich, K., T.&Eppinger.S.,D. “Product Design and Development” Ries., E. “The Lean Startup”</p> <p>Figma.Veebipõhine tööriist UI/UX prototüüpide loomiseks. https://www.figma.com/</p> <p>Fusion 360. 3D-tootearenduseks. https://www.autodesk.com/</p> <p>The Product Development Process: How To Bring Great Ideas To Market https://theproductmanager.com/topics/product-development-process/</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
21	Turundus	8	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja praktilised oskused turundusstrateegiate rakendamiseks, brändipõhiste reklaammaterjalide ning kaasaegsete sisuturunduslahenduste loomiseks, et tugevdada kliendisuhteid ja suurendada brändi nähtavust.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
48 tundi		160 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. kavandab turundusstrateegia rakendamise, valides tegevused, lähtudes sihtrühmast;	valib sihtrühmale sobivad turundustegevused ja -kanalid, lähtudes turunduseesmärkidest; hindab juhendamisel turundustegevuste mõju ja edukust; võrdleb turundustegevusest tulenevat tulu ja kulu vahelist seost; selgitab brändingu ja reklaami rolli turunduses eristamaks brändi ja toote reklaami;	Eristav hindamine
2. kujundab reklaammaterjale, kasutades brändi põhielemente, nagu visuaalne identiteet, sõnumid, väärtuspakkumine;	analüüsib juhendamisel olemasolevaid brände nende põhielementide ja turundusstrateegia kirjeldamiseks; kujundab visuaalse identiteedi loomiseks brändi põhielemendid, kasutades sobilikke digivahendeid; koostab reklaamteksti ja visuaalse reklaami brändi visuaalse identiteedi rakendamiseks; oob reklaami eesmärgil brändingule vastavaid fotosid ja lühivideoid; seadistab juhendamisel sotsiaalmeedia platvormil tulemusliku reklaamikampaania, lähtudes brändingust;	Eristav hindamine
3. loob turunduseesmärkide täitmiseks erinevat tüüpi sisuturunduse materjale, arvestades sihtrühma eripära.	selgitab sisuturunduse põhimõtteid ja selle rolli brändi nähtavuse ning kliendisuhete loomisel; võrdleb juhendamisel erinevaid sisuturunduse formaate mõistmaks nende tugevusi ja nõrkusi; loob lühipodcasti vabalt valitud brändi toetamiseks;	Eristav hindamine

	kirjutab artikli või blogipostituse, mis on kohandatud kindlale sihtrühmale; koostab e-maili turunduskampaania näidiskirja, kasutades sobilikke põhimõtteid ja digivahendeid; toob esile siseturundusprojekti tugevused ja arengukohad, kasutades loodud mõõdikuid.	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
Brändi visuaalne identiteet ja kujundus Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Brändi peamised tunnused. Eristumise võimalused. Brändiuuringud.	Seos õpiväljundiga kujundab reklaammaterjale, kasutades brändi põhielemente, nagu visuaalne identiteet, sõnumid, väärtuspakkumine;
Hindamisülesanded	Individuaalne töö: loo AI abil uus bränd ja selle lühike kontseptsioon	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Bränding ja reklaamindus Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 80	Alateemad Bränd ja kaubamärk (erinevus). Brändi olulisus (võimalused eduks). Brändistrateegia.	Seos õpiväljundiga kavandab turundusstrateegia rakendamise, valides tegevused, lähtudes sihtrühmast;
Hindamisülesanded	Grupitöö: tee sõpruskonnas enim tuntud brändide uuring ja analüüsi seda.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	

sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Kaasaegne sisuturundus Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Sisuturunduse struktuur (ülesehitus). Sisuturunduse sihtgruppide määratlemine. Sisuturunduse kanalite valik ja tänased võimalused. E-maili turundus. Kliendi e-kiri.	Seos õpiväljundiga loob turunduseesmärkide täitmiseks erinevat tüüpi sisuturunduse materjale, arvestades sihtrühma eripära.
Hindamisülesanded	Individuaalne töö: oma valitud toote/teenuse sisuturunduse sihtgrupi ja kanalite valik Grupitöö: sisuturundusele baseeruva kampaania loomine ja teostus; tulemuste hindamine	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, grupitöö, kirjalikud ülesanded, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitus, tagasiside, õppekäik.
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>

	on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	<p>Godin, S. 2019. See on turundus: et olla nähtav, pead õppima nägema. Äripäev.</p> <p>Hamish, P. 2003. Hingega bränd: kuidas sotsiaalseosega turundus kujundab brände. Pegasus.</p> <p>Thompson, D. 2018. Hit Makers: The Science of Popularity in an Age of Distraction. Penguin.</p> <p>Raju, K. 2019. Reklaamitrikk 1.5, ehk, Nüüd tõesti kõik, mida reklaamist teadma pead. Äripäev.</p> <p>Kati, O. 2023. Visuaalne lihtsustamine. Porrulans OÜ.</p> <p>Saar, L. 2021. Graafilise disaini näpunäited. TORE Kirjastus.</p> <p>Humberstone, F. 2015. How to style your brand. Copper Beech Press.</p> <p>Aru, J. 2022. Loovusest ja logelemisest. Ajujutud OÜ.</p> <p>Tallinna Majanduskooli Turunduse õppetooli podcasti saated Turundus Taskus</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
22	Turunduse ja müügi alused	10	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab turunduse ja müügi protsesse, viib läbi sihtrühmapõhiseid müügi- ja turundustegevusi ning rakendab tarbijakäitumise analüüsi ja jätkusuutlikkuse põhimõtteid turundus- ja müügi- protsessides.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
54 tundi		180 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. läbib turunduse -ja müügi- protsessi peamised etapid, luues nende omavahelisi seoseid ja seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks;	kirjeldab turundusprotsessi etappe seatud eesmärkide saavutamiseks; viib näidisülesannete põhjal turundusprotsessi etapid läbi, seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks; kirjeldab müügi- protsessi etappe seatud eesmärkide saavutamiseks; viib näidisülesannete põhjal müügi- protsessi etapid läbi, seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks; kirjeldab koostöökohti turunduse- ja müügi- protsessi erinevates etappides seatud eesmärkide saavutamiseks; analüüsib juhendamisel läbi viidud turundus- ja müügi- protsessi etappe eesmärkide saavutamise hindamiseks;	Eristav hindamine
2. rakendab tarbimispsühholoogiat ja tarbijakäitumise aluseid turundus- ja müügi- protsessides;	teeb paaristööna lühikokkuvõtte tarbimispsühholoogia ja tarbimiskäitumise alustest; selgitab tarbijakäitumise põhiprintsiipe ja erinevaid tarbimisotsuseid mõjutavaid psühholoogilisi tegureid, tuues välja seosed turunduse- ja müügi- protsessi erinevate etappidega; rakendab tarbimispsühholoogia ja tarbijakäitumise põhimõtteid praktilises turundus- või müügi- juhtumises, põhjendades oma valikuid;	Eristav hindamine
3. selgitab jätkusuutlikkuse põhimõtete järgimise mõju turundus- ja müügieesmärkide saavutamisele ning tarneahelale;	kirjeldab keskkonnasõbralike ja eetiliste tarnijate kasutamise mõju tarbijate eelistustele; kirjeldab juhendamisel ressursisäästliku ja madala	Eristav hindamine

	<p>heitkogusega tootmisprotsessi mõju tarbijate ostuotsustele;</p> <p>kirjeldab jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamist toote turunduses ja müügis, lähtudes toote elutsüklist;</p> <p>kirjeldab jätkusuutlikkust väljendavate tegurite, nagu sertifikaatide, pakendidisaini, maine ja toote koostise mõju tarbijate ostuotsustele;</p>	
<p>4. kasutab müügi- ja turundustegevustes erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja -võimalusi;</p>	<p>kasutab korrektset eesti keelt nii verbaalsel kui ka kirjalikul suhtlemisel;</p> <p>oriendub erinevates kommunikatsioonivahendites- ja -võimalustes, kasutades sobivaid müügi- ja turundustegevuste paremaks toetamiseks;</p> <p>loob sihtgruppi kõnetavas keeles kirjalikke turundus- ja müügisõnumeid, kasutades digitaalseid võimalusi;</p>	Eristav hindamine
<p>5. analüüsib siht- ja sidusrühmi ning nende segmenteerimise olulisust turundus- ja müügikampaania eesmärkide saavutamiseks;</p>	<p>kirjeldab eesmärkidest lähtudes siht- ja sidusrühmade segmenteerimise viise turundus- ja müügitgevuste täpsemaks suunamiseks;</p> <p>toob välja siht- ja sidusrühmi ning nende segmenteerimise olulisust etteantud ülesandes;</p> <p>loob turundus- ja müügisõnumeid kanalile sobivas vormis, arvestades sihtrühma eripära;</p>	Eristav hindamine
<p>6. viib läbi meeskonnatööna turundus- või müügikampaania, keskendudes toote/teenuse jätkusuutlikkuse teadvustamisele ja vastutustundlikule tarbimisele.</p>	<p>selgitab turundusmeetmetiku osi, tuginedes jätkusuutlikele valikutele;</p> <p>sõnastab ettevõtte väärtuspakkumise ja müügiargumendid ning toob välja vastavuse jätkusuutlikkuse põhimõtetele;</p> <p>kavandab meeskonnaga toote/teenuse turundus- ja müügikampaania, kirjeldades tegevused läbi oluliste etappide;</p> <p>loob kampaania paremaks sihtimiseks sobilikud personad;</p> <p>argumenteerib veenvalt toote/teenuse positiivseid aspekte oma kolleegidele selges eesti keeles;</p> <p>viib läbi müügi-või turundustegevuse, kasutades</p>	Eristav hindamine

	<p>asjakohaseid turundus- ja müügikanaleid ärieesmärkide saavutamiseks ning jätkusuutlikkuse edendamiseks;</p> <p>analüüsib juhendamisel kampaania tulemuslikkust tarbija ostukäitumise andmete põhjal.</p>	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
<p>Jätkusuutlikkuse põhimõtted turunduses ja müügis</p> <p>Iseseisev õpe 18 Praktiline töö 60</p>	<p>Alateemad</p> <p>Tarneahel ja jaotusvõrk. Usaldusväärsed andmed (sh sertifikaadid, märgised) ja rohepesu vältimine. Toote elutsüklil ja ringmajandus. Jätkusuutlikud ärikingid/meened. Pakendid (materjal, disain, mõju, kogus).</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>selgitab jätkusuutlikkuse põhimõtete järgimise mõju turundus- ja müügieesmärkide saavutamisele ning tarneahelale;</p>
Hindamisülesanded	<p>Juhtumianalüüs grupitööna Individuaalne ülesanne: pakendipäevik ja analüüs Õpikäik, teemaks jäätmekäitlus ja arutelu Tarbijate uuring: küsitluse koostamine ja läbiviimine kaupluses grupitööna ja tulemuste esitus</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
<p>Müügi- ja turunduskampaaniad</p> <p>Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 80</p>	<p>Alateemad</p> <p>Väärtuspakkumise koostamine. Ainulaadne müügiargument. Müügisõnumite koostamine. Sihtrühmade segmenteerimine. Turundusmeetmestik. Persoonade loomine. Kampaania planeerimine. Sotsiaalsed kampaaniad. Panustamine ühiskonna arengusse.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>kasutab müügi- ja turundustegevustes erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja -võimalusi;</p>

Hindamisülesanded	<p>Liftikõne koostamine ja esitlemine individuaalselt</p> <p>Grupitöö: väärtuspakkumise koostamine ja visuaalne kujutamine</p> <p>Grupitöö: sihtrühma segmenteerimine etteantud toote põhjal</p> <p>Grupitöö: toote/teenuse turule toomise kampaania planeerimine, sihtrühmade segmenteerimine ning sõnumite koostamine</p> <p>Grupitöö: sotsiaalse suunaga jätkusuutlikkust toetava kampaania teostamine</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Turundus-ja müügi protsess, tarbijakäitumine Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	<p>Alateemad</p> <p>Turundus- ja müügi protsess ja etapid.</p> <p>Müügi- ja turundus mudelid (nt AIDA).</p> <p>Turunduse ja müügi koostöö.</p> <p>Turundus- ja müügi tegevuste planeerimise ajastamine.</p> <p>Sündmusturunduse sidumine turundus- ja müügi protsessis.</p> <p>Mina kui tarbija, mis mind mõjutab.</p> <p>Masloui püramiid.</p> <p>Tarbimisotsuseid mõjutavad tegurid, sh jätkusuutlikkus.</p> <p>Tarbija profiil.</p>	Seos õpiväljundiga läbib turunduse -ja müügi protsessi peamised etapid, luues nende omavahelisi seoseid ja seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks;
Hindamisülesanded	<p>Grupitööna turunduse- ja müügi tegevuste planeerimine</p> <p>Individuaalne ülesanne: müügi lehti mudeli abil toote tutvustamine nii erakliendile kui ärikliendile</p> <p>Individuaalne ülesanne: müügi ratta mudeli abil toote tutvustamine nii erakliendile kui ärikliendile</p>	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, grupitöö, kirjalikud ülesanded, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Kotler, P. 2002. Kotleri turundus : kuidas luua, võita ja valitseda turgusid. Pegasus.</p> <p>Coleman, J. 2022. Ei ühtki kaotatud klienti enam. Tallinna Raamatutrükikoda.</p> <p>Israel, S. 2011. Küsi, kuula, peegelda : väärtuspõhise müügi väljakutsed. Äripäev.</p> <p>Godin, S. 2019. See on turundus: et olla nähtav, pead õppima nägema. Äripäev.</p> <p>Tamm, T. 2015. Must vöö müügis. Sell it.</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
23	Vastutustundlik ettevõtlus	7	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ettevõtluse mõju kohalikule kogukonnale, kavandab meeskonnatööna kogukonnaprojekti ning tuleb toime maksuarvestusega.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
42 tundi		140 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. mõistab kestliku arengu eesmärkide vajadust ja mõju ühiskonnale ning inimesele, tuginedes Eesti ja rahvusvahelistele kokkulepetele;	kirjeldab säästva arengu eesmärke, tuues seoseid enda igapäevaste tegevustega; selgitab säästva arengu eesmärkide sisu ettevõtete tegevuste kontekstis, kasutades digivahendeid; kirjeldab vastutustundliku ettevõtluse mõju kohaliku kogukonna säästvate arengule;	Eristav hindamine
2. kavandab meeskonnatööna kogukonnaprojekti vastavalt valitud säästva arengu eesmärgile;	kaardistab meeskonnatööna kohaliku kogukonnaga seotud probleemi; koostab meeskonnatööna kogukonnaprojekti tegevuskava; teostab kogukonnaprojekti vastavalt tegevuskavale ja säästva arengu eesmärkidele; hindab meeskonnatööna kogukonnaprojekti teostust ja seost säästva arengu eesmärkidega;	Eristav hindamine
3. selgitab ettevõtlusega seotud maksud vastavalt õigusaktidele;	teeb ülevaate maksude mõjust ja vajalikkusest ühiskonnale, kogukonnale ja ettevõttele; arvestab ettevõtlusega seotud maksud vastavalt õigusaktidele; kirjeldab käibemaksu arvestamise põhimõtteid meeskonnatööna; seostab erinevaid ettevõtluses arvestatavaid makse ja maksudeklaratsioone;	Eristav hindamine
4. arvestab ja deklareerib töötasu, kasutades digilahendusi.	arvestab töötasu, tööjõu maksud ja maksed, kasutades digilahendusi; selgitab keskmise töötasu arvestamise põhimõtteid meeskonnatööna;	Eristav hindamine

koostab juhendi alusel töötasu deklaratsioonid.

Mooduli jagunemine

Eesti maksusüsteem Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Ettevõtluse maksustamine. Erisoodustused, kingitused, annetused, vastuvõtukulud, ettevõtlusega mitteseotud kulud, dividendide maksustamine. Käibemaksu arvestus. Maksudeklaratsioonid (TSD lisad ja KMD).	Seos õpiväljundiga selgitab ettevõtlusega seotud maksud vastavalt õigusaktidele;
Hindamisülesanded	Kompleksülesande lahendamine meeskonnatööna (maksude ja maksete arvestamise ja deklareerimise)	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Projekti kavandamine ja läbiviimine Iseseisev õpe 15 Praktiline töö 50	Alateemad Ideede genereerimine. Tegevuskava koostamine. Projekti teostamine. Tagasisidestamine.	Seos õpiväljundiga kavandab meeskonnatööna kogukonnaprojekti vastavalt valitud säästva arengu eesmärgile;
Hindamisülesanded	Projekti läbiviimine ja hinnangu andmine (tagasisidestamine) meeskonnatööna	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Säästva arengu eesmärgid ja nende mõju Iseseisev õpe 3	Alateemad Säästva (kestliku) arengu eesmärgid ja seotus ettevõtlusega. Vastutustundliku ettevõtluse mõju kohalikule arengule.	Seos õpiväljundiga mõistab kestliku arengu eesmärkide vajadust ja

Praktiline töö 10		mõju ühiskonnale ning inimesele, tuginedes Eesti ja rahvusvahelistele kokkulepetele;
Hindamisülesanded	Kohaliku ettevõtte keskkonnamõtjude, kestlikuse kirjeldamine, kasutades digivahendeid.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	
Töötasu arvestus Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Töötasu arvestamist reguleerivad õigusaktid. Tööaja ja töötasu arvestus. Tööjõu maksud ja maksed. Keskmine töötasu. Töötasu deklareerimine.	Seos õpiväljundiga arvestab ja deklareerib töötasu, kasutades digilahendusi.
Hindamisülesanded	Kompleksülesande lahendamine meeskonnatöona (maksude ja maksete arvestamise ja deklareerimise)	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	<p>"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>"4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>"5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>	

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine

Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4</p> <p>“4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4</p> <p>“5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0</p>
Õppematerjalid	<p>Hamish, P. 2003. Hingega bränd: kuidas sotsiaalseosega turundus kujundab brände. Pegasus.</p> <p>Gunter, P. (2018) Sinine majandus 3.0. Kasumlikud ärimudelid, mis taastavad planeeti. Lilleoru Keskus.</p> <p>Eisenstein, C. (2022) Kliima. Uus lugu. Postimees Kirjastus.</p> <p>Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri Ringmajanduse valge raamat 2022</p> <p>https://ringmajandus.envir.ee/sites/default/files/2023-02/Ringmajanduse%20valge%20raamat.pdf</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
24	Õpilase professionaalne areng	7	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane arendab järjepidevalt ja läbivalts kogu õppeaja jooksul enesejuhtimis- ja koostööoskuseid oma professionaalse arengu toetamiseks		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
42 tundi		140 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. teeb tulemuslikult koostööd projektimeeskonnas, arendades suhtlemis- ja probleemilahendusoskusi;	selgitab meeskonnaliikmete ülesandeid, seostades neid meeskonna eesmärkide ja arenguetappidega; koostab isikliku tegevuskava, lähtuvalt oma rollist ja ülesannetest projektimeeskonnas, arvestades oma tugevusi; rakendab sobivaid suhtlemistehnikaid meeskonnatöös tekkivate takistuste ületamiseks; täidab kokkulepitud ülesanded õigeaegselt ja vastutustundlikult, panustades meeskonna ühiste eesmärkide saavutamisse; reflekteerib oma panust meeskonnatöös, kirjeldades omandatud suhtlemis- ja probleemilahendusoskusi;	Eristav hindamine
2. koostab ennastjuhtiva õpilasena isikliku lühi- ja pikaajalise karjääriplaani;	analüüsib oma kutsealast arengut, seostades seda lähemate ja kaugemate eesmärkidega ning tehes vajadusel muudatusi eesmärkides ja/või tegevustes; valib ja kasutab asjakohaseid infoallikaid sobivate õppimise võimaluste ja praktika- või töökoha leidmisel; analüüsib enda võimalusi ja väliseid tegureid, mis mõjutavad karjäärivalikuid ning millega arvestada otsuste langetamisel; koostab õppe-, praktika- või töökohale kandideerimiseks keeleliselt korrektsed ja vormilt sobivad dokumendid, kasutades digivahendeid;	Eristav hindamine
3. kujundab personaalse õpitee, lähtudes	analüüsib juhendamisel oma isikuomaduste ja	Eristav hindamine

adekvaatsest minapildist ja püstitatud eesmärkidest;	väärtuspõhimõtete kujunemist personaalsel õpiteel; hindab juhendamisel õpimotivatsiooni, -meetodeid ja -tegevusi seatud eesmärkide saavutamisel; hindab juhendamisel muutuvate väliskeskonna tegurite mõju kavandatud personaalsele õpiteele; kavandab muudatusi õpitegevustes vastavalt eneserefleksioonile, kogutud tagasisidele ja muutuvale väliskeskkonnale;	
4. kujundab tasakaalustatud ja vastutustundliku isiksuse, arendades järjepidevalt vaimset, emotsionaalset, füüsilist ja sotsiaalset võimekust.	hindab juhendamisel vaimse ja füüsilise tegevuse tasakaalu igapäevaelus ning kavandab vajadusel muudatused; reflekteerib juhendamisel emotsioonide ja mõtlemisviisi seoseid otsuste ja tegevustega igapäevaelus; selgitab konfliktide lahendamise võimalusi, arvestades nende tekkimise põhjuseid; põhjendab isiklike ressursside säästliku ja tasakaalus kasutamise põhimõtteid oma igapäevaelus; selgitab tasakaalustatud ja vastutustundliku tegutsemise põhimõtteid ja olulisust.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Õppija professionaalne areng enesehoiu teekonnal Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Isiklik vaimse ja füüsilise tervise refleksioon. Tervislik toitumine. Vaimse tervise hoidmine. Konfliktide ära tundmine ja lahendamine Ajaplaneerimine ja -kasutamine.	Seos õpiväljundiga kujundab tasakaalustatud ja vastutustundliku isiksuse, arendades järjepidevalt vaimset, emotsionaalset, füüsilist ja sotsiaalset võimekust.
Hindamisülesanded	Loob realistliku plaani oma aja ja ressursside kasutamiseks igapäevaelus, arvestades ajaplaneerimise põhimõtteid.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine	

	on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Õppija professionaalne areng jätkusuutlikul õpiteel Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Eneserefleksioon õppija vaates. Õpimotivatsiooni säilitamise tegurid. Isiklik muudatuste juhtimine ADKAR mudeli baasil. Väliskeskonna mõju õppija otsustele.	Seos õpiväljundiga kujundab personaalse õpitee, lähtudes adekvaatsest minapildist ja püstitatud eesmärkidest;
Hindamisülesanded	Esitleb põhjendatud õppesuuna valikut lähtudes ette antud valikutest, eneseanalüüsist, tagasisidest ja karjääri eesmärkidest.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Õppija professionaalne areng karjääri planeerimises ja ettevõtluses Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Eneserefleksioon kutsealase arengu vaates. Karjäärieesmärkide seadmine. Töövõimaluste uurimine, info otsimine Internetist jms. Kommunikatsioon ettevõtjate suunal. Kandideerimisdokumentide vormistamine.	Seos õpiväljundiga koostab ennastjuhtiva õpilasena isikliku lühi- ja pikaajalise karjääriplaani;
Hindamisülesanded	● Koostab digivahendite abil korrektsed ja asjakohased dokumendid kandideerimaks välja valitud praktika- või töökohale.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi (“3” või “A”) tasemel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: “3” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 “4” saamise tingimus: “4” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 “5” saamise tingimus: “5” Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	
Õppija professionaalne areng projektikorralduse	Alateemad Projektimeeskonna koostamine.	Seos õpiväljundiga teeb tulemuslikult

raames Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Rollide ja tegevuste jaotus meeskonnas isikuomaduste alusel. Projekti ajaplaneerimine. Enese ja meeskonna refleksioon projekti meeskonnas.	koostööd projektimeeskonnas, arendades suhtlemis- ja probleemilahendusoskusi;
Hindamisülesanded	Meeskonna koostamine isikuomadustest lähtuvalt erinevate situatsioonide lahendamiseks. Rollimäng projekti meeskonnarollide planeerimisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.	
sh hindekriteeriumid	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4, "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0	

Õppemeetodid	Loeng, essee, grupitöö, arutelu, ajurünnak, küsitluste koostamine ja läbiviimine, analüüs juhendamisel, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb kõikide õpiväljundite eristavate hinnete aritmeetilise keskmisena. Kõik õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi ("3" või "A") tasemel.
sh lävend	"3" saamise tingimus: "3" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,0 – 3,4 "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0 "4" saamise tingimus: "4" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 3,5 – 4,4 "5" saamise tingimus: "5" Mooduli õpiväljundid on saavutatud vähemalt lävendi tasemel. Õpiväljundite aritmeetiline keskmine on vahemikus 4,4 – 5,0
Õppematerjalid	Lepisk, H., Tokko, R. (2020) Minu elu kutse. Edu Akadeemia Tokko, R., (2018) 12 asja, mida koolis ei õpetatud, aga mida kõik peaksid teadma. Edu Akadeemia STEPS – Suhtlemisoskuste, enesekohaste ning koostööoskuste programm noortele eluks vajalike oskuste õpetamiseks

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
25	Keel ja kirjandus	14	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane väljendab ennast eesti keeles selgelt ja arusaadavalt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kujundab keele ja kirjanduse kaudu rahvuslikku, riiklikku ja iseenda identiteeti, arendab tekstide analüüsimise ja tõlgendamise abil kriitilist ja loomingulist mõtlemist, aktsepteerib kultuuridevahelisi erinevusi.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
280 tundi		84 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahendab kogemusi ja teadmisi, väljendab arvamusi ja hinnanguid ning kohandab oma keelevalikuid vastavalt suhtlusolukorrale või teksti liigile; • struktureerib nii kirjas kui ka kõnes loogilise ülesehitusega ja sidusat teksti; • argumenteerib selgelt ja veenvalt, kaitseb oma seisukohti nii suuliselt kui kirjalikult; • korrigeerib ja redigeerib oma teksti, kasutab otstarbekalt keeleallikaid ja teabekeskondi ning teeb teadlikke keelevalikuid; • kuulab, loeb ja annab asjakohast tagasisidet ning kasutab seda tekstiloomes ja suhtlusolukordades, näiteks rühmatöös, täidab eesmärgipäraseid, koostööd soodustavaid ülesandeid; • kasutab ja edastab eri allikaist, sh digi- ja meediakeskkondadest leitud infot, hindab teabe usaldusväärsust; • kasutab nii kirjas kui ka kõnes mitmekesisist ja sobilikku sõnavara; • osaleb tekstikesksetes aruteludes; 	Eristav hindamine
2. Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma seisukohta loetu, kuuldu ja nähtu üle ning valib selleks sobiva keelekasutuse ja teksti liigi; • sünteesib mitmest allikast pärit infot ja 	Eristav hindamine

	<p>arutluskäike;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahendab kogemusi ning osaleb ühisarutelus loetud ja vaadatud teoste üle, tuues asjakohaseid näiteid; • reflekteerib uut infot ja erinevaid vaatenurki ning kujundab oma arvamuse; • leiab tundmatutele sõnadele ja väljenditele tähendusi lähtuvalt kontekstist või kasutades sobivaid andmebaase; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	
<p>3. Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tõlgendab, analüüsib ja koostab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; • eristab faktidel põhinevat teavet ja arvamust; • kasutab tekstiloomes erinevaid allikaid ja alustekste (sealhulgas tehisintellekti loodud) ning viitab nendele; • toetub tekstiloomes usaldusväärsetele ja sobivatele allikatele; • võrdleb kahte teksti või teost, käsitledes nende sarnasusi ja erinevusi; • osaleb eesmärgipäraselt veebitoimingutes ja -koostöös; • kasutab tehisintellekti võimalusi teadlikult oma õpiprotsessi toetamiseks; • kasutab pingevabalt ja mitmekülgselt levinumaid digiseadmeid ja -rakendusi ning järgib süstemaatiliselt andmekaitsega seotud juhiseid; • mõistab veebiidentiteedi loomise ja selle kaitsmise põhimõtteid; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>4. Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p>	<ul style="list-style-type: none"> • seostab keele- ja kirjandusnähtusi ühiskondliku ja kultuurilise kontekstiga; • selgitab keele ja kirjanduse rolli kultuuri kandjana ja avaliku suhtluse vahendajana; • nimetab ja analüüsib eesti kultuurile ja eestlaste 	<p>Eristav hindamine</p>

	<p>identiteedile olulisemaid tüvitekste, -teoseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab teose (sh film ja näidend) või teksti sündmustikku, tegelasi ja konteksti isiklike kogemustega; • koostab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ning ettekandeid huvi- ja erialavaldkonna teemadel; • kohaneb mitmesugustes, sh võõrastes suhtlusolukordades ja oskab valida sobivaid strateegiaid; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes; 	
<p>5. Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loeb õpingute ajal tervikteoseid; • esitab küsimusi ja vastab loetu põhjal küsimustele, mõistes ka teoste allteksti ja kujundlikku keelt; • valib mitmekesist lugemismaterjali vastavalt huvidele, soovidele ja vajadustele; • kasutab eri tekstide puhul erinevat lugemisstrateegiat; • tõlgendab teost kirjandusloolisest kontekstist lähtuvalt; • nimetab kirjanduse põhižanre, nende tunnuseid, ülesehitust ja tõlgendusvõimalusi ning olulisemaid esindajaid; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; • eristab tekstinäidete põhjal žanre ja kujutamisi viise, võrdleb teoste sisu, väljenduslaadi ja ülesehitust; • avaldab ja põhjendab oma arvamust loetu kohta, kasutab oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; • täidab ülesandeid eesmärgipäraselt ja koostööd tehes. 	<p>Eristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

Ajastute maailmas I

Alateemad

Seos õpiväljundiga

<p>Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust; - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessans, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
<p>Praktiline töö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisioskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	

Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Ajastute maailmas II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse ja kultuuri ajalooline ülevaade; maailmakirjanduse suurteosed; kirjandus ja ajastu kontekst; poeetilised väljendusvahendid; analüüs ja tõlgendamine, võrdlemine ja seosed; kirjanduse põhimõisted; loominguline ja kriitiline kirjutamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub maailmakultuuri arengule (antiigist postmodernismini); - tutvustab maailmakirjandust; - arendab oskust mõista kirjandusteost ajastu kontekstis; - kordab poeetilisi väljendusvahendeid; - arendab analüüsi- ja tõlgendamisoskust; - arendab võrdlemisoskust ning seoste loomise oskust (ajastu ja sel ajal sündinud loomingu vahel); - õpetab tekstianalüüsis kasutama kirjanduse põhimõisteid. <p>Mõisted: eepos, mütoloogia, renessanss, barokk, klassitsism, romantism, realism, naturalism, modernism, postmodernism, futurism, eksistentsialism, allegooria, sümbol, ironia, arhetüüp</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui</p>

		maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Eneseteadvus ja kirjandus Auditorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: eneseteadvuse ja kirjanduse seosed; eesti kirjanduse tüvitekstid; identiteedi kujunemine erinevatel ajastutel; eestlaste väärtusmaailm; ühiskondlikud teemad, loovkirjutamine, diskussioon</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunab märkama ja mõistma iseenda kohta kirjanduses; - tutvustab eesti kirjandust, selle tüvitekste; - suunab leidma teostest enda ja kollektiivse identiteediga seotud teemasid; - õpetab analüüsima ja tõlgendama erinevate identiteedivormide kujutamist erinevatel ajastutel; - õpetab märkama väärtusmaailma muutumist; - õpetab arutlema loetud teoste või teosekatkendite üle, märkama neis ühiskondlikke teemasid ja probleeme; - arendab loovat kirjutamisoskust. <p>Mõisted: autobiograafia, kollektiivne identiteet, mina ja teine, identiteedikriis, eneseotsing, mälu kirjandus, looduslühirika, minapilt, nihilism</p> <p>Soovitavaid teoseid ja autoreid: „Kalevipoeg”, U. Vadi; M. Mutt; M. Unt; L. Tungal; V. Luik; J. Liiv; M. Under; J. Viiding, K. Ehin; J. Kross; M. Traat; S. Oksanen; E. Toona, M. Raud, J. Kaplinski („Isale”), J. Ashilevi („Kehade mets”), K. Hellerma („Lõokeselumi”), A. Pervik („Miniatuurid mälu põhjast”), M. Saat, A. Hvostov, S. Grigorieva, J. Teller („Mitte midagi”), C.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suuliselt kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab</p>

	Travnicek („Ketsid”), J. Gardell („Koomiku lapsepõlv”), J. Green („Kilpkonnad alla välja”), M. Haig („Kesköö raamatukogu”), V. Woolf („Oma tuba”), A. Camus („Võõras”), M. Atwood („Kassisilm”), H. Hesse („Stepihunt”), G. Orwell („1984”), elulooraamatud, Põhjamaade kirjandus	intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamalt ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Kirjandus pildis ja helis Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse ja teiste meediumite seosed; teatrietendused ja filmid, kuuldemängud; meedia ja kirjandus; loovkirjutamine erinevates žanrites ja meediumites; meediumite mõju kirjandusele ja kultuurile; teksti looming ja kohandused; praktilised loovtöö projektid</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunab märkama ja mõistma seoseid kirjanduse ja teiste meediumite vahel; - julgustab külastama nii teatrietendusi kui filmiseansse; - tutvustab erinevaid kuuldemänge; - tutvustab meedias avaldatud retsensioone, arvamused, teose tutvustusi; - õpetab kirjutama arvustust, teose tutvustust; - õpetab loovalt kirjutama tekste ühest žanrist teise (nt uudisest luuletus). <p>Mõisted: meedium, etendus, film, kuuldemäng, meediakriitika, arvustus, stsenaarium, koomiks, narratiivne struktuur, visuaalne lugu, audiovisuaalne keel, dialoog, monoloog, sümbol, metafoor, filmikeel, helikujundus, episood, performatiivsus, stiil</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui</p>

	<p>Soovitavad autoreid, kelle teostest on erinevaid töölusi: L. Koidula, E. Vilde, A. H. Tammsaare, A. Kitzberg, O. Luts, Fr. Tuglas, J. Liiv, M. Unt, L. Tungal, A. Gailit, J. Kross, P.-E. Rummo, M. Traat, A. Kivirähk, M. Algas, U. Vadi, H. Runnel, B. Alver, J. Tätte, M. Karu, S. Henno, Shakespeare, A. Christie, A. Conan Doyle, B. Stoker („Dracula”), R. Queneau, J. Kaus ja I. Koff („Stiiliharjutused”)</p>	<p>kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Lugemisest arutlemiseni Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: tekstide mõistmise ja lugemisoskuse arendamine; tekstide kriitiline analüüs; argumenteerimisoskuse arendamine; suulise ja kirjaliku arutlusoskuse arendamine; kriitilise mõtlemise ja argumenteerimise tehnikad; näidistekstide analüüs ja arutelud; argumentide ja väidete selge sõnastamine; refleksioon ja tagasiside</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt</p>

	<p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub teksti mõistmise arendamisele, aitab õppijal parandada lugemisoskust ja mõista erinevaid tekstitüüpe (ilukirjandus-, akadeemiline või meediatekst); - arendab kriitilist mõtlemist ning oskust hinnata ja analüüsida loetud teksti (teksti v autori seisukohad, eesmärgid, argumendid); - parandab argumenteerimisoskust, oma seisukohtade täpset sõnastamist, näidete leidmist, lõppjärelduse tegemist; - arendab arutlusoskust nii suuliselt kui ka kirjalikult, oma seisukohtade selget põhjendamist, kuulamist ja vastamist küsimustele. 	<p>suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järelgab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.	

	<p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Mina ja kirjanduse põhiliigid I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstiloo (ka alustektidega); seisukoha kujundamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poeetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsisioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisioskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. <p>Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poeetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus</p> <p>Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algu, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on mitmekülgsed žanrivalikus</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.</p>	

Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja kirjanduse põhiliigid II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: kirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika); stiili- ja kõnekujundid; romaan ja novell; kirjanduse põhimõisted: aegruum, tegelane, vaatenurk; tõlgendamine ja analüüs; võrdlemine ja süntees, tekstilooe (ka alusteksidega); seisukoha kujundamine</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutvustab kirjanduse kolme põhiliiki ning tähtsamaid žanre; - suunab keele ja kirjanduse põhiliigi seoseid märkama; - tutvustab olulisi poeetilisi väljendusvahendeid (stiili- ja kõnekujundeid); - õpetab analüüsima sügavuti romaani ja novelli; - õpetab kirjanduse mõisteid : aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus; - tutvustab nüüdisaegset eesti kirjandust; - arendab tõlgendus- ja analüüsioskust; - arendab võrdlemis- ja sünteesimisioskust; - õpetab kujundama seisukohta, argumenteerimist; - õpetab kasutama tekstiloomes alustekste. <p>Mõisted: eepika, draamatika, lüürika, värss ja riim, poeetilised väljendusvahendid, romaan, novell, miniatuur, narratiiv, süžee, faabula, aegruum, vaatenurk, tegelane, ülesehitus</p> <p>Soovitavad autorid: L. Koidula, Fr. Tuglas, E. Vilde, O. Luts, M. Algas, U. Vadi, P.-E. Rummo, T. Önnepalu, M. Traat, B. Alver, V. Luik, L. Tungal, J. Kaplinski jt eesti kirjanikud, kes on mitmekülgsed žanrivalikus</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist</p> <p>Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p> <p>Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit</p> <p>Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist</p> <p>Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid</p>

		ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja maailm minu ümber Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: kirjandus ja ühiskond; kirjanduse mitmekesisus; tekstide kriitiline analüüs; inimese ja ühiskonna seosed; tulevik ja kirjandus; tsensuur</p> <p>Kursus - aitab suhestuda ümbritseva maailmaga, mõtestada ümbritsevat; - käsitleb olulisi teoseid, mille kaudu uuritakse inimeste ja ühiskonna vahelist seost; - õpetab kriitiliselt analüüsima ja tõlgendama tekste ajaloolises, sotsiaalses, poliitilises ja kultuurilises kontekstis; - suunab kirjanduse kaudu arutlema tulevikühiskonna üle.</p> <p>Mõisted: romaan, essee, kiri, reisikiri, memuaar, allegooria, alltekst, kontekst, grotesk, ideoloogia, pagulus, inimõigus, võrdõiguslikkus, utopia, realism, naturalism, düstopia, punkluule, räpp</p> <p>Soovitatavaid teoseid ja autoreid: A. H. Tammsaare, Fr. Tuglas, J. Kross „Keisri hull”, A. Viirlaid „Ristideta hauad”, V. Luik „Seitsmes rahukevad”, J. Liiv, J. Kaus „Hetk”, U. Vadi „Kuidas me kõik reas niimoodi läheme”, A. Hvostov „Sillamäe passioon”, M. Saat „Lasnamäe lunastaja”, M. Mutt „Eesti ümberlõikaja”, T. Önnepalu „Paradiis”, „Kaplinski ja Önnepalu kirjad”, A. Kõomägi „Lui Vutoon”, M. Algu „Kontakt”, A. Kivirähk „Ivan Orava mälestused”, E. Toona Gottschalk „Pagulusse. Lugu elust, sõjast ja rahust”, A. Alliksaar, I. Koff „Asjaõigusest”, R. Raud, P. Raud, Mudlum, P. Jaaks, S. Grigorjeva; E. Zola, R. Bardbury, G. Orwell, M. Atwood, J. Teller „Mitte midagi”, C. Travnicek „Ketsid”, T. Marshall „Geograafia vangid”; S. Larsson „Lohetätoveeringuga tüdruk”, J. Saramago „Pimedus”, A. Tuomaineni krimiraamatud, I. Turpeinen „Surelikud”, jaapani kirjandus (S. Murata „Inimene helendavast klaaskastist”, T. Kawaguchi „Enne, kui kohv jahtub”, Yoko Ogawa „Kustunud mälestuste saar”), elulooraamatud, reisikirjad</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja</p>

		kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Mina ja meedia Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Õppesisu: infoühiskond ja meedia roll; veebikeel ja eneseväljendus digitaalses maailmas; avaliku ruumi keel; manipuleerimisvõtted; erialane kirjandus meedias; meediatekstide koostamine; ettekanded ja grupiarutelud</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub infoühiskonnast arusaamisele; - suunab analüüsima oma veebikeelt; - õpetab märkama ja analüüsima avaliku ruumi keelt; - tutvustab erinevaid manipuleerimisvõtteid (meediatekstides); - suunab lugema ning analüüsima erialast kirjandust meedias; - õpetab koostama lihtsamaid meediatekste. 	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: -	

	<p>“4” saamise tingimus: - “5” saamise tingimus: -</p>	
<p>Mina ja pärimus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: pärimuse ja kultuuripärandi (folkloori) mõistmine; pärimusel põhinev kirjandus; antiikmüüdid, eestlaste mütoloogiline maailmapilt; piiblilood; kultuuriline järjepidevus; mütoloogiline maailm ja selle tõlgendamine; eesti rahvapärimuse uurimine; kultuuri ja pärimuse tähendus tänapäeval Kursus - suunab märkama ja mõistma pärimuslikke juuri; - suunab mõistma kultuurilist järjepidevust ja iseenda seotust sellega; - tutvustab pärimusel põhinevat kirjandust; - tegeleb antiikmütide ja eestlaste mütoloogilise maailmapildiga; - tutvustab tuntumaid piiblilugusid. Mõisted: arhetüüp, eepos, müüt, pärimus, mütoloogia, folkloor, muistend, muinasjutt, rahvaluule lühivormid, pajatus, usund ja kombestik, rahvalaul, kangelane, antikangelane, tüvitekst</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p>
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Mina ja väljendusjõud Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Õppesisu: eneseteadlikkus ja identiteet; suuline ja kirjalik eneseväljendus; emotsioonide väljendamine ja kommunikatsioon; argumenteerimine ja veenmisoskus; väljendusviiside mitmekesisus ja loovus; enesekehtestamine, refleksioon ja enesehindamine Kursus - keskendub keele omandamisele ja analüüsimisele; - aitab leida oma kirjutajahäält ehk omanäolist minapilti (identiteeti); - mõtestab keelevahendite rolli suhtluseesmärgi saavutamisel; - tutvustab keele rolli, funktsioone ja tähendust ühiskonnas ning suhtluses; - kinnistab oskust teha kokkuvõtteid ja järeldusi mõttevahetuste ja väitluste põhjal; - kinnistab õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalike dokumentide koostamise oskust; - õpetab mõistma suhtluseesmäärke ning kasutama erinevates suhtlusolukordades sobivaid keelelisi vahendeid;</p>	<p>Seos õpiväljundiga Väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist Loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle</p>

	- kinnistab eesmärgipärast tehisarukasutamise oskust tekstide koostamisel.	Kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit Kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist Tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Praktiline töö	- Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Minu tekstirikkus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Õppesisu: tekstiloomestrateegiad vastavalt tekstiliigile; tekstide analüüs ja konteksti mõistmine; suhtlusolukorra ja kultuuritavade mõju tekstile; keele- ja tekstiteadlikkuse arendamine; erinevate tekstide grammatika ja sõnavara analüüs; keelevahendite eesmärgipärane kasutamine ja analüüs;	Seos õpiväljundiga

	<p>tekstide kirjutamine ja reflekteerimine.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohandab tekstilooime ja tekstivastuvõtu strateegiaid vastavalt tekstiliigile; - tutvustab põhilisi töövõtteid, õpetab analüüsima tekstide, k.a erialatekstide konteksti, võtab tekste luues arvesse suhtlusolukorda ja kultuuritavasid; - kujundab keele- ja tekstiteadlikku õppijat, kes mõistab oma keelevalikuid peegeldada, põhjendada ja kriitiliselt analüüsida; - suunab märkama erisuguseid tekste, nende grammatikat, sõnavara; - suunab eesmärgipäraselt kasutama ja analüüsima sobivaid keelevahendeid õpilasele tähenduslikes tekstides. 	
Praktiline töö	<ul style="list-style-type: none"> - Projektid: õpilastel on võimalus rakendada oma õppimist praktikas. Projektid võivad olla individuaalsed või rühmatööd. - Esitlused: need aitavad õpilastel harjutada oma mõtete selget ja veenvat esitamist. Esitlused võivad olla suulised või kirjalikud. - Kirjalikud tööd: õpilased saavad harjutada oma kirjutamisoskust. Kirjalikud tööd võivad olla erinevat tüüpi, näiteks esseed, aruanded või blogipostitused. - Simulatsioonid: õpilastel on võimalik harjutada keele kasutamist reaalses elus. Simulatsioonid võivad jäljendada erinevaid suhtlusolukordi, näiteks tööintervjuud või ärikohtumist. 	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Praktiline keeleoskus I Audoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväärsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega. 	Seos õpiväljundiga

Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Praktiline keeleoskus II Auditorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Õppesisu: suuline ja kirjalik keeleoskus; suhtlemine eri keskkondades; teadlik ja varieeruv keelekasutus; teabeallikate kasutamine; kirjakeele ja keelekorralduse tundmine; keeleoskus kui erialane oskus; keeleteadmiste ja praktilise suhtlusoskuse lõimimine, kriitiline tagasiside ja refleksioon.</p> <p>Kursus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskendub nii suulise kui kirjaliku keele- ja väljendusoskuse arendamisele; - kujundab eri keelekeskkondades suhtlejat, kes suunab ja varieerib teadlikult oma keelekasutust; - suunab kasutama eri teabeallikaid, hindama nende usaldusväärsust; - teadvustab korrektse kirjakeele kasutust, sh keelereeglite kasutamist konteksti arvestades; - teadvustab keeleoskust kui eriala üht oskust; - lõimib keeleteadmisi praktilise suhtlusoskusega. 	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<p>Meetodid, mis aitavad keele ja kirjanduse moodulis üldpädevusi kujundada</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning enesemääratluspädevuse kujundamiseks saab teha refleksiooniülesandeid, grupiarutelusid ja eneseanalüüsi harjutusi, mis julgustavad õppijat analüüsima oma väärtushinnanguid ja käitumist teiste kultuuride kontekstis. - Sotsiaalne ja kodanikupädevus ning suhtluspädevus areneb, kui õpitakse töötama meeskonnas ning jagama vastutust. - Õpipädevus areneb, kasutades erinevaid õpistrateegiaid ning analüüsides oma teadmisi ja oskusi, seades õpieesmärke, otsides aktiivselt infot ja hinnates seda kriitiliselt. Selle saavutamiseks võib kasutada probleemipõhist õpet. - Digipädevus kujuneb, kui luua õppeülesanded, mis nõuavad digitaalsete tööriistade kasutamist, ning toetada õppijaid nt 	

	<p>digitaalse meedia loomisel ja kriitilisel hindamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ettevõtlikkuspädevust, mis hõlmab algatusvõimet, loomingulisust ja vastutustundlikkust, arendavad ülesanded, mis annavad õppijatele võimaluse ise ideid genereerida ning neid turvalises keskkonnas proovile panna. - Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalast pädevust saab arendada, õppides lugema infot graafikutelt ja diagrammidelt, seda analüüsima ning tekstiloomes kasutama.
Hindamismeetodid	<ul style="list-style-type: none"> - Keele ja kirjanduse hindamise eesmärk on toetada õpilaste arengut ennastjuhtiva õppijana, hinnates nende oskusi ja teadmisi ning tuvastades tugevused ja arenguvajadused. Õpilaste õppeedukust hinnatakse vastavalt õppekava nõuetele, rõhutades nii teadmisi kui ka hoiakuid ning andes selle kohta selget ja toetavat tagasisidet. - Õpilasi hinnatakse mitmekülgselt kogu õppeprotsessi vältel, kasutades nii sõnalist kui ka numbrilist tagasisidet. Hindamine toimub õppeprotsessi eri etappides: tundide ajal, teemade ja mooduli lõpus. - Õpilastele esitatakse selge ja üksikasjalik teave eelseivate hindamiste kohta, sealhulgas täpne kuupäev, hindamise vorm (kirjalik töö, esitlus, test vms) ja konkreetsed kriteeriumid, mille alusel tööd hinnatakse. Õpilased saavad ülevaate hindamiskavast, mis kirjeldab detailselt kõiki hindamisega seotud aspekte. Õpilased osalevad hindamisprotsessis, analüüsivad oma õppetööd ja annavad tagasisidet kaasõpilaste saavutustele. Õpilasi kaasatakse hindamiskriteeriumide väljatöötamisesse. - Erivajadusega õpilaste hindamisel on oluline arvestada nende tugevusi, nõrkusi ja õppimise eripärasid. Hindamiskriteeriumid ja -viisid kohandatakse vastavalt iga õpilase individuaalsele arengukavale. - Keele ja kirjanduse tundides tuleb õpitulemusi hinnata mitmekesiste meetodite ja ülesannetega, mille hulka kuuluvad nii suulised kui ka kirjalikud tegevused, individuaalsed, paari- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, õpimapi koostamine jms. Soovitatav on kasutada erinevaid ülesandeid, mis hõlmavad nii loovat kirjutamist, erinevate žanritega töötamist, arutlevat ja esseistlikku kirjutamist, uurimistööd, esinemist ja multimodaalseid projekte. Loovkirjutamise ülesannete hindamisel võetakse arvesse õpilaste võimet kasutada keelelisi ja stiililisi võtteid oma isikupärase väljenduse kujundamiseks, samuti tekstide sisulist loovust ja originaalsust. Lugemise hindamisel tuleks keskenduda sügavale mõistmisele ja analüüsile, mitte ainult faktiküsimustele. Meediatekstide hindamisel keskendutakse õpilaste võimele kriitiliselt hinnata tekstide usaldusväärsust, tuvastada manipulatsioonivõtteid ning esitada argumente nii suuliselt kui ka kirjalikult. Argumenteerimise ja kriitilise mõtlemise hindamisel keskendutakse õpilase oskusele esitada loogiliselt üles ehitatud argumente, kasutada asjakohaseid näiteid ja hinnata vastandlike seisukohti. Multimodaalsete projektide hindamisel arvestatakse õpilase võimet ühendada visuaalset ja kirjanduslikku väljendusviisi, töötada meeskonnas ning luua originaalseid ja kaasahaaravaid lahendusi. - Kirjanduse hindamisel on kriteeriumid võrreldes teiste ainetega avatumad. Õpilaste omaloomingulisi töid hinnatakse nende originaalsuse, iseseisvuse ja võime järgi üldistada. Kirjaliku arutluse puhul on oluline arvamuste veenvus, argumentide loogilisus ja teksti ülesehitus.
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.

	<p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valikuliselt gümnaasiumi õppevara „Viited vabavaralisele õppevarale” https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453992 ja https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211453985 2. Valik õpikeskkondi <ul style="list-style-type: none"> - https://www.opiq.ee/Catalog - https://www.taskutark.ee/ - https://e-koolikott.ee/et - https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/32610-Nutikalt-eesti-keele-riigieksamile 3. Valik õppematerjali aastast 2015 <ul style="list-style-type: none"> - „Ajastud, voolud ja žanrid kirjanduses” digiõpik Maurus, 2025 - Aino Siirak, Annelii Juhkama „Kõnele ja kirjuta õigesti” Koolibri, 2021 - Anu Tonts „Draama ja kirjandus” Maurus, 2016 - Contra, Ilme Mõttus „Luule on mäng” Atlex, 2021 - Eva Lepik, Edward Kess „Maailm veetilgas. Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine” Maurus, 2015 - Eve Tisler, Alar Tankler „Meedia ja mõjutamine” Maurus, 2024 - Greta Varts „Kirjandus ja film” e-õpik, Maurus - Helin Puksand, Margit Ross „Johannes 1, 2, 3. Gümnaasiumi eesti keele õpik ja töövihik” Koolibri - Jan Kaus „Kirjandus ja ühiskond” Maurus, 2017 - Jan Kaus „Uuem kirjandus” Maurus, 2015 - Jan Kaus „20. sajandi kirjandus” Maurus, 2015 - Katre Talveste „Sõnakunsti kuju” Avita, 2017 - Katre Talveste „Sõnakunsti sammud” Avita, 2019 - Katre Talveste, Kristi Rannaste „Sõnakunsti jäljed” Avita, 2016 - Katrin Kern, Ilona Võik „Korras keel, sobiv stiil, selge sõnum” Maurus, 2021 - „Keelemeel. Eesti keele käsiraamat keeleõppijale” Maurus, 2019 - K. Kolsar, K. Kurema, K. Rannaste, K. Täht „Mida teha kirjandustunnis?” Atlex, 2024 - Maarja Valk „Valmistu eesti keele riigieksamiks” Maurus, 2024 - Märt Väljataga „Kirjanduse ja selle liigid. Gümnaasiumiõpik” Maurus, 2024 - Peeter Espak, Loone Ots „Müüt ja kirjandus” Maurus, 2015 - „Praktiline eesti keel” digimaterjal Maurus, 2024 - Rein Raud „Maailmakirjandus” Maurus, 2021 - Terje Varul „Vaata ette. Mina ja kirjanduse kolm põhiliiki. Tööraamat kutsekooli- ja gümnaasiumiõpilasele” Maurus, 2025 - Triinu Laar, Helis Oidekivi-Kosapoeg, Tiia Vainula „Eesti keele harjutuste kogumik gümnaasiumile” Maurus, 2024

- <https://sites.google.com/view/e6ik/meetodid/teksti-vastuv%C3%B5tt?authuser=0>
- <https://www.integratsioon.ee/iseseisev-ope-ja-oppematerjalid>
- <https://www.blog.keel.ut.ee/category/eesti-keele-eksam/>
- 4. Valik õppematerjali enne 2015. aastat
 - Annika Kilgi, Viivi Maanso „Keeleviit. Kutseõppeasutuse eesti keele õpik ja töövihik” Koolibri, 2004
 - Katrin Aava „Veenmiskunst” Avita, 2003
 - Katrin Aava, Ülle Salumäe „Meedia ja mõjutamine” Künnimees, 2013
 - Katrin Kalamees „Maailmakirjandus XVII-XIX sajand” (õpik ja töövihik) Avita, 2009
 - Maaja Hage „Teksti- ja kõneõpetus” Koolibri, 2003
 - Mihkel Rebane „Maailmakirjandus (õpik ja töövihik)” Ilo, 2003
 - Mihkel Rebane „Eesti kirjandus (õpik ja töövihik)” Ilo, 2003
 - Märt Hennoste „Tekstiõpetuse õpik” Avita, 1999
 - Märt Hennoste „Eesti kirjandus tekstides I ja II. Lugemik keskkoolile” Avita, 1996
 - Tiit Hennoste, Karl Pajusalu „Eesti keele allkeeled” EKSA, 2014
- 5. Valik audiomaterjale
 - <https://jupiter.err.ee/kuuldemangud>
 - <https://jupiter.err.ee/raadioteater>
 - <https://tasku.delfi.ee/audiobooks>
 - <https://digiread.ee/>
 - <https://keskraamatukogu.ee/meilt-saab-laenata-estikeelseid-e-audioraamatuid/>
 - <https://www.veebiraamatukogu.ee/>
- 6. Valik audiovisuaalmaterjale
 - <https://www.youtube.com/playlist?list=PL2CeAqgC-1UTxqjc0KKjslglcuuEYVtiX3>
 - <https://videoops.ee/>
 - <https://videoops.ee/uncategorized/milliseid-oppematerjale-videoopsil-juba-on/>
 - <https://eki.ee/uudised/?kategoria=video>
 - <https://arhiiv.err.ee/audio/seeria/keelesauts>
 - <https://jupiter.err.ee/1038311/eki-keelekillud>
 - <https://www.efis.ee/et/Andmebaas>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
26	Kehakultuur	5.5	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane huvitub eesti ja maailma visuaal- ja helikultuurist, väärtustab nende rolli enese ja ühiskonna toimimises ning tunneb rõõmu eneseväljendusest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
110 tundi		33 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi;	<ul style="list-style-type: none"> • seostab erinevaid liikumisviise enesega ning mõistab nende olulisust enesemääratlemise, sotsiaalsete oskuste ja kodanikupädevuse kujunemisel; • rakendab enda kehalisi ja sotsiaalseid oskusi, lähtudes omandatust, ning seostab neid enda tervisliku seisundiga, tegutsedes ja liikudes nii individuaalselt kui gruppis; • osaleb erinevates liikumistegevustes ja mängudes individuaalselt või koos kaaslastega; 	Mitteeristav hindamine
2. Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on enastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadlikku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist	<ul style="list-style-type: none"> • kaardistab enda vaimse tervise seisundit, kasutades selleks teaduspõhiseid enesehindamise tööriistu ja tehnikaid; • rakendab igapäevaelus liikumis- või treeningpäevikut, et toetada enda vaimset heaolu; • koostab nädala toitumiskava, lähtudes organismi vajadustest ja toidugruppide mitmekesisusest, jälgides makro- ja mikrotoitainete soovitusi ning arvestades enda tervise eripärasid, toidukordade regulaarsust ning toidu soetamise võimalusi; • iseloomustab enda unerežiimi etteantud näitajate põhjal ning selgitab kvaliteetse une vajadust vaimse ja füüsilise heaolu tagamiseks. Muuhulgas oskab luua seoseid, kuidas virtuaalmaailmas ja ekraanide ees veedetud aeg võib kahjustada und ja vaimset tervist; • kasutab mobiilirakendusi (näiteks Spordivägi 	Mitteeristav hindamine

	<p>vms) liikumisharjumuse kujundamiseks ja kehalise aktiivsuse jälgimiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib oma füüsilist arengut tuginedes mooduli alguses ja lõpus sooritatud Kaitseväge kehaliste võimete testi tulemustele 	
<p>3. Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • näeb liikumisharrastust ja sporti eesti kultuuri osana ja rahvusliku identiteedi kujundajana; • lähtub erinevates liikumistegevustes ohutustehnika nõuetest ning hea tava põhimõtetest; • osaleb aktiivselt liikumis- või tervise edenduse ürituse organiseerimise meeskonnas ning tagasisidestab hiljem oma tegevusi ja nende mõju ürituse edule, tuues edaspidi välja parandusvõimalused; • osaleb aktiivselt kogukonna liikumis- või tervise edenduse üritustel, näidates üles isiklikku initsiatiivi ja levitades infot nende kohta, et kaasata uusi osalejaid; • selgitab liikumise olulisust kultuuri, tantsu ja alternatiivsete liikumisviiside kaudu, tuues esile liikumise mõju, sh selle kohta sotsiaalmeedias leiduva info tõepärasuse ning võimalikud ohud tervisele ja heaolule; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab tervise tugevdamise, liikumise ja harjutamise võimalusi linnaruumis ja looduses, arvestades erinevate sihtrühmade sotsiaalsete, kultuuriliste, aga ka tervisest ja keskkonnast tulenevate võimalustega; • kaardistab kodukoha ja kooli lähedal paiknevad liikumisrajad, harjutusväljakud ja liikumisvõimalused, analüüsib nende kasutusvõimalusi lähtuvalt kasutaja vanusest, arengust ning tervisest tulenevatest vajadustest ja piirangutest; • seostab erinevaid keskkondi liikumisvõimalustega ning nende regulaarset kasutamist tervise, liikumisrõõmu ja isikliku väärtussüsteemiga; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • tagasisidestab virtuaalses keskkonnas veedetud tegevuste ja aja mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele ning sotsiaalsele käitumisele; 	
5. Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab töö iseloomust tulenevaid terviseriske ning rakendab ennetavaid ja tervist toetavaid teaduspõhiseid praktikaid nii töökeskkonnas kui ka isiklikus elus. • märkab sümptomeid, mis viitavad ületöötamisele või läbipõlemisele, ning teab, kuidas neid leevendada või kuhu vajadusel abi saamiseks pöörduda; • seostab tööalase sotsiaalse suhtluse ja võrgustumise olulisust enesearengu ja vaimse tervise hoidmisega, tuues esile nende positiivse mõju isiklikule ja professionaalsele arengule. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Kehakultuur I Auditorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Kehalised võimed, liikumine ja mäng Meeskonnatöö, aus mäng Liikumisaktiivsuse roll tervises Liikumisharjumuste kaardistamine Vaimse tervise seos liikumisega Emotsioonidega toimetulek Uni ja puhkuse tähtsus	Seos õpiväljundiga Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana
Hindamisülesanded	Liikumisharjumuste ja võimete kaardistus Õpimapp või liikumislogi Aktiivsuse hindamine tundides Osalemine vähemalt kahel spordivõistlusel Emotsioonipäevik või küsimustik Grupiarutelud ja tagasiside	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Arvestatud/mittearvestatud</p> <p>Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.</p> <p>Motiveeriva õpikeskkonna kujundamisel on oluline kasutada nii kujundava kui ka kokkuvõtva hindamise põhimõtteid, et see annaks arengut toetavat ja edasiviivat tagasisidet. Õpiväljundi arvestatud taseme saavutamiseks peab õpilane aktiivselt osalema õppeprotsessides ja tegevustes 80% tundidest.</p>
sh hindekriteeriumid	<p>“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.</p>
<p>Kehakultuur II</p> <p>Auditoorne õpe 30</p> <p>Iseseisev õpe 9</p>	<p>Alateemad</p> <p>Isiklike eesmärkide seadmine ja hindamine</p> <p>Toitumise seos tervisega, toitumiskava koostamine</p> <p>Virtuaalmaailma ja sotsiaalmeedia mõju</p> <p>Liikumine kui kultuuri osa</p> <p>Head tavad ja aus mäng spordis</p> <p>Info usaldusväarsuse hindamine</p> <p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi;</p> <p>Rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana</p> <p>Iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata</p>
<p>Hindamisülesanded</p>	<p>Eesmärgipüstitus ja refleksioon</p> <p>Toitumispäevik ja analüüs</p> <p>Kriitilise meediaanalüüsi töö või esitlus</p> <p>Aktiivsus kultuuriliikumistes</p> <p>Aruteludes osalemine</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Arvestatud/mittearvestatud</p> <p>Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu</p>

	toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
Kehakultuur III Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9	Alateemad Liikumistaristu ja looduslike radade kaardistamine Erinevate sihtrühmade vajadused liikumisel Ohutustehnika ja riskide hindamine Virtuaalkeskonna mõju reaalsele liikumisele Liikumise seos kestliku arenguga	Seos õpiväljundiga Arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist Kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel
Hindamisülesanded	Välitegevuste logi ja keskkonnaanalüüs Rühmatöö: sihtrühmade liikumisvõimalused Ohutusanalüüs (test või praktika) Reflektiivne arutelu kultuuri teemal Loovprojekt (plakat, video, esitus)	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatootamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.	
Kehakultuur IV Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Ergonoomika mõiste ja rakendamine erialaselt Tööalane läbipõlemine ja selle ennetus Vaimne tervis töökeskkonnas Teaduspõhised tehnikad tervise säilitamiseks Ergonoomiline elukeskkond ja selle kujundamine	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Töövõtete ja tööasendi praktiline hindamine Rühmatöö: töökeskkonna analüüs Reflektiivne enesehindamine Arutelud läbipõlemise teemadel	

	Esitlus või loovprojekt ergonomikast
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.

Õppemeetodid	<p>Aktiivõppemeetodid: liikumismängud, grupiharjutused ja võistlused, et arendada kehalisi oskusi, soodustada suhtlust ja koostööd ning liikumisrõõmu tekkimist.</p> <p>Praktilised tegevused: iseseisvad ja rühmapõhised harjutused, mis toetavad liikumise ja mängu kaudu tervise edendamist ja võimaluste paljususes enesele meeldiva aktiivsust ja tervist toetava liikumistegevuse leidmist</p> <p>Reflektiivne enesehindamine: õppijad analüüsivad oma vaimse ja füüsilise heaolu seoseid, kasutades enesehindamise tööriistu ja praktilisi harjutusi.</p> <p>Tervise toetamine: arutelud kvaliteetse une saavutamise põhimõtetest, tervisliku toitumise ja liikumise tähtsusest.</p> <p>Kultuurilised projektid: õppijad uurivad ja analüüsivad, kuidas liikumisharjumused ja erinevad spordialad on seotud kohaliku kultuuri ja rahvusliku identiteedi kujunemisega.</p> <p>Rollimängud ja simulatsioonid: osalemine liikumistes ja tantsudes, et mõista nende sotsiaalset ja kultuurilist konteksti.</p> <p>Välitegevused: looduses toimuvad praktilised tegevused ja matkamine, et õppida tundma ja näha võimalusi erinevates keskkondades liikumise ja tervise toetamiseks.</p> <p>Keskkonnaanalüüs: kaardistamine ja analüüs, kuidas erinevad keskkonnad, sealhulgas linnaruumi ja loodus, toetavad liikumisvõimalusi.</p> <p>Praktilised harjutused: ergonomiliste põhimõtete rakendamine igapäevaelus ja erialast lähtuvalt, sealhulgas istumisasendite ja liikumistehnika harjutamine.</p> <p>Töökeskkonna analüüs: rühmatööd, kus uuritakse töökeskkonna ergonomilisi aspekte ja tehakse ettepanekuid töökohtade mugavuse ja tervise toetamiseks, võttes aluseks tervise, kui kestliku alusväärtuse tööturul.</p> <p>Kriitiline meediaanalüüs: õppija analüüsib sotsiaalmeediast pärit tervise- ja liikumisalast sisu, hinnates selle usaldusväärsust ja mõju tõenduspõhiste teaduslike allikatega.</p> <p>Rühmaarutelud: diskussioon sotsiaalmeedia ja virtuaalmaailma mõju liikumisharjumustele ja tervisele, tuues näiteid isiklikest kogemustest.</p>
Hindamismeetodid	<p>Õppeperioodi alguses on õppijatel hindamiskriteeriumid teada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hindamise eesmärk on toetada õppija arengut. - Õpitulemusi hinnatakse õppijat individuaalsest arengust ja edasiminekest lähtuvalt. - Hindamine toimub hindamismeetodite kaudu (näit. demonstreerimine, esitlus, treeningkava, mäng, analüüs jne.) - Kehaliste võimete testide tulemusi ei seostata hindega. - Hindamine on kas kujundav ja kokkuvõttev. - Kujundava hindamise eesmärgiks on anda tagasisidet, et õpilane seostab sooritatavaid tegevusi oma arenguga ja

	<p>edasiminekuuga.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokkuvõtva hindamise aluseks on aktiivne osalus protsessis - Kokkuvõttev hinnang koosneb mitmest komponendist – teadmine, rakendamine ja analüüs. - Õpilasi hinnatakse mitmeeristavalt. Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatav ülesanne lävendi tasemel. <p>Tervisest tingitud erivajadustega õppijate hindamisel arvestatakse nende osavõttu tundidest vastavalt raviarsti määratud nõuetele.</p> <p>Praktiliste tegevuste hindamisel lähtutakse konkreetse õpilase tervislikust seisundist. Õppija arengu hindamiseks sooritavad õppijad harjutusi või teste, milles tähelepanu pööratakse arengule algtaseme suhtes.</p> <p>Hinne kujuneb vastavalt õpiväljundite saavutamisele ja õpetaja poolt seatud hindekriteeriumite alusel.</p>
<p>Lõimitud teemad</p>	<p>Loodusained</p> <p>Toitumine (organismi energiavajadus)</p> <p>Vastupidavus ja taastumine (tasakaal kehas)</p> <p>Keskkonda säästev sportimine.</p> <p>Aeroobsus ja organite töö (metabolism)</p> <p>Erinevates kliimaatilistes tingimustes toimetulek</p> <p>Bioloogilised ja füüsilised muutused organismis</p> <p>Südame ja veresoonekonna haiguste tekkepõhjused</p> <p>Sotsiaalsained</p> <p>Tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute kujundamine (inimese areng, perekonnaelu, eluviisi analüüs)</p> <p>Meeskonnatöö (mängutaktika planeerimine arvestades igäihe individuaalsust)</p> <p>Eetika nõuete järgimine (aus mäng ja väärtused spordis)</p> <p>Tervisliku seisundi jälgimine (vaimse ja füüsilise tervise tasakaal)</p> <p>Koostöö sarnaste huvidega kaaslastega (tiimitöö, suhtlus)</p> <p>Algatusvõime ja ettevõtlikkus (loovus, konkurentsivõime)</p> <p>Probleemide nägemine ja lahendamine, ürituste ja võistluste korraldamine ning vastutus.</p> <p>Sotsiaalmeedia mõju analüüs meie käitumisele ja tervisele.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Keskmete tulemuste ja tervisenäitajate arvutamine, võrdlemine, analüüs, statistika</p> <p>Mõõtmine, pikkus- ja ajaühikud</p> <p>Visete, heidete ja hüpete trajektoolid</p> <p>Eesti keel</p> <p>Liikumise- ja spordialase teksti, oskussõnade ning terminite mõistmine ja kasutamine eneseväljendamiseks</p> <p>Kunstiained</p> <p>Muusika ja liikumise seostamine (happening, performance)</p> <p>Loov eneseväljendus erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Esteetika ja ilu märkamine arendamine ja hoidmine.</p> <p>Võõrkeeled</p>

	<p>Võõrkeelsetest teabeallikatest vajaliku info leidmine, mõistmine ja kasutamine õiges kontekstis</p> <p>Suhtlemisoskus võõrkeeles</p> <p>Riigikaitseõpetus</p> <p>Kehalise võimekuse arendamine</p> <p>Toimetulek looduses</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel. Mooduli hinne kujuneb kõigi mooduli teemade põhjal, kuhu on lõimitud õpiväljundite saavutamise seonduvad ülesanded ja kriteeriumid.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>https://www.liikumakutsuvkool.ee/</p> <p>https://peaasi.ee/</p> <p>https://toitumine.ee/</p> <p>https://www.tooelu.ee/et/100/ergonoomika</p> <p>https://www.ekksl.ee</p> <p>Soovituslik kirjandus:</p> <p>“Tugev Aju” Kuidas liikumine ja treening sinu aju tugevdavad(Anders Hansen).</p> <p>“EkraaniAju” Kuidas digisõltuvus meie tervist ja heaolu mõjutab(Anders Hansen).</p> <p>“Depressiivne aju” Miks me end nii halvasti tunneme, kui meil nii hästi läheb(Anders Hansen).</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
27	Loodusained	18	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilasest kujuneb vastutustundlik, ennastjuhtiv ja kriitiliselt mõtlev indiviid, kes huvitub teda ümbritsevast keskkonnast, võtab igapäevaelus vastu teaduspõhiseid otsuseid, mõistab jätkusuutliku tehnoloogia ja tootmise olulisust ning väärtustab elurikkust. Moodul on seostatud gümnaasiumi riikliku õppekava loodusaine valdkonna ainetega: bioloogia, geograafia, keemia, füüsika.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
360 tundi		108 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nende vaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab looduses toimuvate protsesside selgitamiseks bioloogia, keemia, füüsika ja geograafia põhimõisteid ja seaduspärasusi; • kasutab korrektset bioloogia-, keemia-, füüsika- ja geograafiaalast sõnavara nii suulisel ettekandel kui ka kirjalikult; • selgitab bioloogia, keemia, füüsika ja geograafia omavahelisi seoseid ja erinevusi ning tähtsust teaduse ja tehnoloogia, sh inseneeria valdkonnas, rõhutades loovuse ja innovatsiooni rolli; • kasutab erinevaid mudeleid (sh arvutisimulatsioone ja matemaatilisi mudeleid) loodusobjektide ja nähtuste uurimisel; • koostab teaduslikke meetodeid kasutades loodusnähtuste või protsesside mudeleid; • koostab mõistekaarte, diagramme, graafikuid ja andmetabeleid projektides või uurimuslikes ülesannetes olevate andmete visualiseerimiseks; • lahendab matemaatiliste võtete ja valemite abil elulisi ja loodusteaduslikke ülesandeid; 	Eristav hindamine
2. Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke	<ul style="list-style-type: none"> • sõnastab loodusteaduslike mudelite leidmiseks või kontrollimiseks hüpoteese või 	Eristav hindamine

<p>uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p>	<p>uurimisküsimusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja viib läbi ohutul viisil loodusteaduslikke uuringuid, kasutades sobivaid katsevahendeid või simulatsioone looduse seaduspärasuste tundma õppimiseks; • kasutab sobivaid mõõtevahendeid ja andmeanalüüsi tööriistu, et koguda täpseid ja usaldusväärseid andmeid; • teeb kogutud andmete põhjal põhjendatud teaduspõhiseid järeldusi; • esitab saadud tulemused suuliselt või kirjalikult, kasutades vajadusel digivahendeid; • kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi eluliste probleemide lahendamiseks, rakendades loovat ja kriitilist mõtlemist, digitaalseid tööriistu ja meeskonnatööoskusi; 	
<p>3. Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab erinevaid infoallikaid, juhendatult analüüsib ja hindab kriitiliselt nende teabe usaldusväärsust, eristab teaduspõhiseid fakte pseudoteaduslikest väidetest ning rakendab fakte loodusprotsesside selgitamisel ja probleemide lahendamisel; • analüüsib erinevaid seisukohti elu päritolu kohta ning selgitab oma arusaamu; • kasutab loodusteaduslike uuringute läbiviimiseks andmeportaale ja digitaalseid teabeallikaid; • kasutab loodusteaduslike ülesannete lahendamiseks ning koostööks meedia- ja tehnoloogiavahendeid; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>4. Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kliimamuutuste teket ja rohetehnoloogia mõju ning pakub lahendusi keskkonnasäästliku kliimapoliitika rakendamiseks; • märkab ja lahendab igapäevaelu probleeme ning langetab argumenteeritud otsuseid, kasutades loovat mõtlemist; • kasutab mehhaanika, dünaamika, 	<p>Eristav hindamine</p>

	termodünaamika ja elektroenergeetika seaduseid tehnoloogiliste probleemide lahendamisel;	
5. Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib teaduse olemust ning seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat, rakendades teadmisi praktilistes olukordades ja luues uuenduslikke lahendusi; • toob näiteid pindpinevuse, kapillaarsuse ja märgamise esinemisest looduses ja tehnikas; • kirjeldab valguse ja heli omadusi ning nende rolli looduses ja tehnoloogias, rakendades laineõpetuse põhimõtteid ja tuues näiteid igapäevastest tehnoloogilistest lahendustest; • selgitab aine olekuid ja faasisiirdeid, rakendades termodünaamika põhimõtteid. • toob esile teabeallikate alusel toidutootmise ja põllumajanduse mõju looduskeskkonnale, pakkudes välja lahendusi kaasaegse tehnoloogia abil; 	Eristav hindamine
6. Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab süsinikuringe ja energiasäästu tähtsust kliimamuutuste kontekstis, ning nende mõju globaalsele soojenemisele; • toob näiteid peamistest kliimamuutusi põhjustavatest teguritest ning kliimamuutuse võimalikud tagajärjed loodusele ja ühiskonnale ning hindab kohanemise võimalusi, arvestades piirkondlikke ja globaalseid näiteid; • arutleb roheoskuste vajalikkuse ja nende mõju üle elukeskkonnale, kasutades loodusteaduslikku terminoloogiat; • hindab kliimamuutuste mõju veekeskkonnale ja analüüsib juhendamisel vesiviljeluse mõju ökosüsteemidele; • selgitab meetodeid metallide korrosiooni vähendamisel ning arutleb rohetehnoloogia rakendamise võimaluste üle keemiatööstuses; 	Eristav hindamine
7. Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab teabeallikate põhjal jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nende rakendamise 	Eristav hindamine

igapäevaelus	võimalusi erinevates kontekstides; <ul style="list-style-type: none"> • selgitab teabeallikate põhjal elurikkuse olulisust ning selle säilitamise võimalusi; • selgitab hoiakuid ja käitumist, mis näitavad vastutustundlikkust elurikkuse ja jätkusuutliku arengu säilitamisel; • järgib tervislikke eluviise arvestades tervisliku toitumise ja nakkushaigustest hoidumise põhimõtteid • selgitab tööstuse ja tehnoloogia arengu mõju keskkonnale ja globaalsele elurikkusele, kasutades teaduslikele uuringutele põhinevaid andmeid; • hindab kemikaalide kasutamist argielus ja nende mõju keskkonnale ja tervisele; • arutleb üleilmastumise mõju üle eri eluvaldkondadele tuues välja selle mõju kestlikule arengule; 	
8. Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab loodusteaduste ja tehnoloogiaga seotud elukutsete tähtsust 21.sajandi majanduses; • kirjeldab loodusteaduste arengusuundi ja analüüsib, kuidas omandatud teadmisi ja oskusi rakendada karjäärivalikul; • seostab loodusteadusi õpitava erialaga; • rakendab loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi erialases õppes ja tegevuses; • kirjeldab õpitava eriala arengut loodusteaduslikust vaatepunktist; • selgitab, milliseid loodusseadusi ja ohutusaspekte tuleks valitud erialal arvesse võtta; • teeb erialaõppes loodusteaduslikele teadmistele tuginevaid otsuseid ning prognoosib nende tagajärgi, tuginedes sotsiaalsetele, majanduslikele, külbelistele ja õiguslastele seisukohtadele. 	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Elektter ja magnetism Auditoorne õpe 40	Alateemad Aine, elektri- ja magnetväli, välja jõujooned: Laengu jäävuse, Coulomb'i ja Ampere' seadus.	Seos õpiväljundiga
---	---	---------------------------

Iseseisev õpe 12	Pinge. Magnetinduktsioon, elektromotoorjõud, elektri- ja magnetvälja energia ja selle salvestamine. Elektromagnetlained, lainete interferents, difraktsioon, polariseeritud valgus. Valguse murdamine, spektrid, valguse dualism. Elektrivool metallides, vedelikes ja gaasides; Ohmi seadus segaühendustes, vooluallika elektromotoorjõud ja sisetakistus; pooljuhid. Vahelduv- ja alalisvool, trafo ja generaator. Elektriohutus. Vahelduvvoolu võimsus aktiivtakistusel. Voolutugevuse ja pinge efektiivväärtused.	
Praktiline töö	Elektrostaatika, katsed laetud kehadega. Murdumisnäitaja määramine. Valguse spektri uurimine (erinevad valgusallikad).	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Energia Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Ideaalse ja reaalse gaasi mudeli tunnuseid, mikro- ja makroparameetreid ja olekuvõrrand. Isoprotsessid, termodünaamika seadused, soojuspumbad, soojusmasin ja selle kasutegur. Küllastunud veeaur, absoluutne ja suhteline niiskus, kastepunkt. Pindpinevus, märgamine, kapillaarsus; aine olekud, faasisiire, faasidiagrammid. Sise- ja välisfotoefekt, Einsteini võrrand.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Voolutugevuse, pinge ja takistuse mõõtmine multimeetriga. Vooluallikate uurimine. Tutvumine pooljuhtelektroonikaga (diiod, valgusdiiod, fotorakk vm). Vahelduvvooluseadmete võimuse mõõtmine. Materjalide soojusjuhtivuse võrdlemine.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Inimene ja keskkond Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Inimese talitluse regulatsioon: Inimese närvisüsteemi osad ja nende talitus. Eri tegurite mõju närviimpulsi tekkes ja levikus. Närvisüsteemiga seotud levinumad puuded ja haigused. Sisesekreetsiooninäärmete ja nende eritatavate hormoonide roll inimese talitlustregulatsioonis ning nende seos neuraalse regulatsiooniga. Inimorganismi kaitsesüsteemid ja vaktsineerimise tähtsust.	Seos õpiväljundiga Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning

	<p>Vähkkasvaja teke, selle letaalsus, võimalused vähist hoidumiseks ja raviks. Vere püsiva koostise tagamise mehhanismid. Inimese energiavajadus ning termoregulatsiooni mehhanismid. Tervisliku toitumise põhimõtted, rakendusbioloogia kasutamine toidutootmisel (taimne liha ja kala, putukad, seemned liha asendajana).</p> <p>Ökoloogia: Abiootilised ja biootilised keskkonnategurid. Toitumissuhted ökosüsteemis. Iseregulatsiooni kujunemine ökosüsteemis ja seda ohustavaid tegureid. Organismide kooseluvormid ja nende toimimine. Ökosüsteemi (nt biosfääri jt) läbiv energiavoog ja ökopüramiid.</p> <p>Säästlik areng: Inimtegevuse mõju liikide hävimises. Elurikkuse kaitse olulisus. Looduse, tehnoloogia ja ühiskonna vastastikused seosed. Kestliku arengu tähtsus isiklikul, kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil. Rohepöörde ja roheoskuste olulisus ja vajalikkus.</p>	<p>nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
--	---	---

Praktiline töö	Väikesemahuline uuring säästva arengu strateegia rakendamises kohalikul tasandil; isikliku igapäevase tegevuse analüüs seoses vastutustundliku ja säästva eluviisiga.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Keemia alused ja anorgaanilised ained Auditorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	<p>Alateemad Keemia kui teaduse kujunemine. Füüsikalised ja keemilised uurimismeetodid keemias. Keemiliste elementide perioodilisustabel, lahustuvustabel, metallide pingerida, keemilise sideme liigid (kovaalentsed, iooniline, metalliline, vesinikside); Keemilise reaktsiooni soojusefekt. Reaktsiooni kiirus ja seda mõjutavad tegurid. Keemiline tasakaal ja selle nihutamise võimalused. Lahuste teke, elektrolüüdid ja mitteelektrolüüdid Molaarne kontsentratsioon. Ionidevahelised reaktsioonid lahustes.</p> <p>Metallide iseloomulikest füüsikalistest ja keemilistest omadustest. Metallide keemilise aktiivsuse võrdlus; metallide pingerida. Metallid ja nende ühendid igapäevaelus ning looduses. Metallidega seotud redoksprotsessid: metallide saamine maagist, elektrolüüs, korrosioon, keemilised vooluallikad (reaktsioonivõrrandeid nõudmata). Saagise ja lisandite arvestamine moolarvutustes reaktsioonivõrrandi järgi. Mittemetallid ja nende ühendite iseloomulikud omadused.</p>	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	<p>Keemilise reaktsiooni kiirust mõjutavate tegurite toime uurimine; keemilise reaktsiooni soojusefekti uurimine; keemilise tasakaalu nihkumise uurimine; lahustumise soojusefektide uurimine; kindla molaarse kontsentratsiooniga lahuse valmistamine, lahuse molaarse kontsentratsiooni määramine.</p> <p>Metallide füüsikaliste omaduste ja keemilise aktiivsuse võrdlemine; metallide korrosiooni mõjutavate tegurite ning korrosioonitõrje võimaluste uurimine ja võrdlemine; mittemetallide ja/või nende iseloomulike ühendite saamine, omaduste uurimine ning võrdlemine.</p>	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	

Liikumised ja jõud Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Mõõtmine, mõõtühikud ja nende teisendamine, skalaarsed ja vektoriaalsed suurused, mõõtemääramatus. Kiirus, kiirendus, teepikkus ja nihe; ühtlane ja ühtlaselt muutuv sirgjooneline liikumine. Pöörlev liikumine, pöördenurk, periood, sagedus, nurk- ja joonkiirus, kesktõmbekiirendus. Newtoni seadused, impulsi jäävuse seadus, gravitatsiooniseadus; raskusjõud, keha kaal, toereaktsioon. Vedru jäikus, hõõrdetegur. Mehaaniline töö ja võimsus, kasutegur, energia jäävuse seadus. Võnkumised ja lained ning neid kirjeldavad suurused (lainepikkus, laine levimiskiirus, hälve, amplituud, periood, sagedus; faas; lainete peegeldumine, interferents ja difraktsioon; resonants). Kineetiline ja potentsiaalne energia, nende omavaheline muundumine.	Seos õpiväljundiga
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Loodusteaduste metodoloogia Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Loodusteaduste omavahelised seosed, areng ja kaasaegsed uurimissuunad. Loodusteaduslik uurimismeetod, vaatlus, katse, mudel. Asukoha määramise meetodid ja nende rakendused. Andmebaasid, geoinfosüsteemid ja kohateabe analüüs.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Probleemülesannete lahendamine maa-ameti geoportaali ja teiste kaardirakenduste abil.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Põllumajandus ja toidutootmine ning keskkonnaprobleemid: Maailma toiduprobleemid. Põllumajanduse arengut mõjutavad looduslikud ja majanduslikud tegurid. Põllumajandusliku tootmise tüübid. Põllumajanduslik tootmine eri loodusolude ja arengutasemega riikides. Põllumajanduse mõju keskkonnale. Maailma kalandus ja vesiviljelus ja selle mõju keskkonnale. Maailmamere reostumine ning kalavarude vähenemine.	Seos õpiväljundiga

	Metsamajandus ja – tööstus ning keskkonnaprobleemid: Metsamajanduse olemus ja selle olulisus, metsamajanduse ja – tööstusega seotud keskkonnaprobleemid. Metsade säästlik majandamine ja kaitse. Metsatüübid ja maailma metsarikkamaid piirkonnad ning seos metsa kasutamise võimalustega. Metsamajandus ja – tööstust eri riikides. Metsa ja puidu roll süsinikuringes. Energiamaajandus ja keskkonnaprobleemid: Maailma energiamaajanduse muutused. Energiaallikate paiknemine maailmas. Riikide energiamaajandus ning sellega seotud majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaprobleemid. Energiamaajanduse jätkusuutlikkus.	
Praktiline töö	Koostab tootmisahela või ringmajandusmudeli (soovitav koostada konkreetsete alateemade käsitlemisel). Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi põllumajandusest või vesiviljelusest või mitme riigi võrdlev analüüs. Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi metsamajandusest ja -tööstusest või riikide metsamajanduse võrdlus. Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõne riigi või piirkonna energiamaajandusest või riikide energiamaajanduse võrdlus.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: - “5” saamise tingimus: -	
Maa kui süsteem Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Maa kui süsteem. Maa teke ja areng. Geoloogiline ajaarvamine. Maa siseehitus ja litosfääri koostis. Kivimite liigitus tekke alusel. Laamtektoonika, laamade liikumisega seotud protsessid. Vulkanism. Maavärinad. Atmosfääri tähtsus, koostis ja ehitus. Päikesekiirguse jaotumine Maal, kiirgusbilanss. Kasvuhooneefekt ja selle tähtsus. Kliimat kujundavad tegurid. Üldine õhuringlus. Temperatuuri ja sademete territoriaalsed erinevused. Õhumassid, tsüklonid ning antitsüklonid. Kliimamuutused. Vee jaotumine Maal ja veeringe. Maailmamere tähtsus ning roll kliima kujunemises. Veetemperatuur, soolsus, hoovused ja looded maailmameres. Rannaprotsessid ning erinevate rannikute kujunemine. Liustikud, nende teke, levik ja tähtsus. Põhjavee kasutamise kaasaegsed keskkonnaprobleemid eri piirkondades. Kliima, taimestiku ja mullastiku vahelised seosed. Kivimite murenemine. Mulla koostis ja ehitus; mulla omadused. Mullatekke tegurid ja mullaprotsessid. Bioomid.	Seos õpiväljundiga
Praktiline töö	Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine mõnest seismiliselt aktiivsest piirkonnast. Võrdleb ilmakaartide põhjal ilma maailma erinevates kohtades, seostades ilmanäitajad rõhualade ja frontidega. Võrdleb kliimadiagrammide ja kliimakaartide põhjal maailma erinevate kohtade kliimat, seostades selle kliimat kujundavate tegurite ja kliimavöötmeaga.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite	

	<p>eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Mikro- ja megamaailma füüsika Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Elektronide difraktsiooni, leiulaine. Nanotehnoloogia. Eriseoseenergia ja massiarv, tuumaenergia vabanemine tuumade lõhustumis- ja sünteesireaktsioonide käigus, tuumareaktorid. Ioniseeriva kiirguse liigid ja mõju elusorganismidele. Meie Päikesesüsteemi ehitus ja liikumine.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p>

		Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Molekulaarsed protsessid Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Organismide energiavajadus: Energiavajadus ja energia saamine autotroofidel ja heterotroofidel. Fotosünteesi eesmärgid, tulemus ja tähtsus taimedele, protsessi olulisus teistele organismidele ning kogu biosfäärile. Keskkonnategurite osa hingamisetappide toimumises ning energia salvestamises. Käärimise rakendusbioloogilised näited.</p> <p>Molekulaargeneetilised põhiprotsessid: Pärilikkuse ja keskkonnategurite osa organismi tunnuste kujunemisel DNA, RNA ja valkude osa päriliku info avaldumises. Geneetilise koodi omadused ning nende avaldumine valgusünteesis. Geeniregulatsiooni osa inimese ontogeneesi eri etappidel, elukeskkonna mõju geeniregulatsioonile. Inimese haigused, mis seostuvad geeniregulatsiooni häiretega.</p> <p>Viiruste levik ja paljunemine ning nende organismisisene toime: Bakteriraku ehitus ja talitus. Inimese levinumad viirus- ja bakterhaigused, nende vältimise võimalused, tervislike eluviiside ja vaksineerimise tähtsus. Geenitehnoloogiliste rakenduste dilemmaprobleemid. Bakterite ja viiruste geenitehnoloogilised kasutusvõimalused, nendega seotud teadusharud ning elukutsed.</p> <p>Antibiootikumide kasutamine loomakasvatuses ja inimeste ravis. Mikroorganismide kasutamine keskkonnakaitses, reostuse likvideerimisel, biopuhastites. Mikroorganismide osa biokütuste valmistamisel. Biomaterjalide tootmine ja nende jäätmekäitlus (sh bioplast).</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete</p>

		<p>lahendamisel Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Fotosünteesi mõjutavate tegurite uurimine, sh arvutimudeli abil; hingamise tulemuslikkust mõjutavate tegurite uurimine, sh arvutimudeli abil; molekulargeneetiliste põhiprotsesside uurimine, sh arvutimudeli abil; geneetilise koodi omaduste uurimine, sh arvutimudeli abil;	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Orgaanilised ained Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad Süsiniühendite struktuur ja selle kujutamise viisid. Alkaanid, nomenklatuuri põhimõtted. Asendatud alkaanide (halogeeniühendite, alkoholid, primaarsete amiinide) omadused. Küllastumata ja aromaatsete süsivesinike omadused. Aldehüüdi, karboksüülhappe, karboksüülhappe soola, asendatud karboksüülhappe, estri ja amiidi aineklasside omadused</p>	Seos õpiväljundiga

	Rasvhape, rasvade, sahhariidide, aminohapete ja valkude omadused.	
Praktiline töö	Süivesinike ja nende derivaatide molekulimudelite ja struktuurivalemite koostamine ja uurimine, sh digitaalses keskkonnas. Molekulidevaheliste jõudude tugevuse uurimine aurustumissoojuse võrdlemise teel; hüdrofiilsete ja hüdrofoobsete ainete vastastiktoime veega uurimine. Alkoholi ja aldehüüdi oksüdeeruvuse uurimine ning võrdlemine; karboksüülhapete omaduste uurimine ja võrdlemine teiste hapetega; estri süntees.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Pärilikkus ja muutlikkus Audoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Pärilikkuse ja muutlikkuse avaldumine eri organismirühmadel. Mutatsioonilise ja kombinatiivse muutlikkuse tekkepõhjused ning tulemused. Modifikatsioonilise muutlikkus. Mendeli katsetes ilmnunud fenotüübilisi suhted genotüüpide rekombineerumisel, geneetikaülesanded Mendeli seadustest, AB0- ja reesusüsteemi vererühmadest ning suguliitelisest pärandumisest.</p> <p>Keskkonnategurite roll inimese puute ja haiguste tekkes. Vähitekke riski seos pärilikkusega. GMO, geenikärid (CRISPR), kloonimine.</p> <p>Darwini evolutsiooni käsitlus. Erinevaid seisukohad elu päritolu kohta Maal. Loodusliku valiku vormid, nende toimumise tingimused ja tulemused. Eri tegurite osa uute liikide tekkes.</p> <p>Evolutsiooniline mitmekesisustumise, täiustumise ja väljasuremise tekkemehhanismid ning avaldumisvormid.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nende vaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p> <p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja</p>

		<p>oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Praktiline töö keskkonnategurite mõjust reaktsiooninormi avaldumisele; päriliku muutlikkuse tekkemehhanismide ja avaldumise uurimine, sh arvutimudeliga; olemusvõitluse tulemuste uurimine arvutimudeliga.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Rahvastik ja majandus Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Maailma rahvastik, rahvaarv ja selle muutumine. Sündimust ja suremust mõjutavad tegurid. Demograafiline üleminek. Rahvastiku struktuur ja selle mõju riigi arengule. Ränded, nende põhjused ning liigitamine Rände tagajärjed. Rändega seotud probleemid. Rahvastikupoliitika. Rahvastiku paiknemine ja tihedus maailmas. Linnastumine.</p> <p>Majanduse ja ühiskonna areng ning ruumiline korraldus. Infoühiskonna majanduse toimimine globaalse tööjaotuse tingimustes. Rahvusvahelised ettevõtted, nende roll maailmamajanduses. Globaliseerumine. Turismimajanduse areng, selle seos teiste majandusharudega ning mõju</p>	Seos õpiväljundiga

	keskkonnale ja kultuuriruumile. Transpordi areng, selle seos teiste majandusharudega ja mõju keskkonnale.	
Praktiline töö	Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi demograafilisest situatsioonist ülevaate koostamine või riikide võrdlemine. Teabeallikate põhjal rahvastiku paiknemiste analüüs mõnes regioonis või riigis. Mõne riigi asustuse analüüs või mõne linna sisestruktuuri analüüs teabeallikate (nt Google kaardi) põhjal. Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi transpordigeograafilise asendi või turismimajanduse analüüs. Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi arengutaseme analüüs või riikide võrdlus arengutaseme näitajate põhjal ja seostamine kestliku arengu eesmärkidega.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Rakud ja organismid Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	<p>Alateemad</p> <p>Bioloogia uurimisvaldkonnad (eluslooduse organiseerituse tasemed, seos elu tunnustega, neid uurivad bioloogia teadused ja elukutsed), Vee omaduste seos organismide talitlusega, Peamiste katioonide ja anioonide tähtsus organismide ehituses ning talitluses</p> <ul style="list-style-type: none"> - Süsivesikute, lipiidide ja valkude ehituse seos nende ülesannetega - DNA ja RNA ehitus ning ülesanded <p>Eukarüootsed rakud: Inimese epiteel-, lihas-, side- ja närvikoe rakkude ehitus ja talitluse, erinevad koed mikropreparaatidel, mikrofotodel ja joonistel. Ainete aktiivne ja passiivne transport läbi rakumembraani. Loomaraku peamised koostisosad mikrofotodel ja joonistel, loomaraku osade ülesanded raku bioloogilistes protsessides. Looma-, taime- ja seeneraku ehitus.</p> <p>Organismide areng: Mittesugulise paljunemise vormid eri organismirühmadel. Mitoosi- ja meioosi faasides toimuvad muutused. Inimese spermatogenees ja ovogenees. Otsene ja moondeline areng eri organismirühmadel. Olulisemad etapid inimese embrüogeneesis. Inimese vananemisega kaasnevad muutused raku ja organismi tasandil, pärilikkuse ja keskkonnategurite mõju elueale.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks</p> <p>Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi</p> <p>Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel</p>

		<p>Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks</p> <p>Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat</p> <p>Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale</p> <p>Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus</p> <p>Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis</p>
Praktiline töö	Eri organismide keemilise koostise võrdlemine, kasutades infoallikana internetimaterjale; loomaraku osade ehituse ja talitluse seoste uurimine, sh arvutimudeli abil; epiteel-, lihas-, side- ja närvikoe rakkude eristamine mikroskoobis ning nendel esinevate peamiste rakuosiste kirjeldamine; plastiidide mitmekesisuse kirjeldamine valgusmikroskoobiga vaatluse tulemusena.	
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<p>Õpiväljundite saavutamiseks kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid, mis soodustavad õpilaste aktiivset osalust ja elukestva õppija kujunemist. Õppeprotsessi oluliseks osaks on probleemipõhine ja uurimuslik lähenemine, koostöine õppimine ja nüüdisaegsete õppekeskkondade ja vahendite kasutamine.</p> <p>Kasutatavad õppemeetodid hõlmavad:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - Arutelud ja interaktiivsed loengud - Uurimuslikud ja praktilised tööd - Esitlused ja loodusteaduslike mudelite uurimine ning koostamine - Vastastikune õpetamine - Probleemülesannete lahendamine - Väitlused ja rollimängud - Projektõpe ja uurimistööd - Õppekäigud - Rühma- ja paaristöö - Digikeskkondade ja -vahendite kasutamine <p>Õppetöö läbiviimiseks on vajalik katsevahendite ja laborisisustuse olemasolu, milleta ei saa viia läbi uurimuslikule õppele tuginevat õpet. Õpilastel peab olema võimalik kasutada digivahendeid ning arvutiprogramme jooniste ja graafikute koostamiseks. Õpitava eriala ja tegeliku eluga seostamiseks kuuluvad õpingute juurde erinevad õppekäigud.</p>
Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	<p>Loodusained on tihedalt seotud teiste moodulitega, soodustades interdistsiplinaarset mõtlemist ja praktiliste probleemide lahendamist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matemaatika: loodusainetes on olulisel kohal andmete analüüsimine, mõõtmistulemuste töötlemine ning graafikute ja tabelite koostamine. Matemaatilised mudelid aitavad näiteks hinnata populatsioonide dünaamikat bioloogias või analüüsida ilmastiku trende geograafias. Matemaatiline tõenäosus väljendub ka geneetikaülesannete lahendamisel, käsitledes geno- ja fenotüübi päritavust. - Kehakultuur: teadmised, kuidas tervislik toitumine ja õige toitainete tasakaal mõjutab füüsilist võimekust ja taastumist toetavad kehalise aktiivsuse ja tervisliku eluviisi väärtustamist.. - Võõrkeel: võõrkeelse teabekirjanduse lugemine ja veebikeskkondade kasutamine arendab terminoloogia tundmist ning aitab laiendada kultuurilist mõistmist. - Keel ja kirjandus: arendatakse õpilaste teksti mõistmise ja analüüsamise oskust. Erinevaid tekste (nt referaate, esitlusi jm) luues kujundatakse oskust end selgelt ja asjakohaselt väljendada nii suuliselt kui ka kirjalikult. Arendatakse oskust hankida teavet eri allikaist ja seda kriitiliselt hinnata. - Sotsiaalsed: loodusainete õppimine aitab mõista inimese ja ühiskonna toimimist, kujundab oskust näha ühiskonna arengu seoseid keskkonnaga sh teaduse ja tehnoloogia mõju majandusele ning ettevõtlusele, oskust teha teadlikke valikuid , - Visuaal- ja helikultuur: võnkumised ja lained, resonants, kuulmine; kunstipädevuse kujunemist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms <p>Lõiming kutseõppega lähtub eriala vajadustest ja spetsiifikast. Nii näiteks iluteenuste õppekava vajab suuremaid teadmisi inimese bioloogiast ning keemiliste ainete mõjust elusorganismidele. Ehituserialade õppijad peavad teadma materjalide keemilisi ja füüsikalisi omadusi.</p> <p>Aianduse eriala õppurid peavad saama ülevaate taimede arengust, sh teadma geograafiliste ja kliimatiliste tegurite mõju taimekasvatusele.</p>

Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	<p>Gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastavad loodusvaldkonna õpikud, töövihikud, digiõpikud, tööraamatud.</p> <p>Lehel www.opik.fyysika.ee paiknevad digiõpikud ja nende paberversioonid.</p> <p>https://orgaanilinekeemia.ee/ Huvitav keemia</p> <p>Videoõpsi materjalid</p> <p>E-koolikoti digitaalsed õppematerjalid https://toitumine.ee/</p> <p>Maailmakooli dokumentaalfilmikogu</p> <p>Geoloogia moodulid koostanud Kare Kullerud</p> <p>Mineraalid, kivimid, maavarad andmekogu piltidega eesti, inglise, vene keeles</p> <p>Simulatsioonid: https://phet.colorado.edu/</p> <p>Maa-ameti geoportaal</p> <p>Google Earth allalaaditav ja veebirakendus</p> <p>The World Factbook riikide üld- ja rahvastiku andmed</p> <p>Veebipõhised viktoriinid, interaktiivsed kaardid, Doolar Street rakendus (inglise keeles)</p> <p>Globaliseeruv maailm. Valikaine kursuse materjalid (tasuta kasutamiseks).</p> <p>Rohemeeter – maastike elurikkuse hindaja</p> <p>Keskkonnaportaali loodusveeb</p> <p>Triin Marandi õppematerjalid gümnaasiumi bioloogiale.</p> <p>Bioloogia kursus põhikooliõpilastele</p> <p>Õppematerjalid projektist KLIIMATEADLIK</p> <p>Richard Villemse Evolutsioonilise bioloogia loengute konspektHeinaru, A. Geneetikaõpik kõrgkoolile https://arhiivi-tiiger.edu.ee/arhiiv/havike/biodigi/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
28	Matemaatika	12	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab matemaatikapädevused ja probleemilahendusoskuse tasemel, mis toetab mitmekülgset haridusteed elukestvas õppes ning valmistab ette tööturule sisenemiseks.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
240 tundi		72 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid	<ul style="list-style-type: none"> lahendab matemaatilisi ja elulisi probleemülesandeid, eristades erinevaid arvuhulki ning kasutades sobivaid matemaatilisi tehteid (liitmine, lahutamine, korrutamine, jagamine, astendamine, juurimine) ja protsentarvutust, sh bruto- ja netopalga, hinna kujunemise, maksude ja laenudega seotud arvutusi; teisendab avaldisi, rakendades tehteid astmete ja juurtega; lahendab reaalelulise kontekstiga probleemülesandeid võrrandite, võrratuste ning nende süsteemide abil, võttes arvesse hulgateooria seoseid; kasutab matemaatiliste ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ja tulemuste kontrollimisel sobivaid, sh digitaalseid tööriistu; kasutab õpitud bruto- ja netopalga, toodete ja teenuste hinna kujunemisega seotud arvutuste tegemisel; 	Eristav hindamine
2. Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid	<ul style="list-style-type: none"> arvutab tasandiliste kujundite übermõõdu ja pindala, rakendades vajalikke valemeid, sh trigonomeetrilisi seoseid, siinus- ja koosinusteoreemi, et lahendada reaalelulisi probleemülesandeid; võrdleb ja arvutab tahk- ja pöördkehade pindala ja ruumala, avaldab valemitest vajalikke suursi; kasutab vektoreid ja joone võrrandeid 	Eristav hindamine

	<p>geomeetriaprobleemülesannete lahendamisel, kontrollides, saadud tulemuste õigsust, mh kasutades tarkvaralisi lahendusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • visualiseerib punkti asukohta, sirgete ja tasandite asendit ruumis, selgitades kahe sirge, sirge ja tasandi ning kahe tasandi vahelise nurga mõistet reaalses mudelis; 	
<p>3. Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab funktsiooni mõistet ja üldtähist ning funktsiooni uurimisega seotud mõisteid, leides valemiga esitatud funktsiooni määramispiirkonna, nullkohad, positiivsus- ja negatiivsuspiirkonna; • joonestab ja tõlgendab funktsioonide graafikuid ja nende vastastikust asendit, kirjeldades graafiliselt esitatud funktsiooni omadusi joonise põhjal ning seostades joone kuju ja asendit koordinaatteljestikus selle valemiga; • lahendab logaritm-, eksponent- ja trigonomeetrilisi võrrandeid nii analüütiliselt kui ka graafiliselt; 	Eristav hindamine
<p>4. Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hindab sündmuse tõenäosust, sõnastades liitsündmuse elementaarsündmuste kombinatsioonina ning kasutades kombinatoorikat ja sündmuse tõenäosuse määramise meetodeid; • lahendab reaalelulisi probleemülesandeid, kogudes ja töödeldes andmeid, sh kasutades tabelarvutusprogramme ning kirjeldades juhuslikku suurust arvarakteristikute ja diagrammide abil, samuti illustreerides IKT vahendite abil ning tehes järeldusi uuritava nähtuse kohta; 	Eristav hindamine
<p>5. Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab reaalelulisi probleemülesandeid, kasutades aritmeetilise ja geomeetrilise jada omadusi ning liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise mudeleid; • kasutab liitprotsendilise kasvamise ja kahanemise eeskirju maksude ja laenudega seotud arvutuste tegemisel sh laenu intressimäära ja 	Eristav hindamine

	krediikulukusemäära arvutamisel <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab funktsiooni tuletise omadusi ja lahendab ekstreemumülesandeid, kasutades funktsiooni tuletise mõistet ja geomeetrilist tähendust; • arvutab tasandilise kujundi pindala, kasutades algfunktsiooni mõistet ja määratud integraali; • kontrollib saadud tulemuste õigsust süstemaatilise kontrollimise ja võrdlemise abil; • esitab matemaatilist teksti, kasutades korrektseid matemaatilisi termineid ja sümboleid. 	
--	--	--

Mooduli jagunemine

<p>Matemaatika I Auditoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24</p>	<p>Alateemad Protsentarvutus, Arvuhulgad. Avaldised. Võrrandid ja võrratused, süsteemid. Täisnurkse kolmnurga trigonomeetria. Kraadi- ja radiaanmõõt. Seosed täisnurkse kolmnurga nurkade ning külgede suhete vahel. Ringjoone kaare pikkus ja ringi sektori pindala. Jooniste lugemine. Mõõtühikud. Tasandilised kujundid. Kolmnurgad, nende liigid, võrdsus ja sarnasus. Kolmnurga kõrgus, nurgapoolitaja, mediaan ja külje keskristsirge. Kolmnurga pindala. Rööpkülik, romb, ruut, ristkülik, trapets, korrapärase hulknurk. ning nende olulisemad omadused ja pindala. Ringjoon ja ring, kesk- ja piirdenurk, ringjoone lõikajad ja puutujad. Prisma. Püstprisma täispindala ja ruumala. Püramiid. Korrapärase püramiidi täispindala ja ruumala. Silinder. Silindri täispindala ja ruumala. Koonus. Koonuse täispindala ja ruumala</p>	<p>Seos õpiväljundiga Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid,</p>
--	---	---

		hinnates nende usaldusväärst Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Matemaatika II Auditoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24	<p>Alateemad</p> <p>Mis tahes trigonomeetrised funktsioonid. Kolmnurga pindala valemid. Siinus- ja koosinusteoreem. Trigonomeetrised võrrandid Vektor tasandil. Joone võrrand. Lineaar-, ruutfunktsioon, lihtsam astmefunktsioon (sh graafiliselt). Eksponent – ja logaritmifunktsioon. Eksponent – ja logaritmivõrrandid. Jadad.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid</p> <p>Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid</p> <p>Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitega vms) esitatud</p>

		matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Matemaatika III Auditoorne õpe 80 Iseseisev õpe 24	Alateemad Tõenäosus ja statistika, tuletis ja integraal. Funktsiooni uurimine. Kõvertatrapetsi pindala arvutamine. Ristkoordinaadid tasandil. Koordinaatteljestik ruumis. Sirged ja tasandid ruumis. Hulktahukad ja pöördkehad. Ruumala leidmine tükeldamise abil.	Seos õpiväljundiga Rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid meetodeid ja digivahendeid Kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete

		lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid Selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid Analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust Annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Hindamisülesanded	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse teema rakendumisel.	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Õppemeetodid	<ul style="list-style-type: none"> - töövihiku või töölehtede täitmine - ülesannete lahendamine - miniloengud - probleemülesannete lahendamine, sh meeskonnatööna - praktilised ülesanded, sh digitööriistu kasutades - uurimisülesanded 	

	<ul style="list-style-type: none"> - eriala või mõne muu ainega seotud õppekäigud, kus saab rakendada matemaatikateadmisi ja -oskusi - probleemsituatsioonide lahendamine - iseseisev töö õppematerjalidega (sh õpikutekstiga) - interaktiivsed testid - näitlikustamine (näitlikke skeeme koostavad ka õpilased ise) - kodune kontrolltöö (vilumuse tagamiseks ja tööharjumuse kujundamiseks ja õppimisoskuse arendamiseks) - ajurünnak - uurimistöö - õpimapi koostamine
<p>Hindamismeetodid</p>	<p>Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse eristavalt. Iga õpiväljundi kohta probleemist lähtuv kompleksne hindamisülesanne. Mooduli kokkuvõtva hinde saamiseks peab õpilane olema saavutanud vähemalt rahuldava tulemuse kõikide hindamisülesannetes. Kui kasvõi ühe õpiväljundi puhul on tulemus on hinnatud mitterahuldavaks, on ka mooduli hinne mitterahuldav.</p> <p>Soovituslikud hindamismeetodid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Protsessihindamine ja tagasiside: andke regulaarselt tagasisidet, et õpilased märkaksid nii oma edenemist ja saaksid seeläbi eduelamusi, kui ka õpilünki ning saaksid puuduvaid teadmisi omandada. - Erinevad hindamismudelid: valik erinevaid hindamismudeleid https://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/index.php - Mitmekesised hindamisvahendid: kasutage nii formaalseid (testid, kontrolltööd) kui ka mitteformaalseid (õpilaspõhised projektid, esitlused, arutelud) hindamismeetodeid, mis katavad kõiki võtmepädevusi. - Enesehindamine: julgustage õpilasi seadma endale õpieesmärgid, jälgima nende täitmist ja vajadusel korrigeerima oma õppimist. <p>Kiired kontrollküsimused ja viktoriinid: kiire ja lihtne viis kontrollida, kas õpilased on mõistetest aru saanud. Viktoriinid võivad olla nii suulised kui ka kirjalikud. Töövihiku või töölehtede ülesanded: ülesannete lahendamine, mis võimaldab õpetajal näha, kuidas õpilased rakendavad õpitut teadmisi. Jooksev hindamine: õpilaste tööde ja arutelude jälgimine, nende vastuste ja lahenduskäikude hindamine tundide ajal. Enesehindamine ja kaasõpilaste hindamine: õpilased hindavad etteantud hindamiskriteeriumite alusel enda või kaasõpilaste töid, mis aitab neil kriitiliselt mõelda ja saada aru, kuidas nad saavad vajadusel tehtud tööd korrigeerida. Rühmatöö ja projektipõhine hindamine: hindamine tugineb rühmatööde ja projektide tulemustele, kus hinnatakse nii protsessi kui ka tulemust, sealhulgas matemaatiliste kontseptsioonide ja oskuste rakendamist praktilistes ülesannetes. Arutelud ja suulised vastused: suuliste vastuste ja arutelude kaudu saab õpetaja hinnata õpilaste sügavamat arusaamist ja argumenteerimisoskust. Kokkuvõttev hindamine: kontrolltööd või arvestused. Õpetaja kehtestab töödele hindekriteeriumid.</p>

Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	<p>Avita kirjastuse gümnaasiumi laia matemaatika õpikud I–VI osa, Tõenäosus ja statistika</p> <p>Avita kirjastuse gümnaasiumi kitsa matemaatika õpikud ja töövihikud I – VIII osa</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat X klassile Tallinn: Maurus, 2021</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XI klassile Tallinn: Maurus, 2022</p> <p>Allar Veelmaa Matemaatika tööraamat XII klassile Tallinn: Maurus, 2023</p> <p>Mauruse kirjastuse tööraamatud - https://kirjastusmaurus.ee/oppeaine/matemaatika/gumnaasium-matemaatika/</p> <p>Õpetaja koostatud e-õppematerjalid</p> <p>Matemaatika õhtuõpik</p> <p>Matemaatika digiõppevaramu materjalid - https://ekoolikott.ee/et/oppematerjal/20179#231751-Digioppevaramu-matemaatika-materjalid</p> <p>Matemaatika riigieksami ülesanded</p> <p>GRÕK-i matemaatika ainevaldkonna juhendmaterjalid - https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1080/3202/3006/18m_gym_lisa5.pdf#</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
29	Riigikaitseõpetus	1.5	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	-		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab Eesti riigikaitse korraldust ja selle laia käsitust ning oma võimalusi ja kohustusi riigikaitsega seondvalt.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
30 tundi		9 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemaid sündmusi, kasutades mõisteid sõjalised koormised, rüütlivägi, palgaarmee, nekrutikohustus, massiarmee, tankiarmee, sõjaväekohustus, positsioonisõda, maailmasõda; • analüüsib maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste (sh sõdade) tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele (oma perekonna näitel); • selgitab näidete varal relvastuse arengut ja sellega kaasnenud olulisemaid muutusi sõjapidamise viisides läbi ajaloo; 	Mitteeristav hindamine
2. Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb rahvusvahelist julgeolekukeskkonda külma sõja ajal ja tänapäeval, kasutades mõisteid sõda, sõjaline kriis, relvakonflikt, terrorism, infosõda ja hübriidsõda, traditsiooniline ja asümmeetriline oht, küberturvalisus, massihävitusrelv, heidutus; • nimetab julgeoleku riske ja ohte, sh ohud Eesti julgeolekule tänapäeval, ning toob esile nende ennetamise võimalusi, lähtudes psühholoogilise kaitse viiest toimealast; • iseloomustab võrdlevalt olulisemaid rahvusvahelisi sõjalisi kriise ja relvakonflikte nii külma sõja ajal kui tänapäeval; • analüüsib juhendamisel olulisemate rahvusvaheliste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktidega seotud arenguid ning kirjeldab 	Mitteeristav hindamine

	<p>nende reguleerimiseks ja ohjamiseks kasutatavaid meetmeid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • toob teabeallikate põhjal näiteid NATO, Euroopa Liidu ja ÜRO rahvusvahelistest missioonidest ja rahuvalveoperatsioonidest, kus Eesti kaitsejõud on osalenud rahvusvaheliste konfliktide ennetamises ja ohjamises ning konfliktijärgses rahu tagamises • iseloomustab peamisi julgeolekuga tegelevaid rahvusvahelisi organisatsioone, nagu ÜRO, OSCE, NATO, Euroopa Liit, tuues esile nende olulisemad ülesanded sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide lahendamisel ja kasutegurid Eestile; • selgitab sõjasündmuste põhjal massihävitusrelvade põhitüüpe, nende kasutamise eesmärgid ja tagajärgi; 	
<p>3. Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid rahvusvahelise julgeolekukeskkonna kontekstis, lähtudes riigikaitse alusdokumentidest ja õigusaktidest; • arutleb Eesti rolli üle NATO-s, selgitades organisatsiooni mõju Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitikale; • selgitab Eesti riigikaitse laia käsituse põhimõtteid, eesmärgi ja korraldust, kasutades riigikaitse alusdokumente ja õigusakte; • kirjeldab Eesti riigikaitse juhtimist, tuues esile erinevate osapoolte ülesanded; • võrdleb Kaitseväge ja Kaitseliidu põhiülesandeid, struktuuri ja juhtimist õigusaktide alusel; • eristab näitliku materjali alusel Kaitseväge ja Kaitseliidu sümboolikat; • eristab ja järjestab näitlike materjalide alusel väeliikide (maa-, mere- ja õhuväge) auastmeid; • selgitab õppematerjalide alusel kaitsevälase vormiriietuse kandmise reegleid; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. Selgitab Eesti riigikaitse eesmärgid, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaeluga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärgid rahvusvahelise julgeolekukeskkonna 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

<p>valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest</p>	<p>kontekstis, lähtudes riigikaitse alusdokumentidest ja õigusaktidest;</p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb Eesti rolli üle NATO-s, selgitades organisatsiooni mõju Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitikale; • selgitab Eesti riigikaitse laia käsituse põhimõtteid, eesmärki ja korraldust, kasutades riigikaitse alusdokumente ja õigusakte; • kirjeldab Eesti riigikaitse juhtimist, tuues esile erinevate osapoolte ülesanded; • võrdleb Kaitseväge ja Kaitsealiidu põhiülesandeid, struktuuri ja juhtimist õigusaktide alusel; • eristab näitliku materjali alusel Kaitseväge ja Kaitsealiidu sümboolikat; • eristab ja järjestab näitlike materjalide alusel väeliikide (maa-, mere- ja õhuväge) auastmeid; • selgitab õppematerjalide alusel kaitsevaelase vormiriietuse kandmise reegleid; 	
<p>5. Tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab kaitseväeteenistuse olemust, tuginedes õigusaktidele ja kasutades mõisteid kaitseväekohustus, kaitseväekohustuslane, kaitseväeteenistuskohustus, kutsealune, ajateenija, ajateenistus, tegevteenistus, reservteenistus, reservis olev isik ja õppekogunemine; • võrdleb aja-, asendus-, reserv- ja tegevteenistuse eesmärke ja korraldust, tuginedes õigusaktidele; • kirjeldab enda võimalusi ja kohustusi riigikaitstes osalemisel, lähtudes õigusaktidest; • iseloomustab kaitsevaelase elukutset ja tähtsust Eesti Vabariigis, tuues esile ohvitseriks ja allohvitseriks õppimise võimalusi; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>6. Omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab näidete abil rivikorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadust ja tähtsust Kaitseväes; • selgitab rivikorra tähtsust tänapäeval meeskonnatunnetuse ja ühtekuuluvuse ning distsipliini alusena; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

<p>7. Selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitlemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab teabeallikate alusel erinevaid relva- ja laskemoona liike, nende ohutu käsitlemise põhimõtteid ja kasutamisega kaasnevat vastutust; • kirjeldab Kaitseväes ja Kaitseväe kasutatavaid relvi ja relvasüsteeme, tuues esile nende kasutamise eesmärgid • kirjeldab etapiviisiliselt relva ja padrundi tööpõhimõtteid; • kirjeldab kuuli lennujoont ja seda mõjutavaid tegureid; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>8. Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti kaitseväes kasutatavaid topograafilisi kaarte, arvestades nende kasutamise eesmärgi; • määrab paberkaardil kasutatava mõõtkava, teisendades seda maastikul sammupaaridesse; • iseloomustab etteantud topograafilisel kaardil olevaid objekte ning nende vahelisi ruumilisi seoseid, arvestades kasutatavaid leppemärke ja tähistusi; • määrab kaardil malliga direktsiooninurga ja looduses maastikul kompassi järgi asimuudi, arvestades direktsiooninurga ja asimuudi erinevusi ning põhjuseid; • läbib meeskonnatööna kaardi ja kompassi abil etteantud teekonna; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>9. On omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab, kuidas tegutseda õnnetusjuhtumi korral, st millal ja kuidas abi kutsuda, esmaabi anda ja kannatanut transportida; • selgitab kuidas kaitsta ennast ja abivajajat võimalike ohtude eest, mis võivad õnnetuskohal esineda; • demonstreerib esmaseid esmaabi andmise võtteid lähtuvalt õnnetusjuhtumist; • kirjeldab erinevate ohtude tekkimise võimalusi välitingimustes ja selgitab nende ennetamise ja lahendamise võimalusi, kaitstes ennast ja kaaslast ohtude eest; 	<p>Mitteeristav hindamine</p>

<p>10. Kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja võimalikku tegutsemist nende korral, tuginedes siseturvalisuse alusdokumentidele ja õigusaktidele; • teeb kokkuvõtte erinevate osapoolte (sh ametkondade) ülesannetest hädaolukordade lahendamisel ja siseturvalisuse tagamisel, kasutades alusdokumente ja õigusakte; • selgitab elanikkonnakaitse olemust ning selle korraldust riigis ja oma kodukohas; • selgitab enda ja oma pere võimalikku ettevalmistust elutähtsate teenuste katkemise korral; • kirjeldab enda käitumist ja teiste abistamist erinevate hädaolukordade puhul; • leiab iseseisvalt teavet reisimisega kaasnevatest ohtudest nii kodumaal kui välisriiki reisides. 	<p>Mitteeristav hindamine</p>
---	--	-------------------------------

Mooduli jagunemine

<p>Riigikaitseõpetus Auditoorne õpe 30 Iseseisev õpe 9</p>	<p>Alateemad Eesti sõjaajalugu Tänapäeva sõjalised kriisid, sõjad ja relvakonfliktid Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning riigikaitse juhtimine Kaitseväeteenistus Relvaõpe ja ohutus Topograafia ja orienteerumine Esmaabi Siseturvalisus ja elanikkonnakaitse</p>	<p>Seos õpiväljundiga Mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele Selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule Selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmäärke maailma ja Euroopa</p>
---	---	---

		<p>julgeoleku kontekstis Selgitab Eesti riigikaitse eesmäärke, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiaast käsitusest</p> <p>Tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele</p> <p>Otab ülevaadet riivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes</p> <p>Oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks</p> <p>On omandanud esmasel esmaabivõtte ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral</p>
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud	Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõõtamist tunnis, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärgidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase harjutama innustamine ja suunamine.
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus:	Hinde “arvestatud” saamiseks peavad kõik ülesanded olema sooritatud lävendii tasemel.
Õppemeetodid	Loeng Praktiline harjutus Tõõlehtede täitmine	

	<p>Arutelud</p> <p>Probleemülesande lahendamine</p> <p>Õppekäik</p> <p>Õppefilmide vaatamine, analüüs</p>
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	<p>Riigikaitseõpetuse kaudu toetatakse üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning kasutatakse valdkonnaülese lõimingu võimalusi vastavalt kooli eripärale ja kooli õppekavas sätestatule. Riigikaitseõpetus annab võimaluse lõimida teemasid erinevate õppeainetega:</p> <p>Ajalugu – Eesti sõjaajalugu, erinevad kriisid läbi ajaloo;</p> <p>Ühiskonnaõpetus – kuidas mõjutavad kriisid poliitilist maastikku, üldine riigikaitsekorraldus ning sise- ja välisriiklikud organisatsioonid;</p> <p>Füüsika – ballistika ja massihävitusrelvad, elanikkonnakaitse;</p> <p>Geograafia – topograafia ning praktilise väljundina maastikul liikumine ning varjumine;</p> <p>Kehakultuur – topograafia ja orienteerumine, füüsiline ettevalmistus ning rivilised liikumised, kaitseväge füüsilise võimekuse kontrolltesti sooritamine;</p> <p>Võõrkeeled – rahvusvaheline NATO terminoloogia, liitlasvägesid puudutav informatsioon;</p> <p>Muusika – rivilaulud ja sellega seotud ajalugu;</p> <p>Bioloogia – bioloogilised relvad, reostus</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel. Mooduli hinne kujuneb kõigi mooduli teemade põhjal, kuhu on lõimitud õpiväljundite saavutamise seonduvad ülesanded ja kriteeriumid.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	Riigikaitseõpetuse õpik ja riigikaitseõpetuse e-kursus

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
30	Sotsiaalsained	13	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime muutavas maailmas iseenda ja oma lähikonnaga, lähtudes üldnimlikest ja demokraatlikest väärtustest, mõistab ühiskonna arengu põhjuslike seoseid ning enda rolli vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
260 tundi		78 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ajaloolisi ja tänapäeval toimuvaid ühiskondlikke protsesse ning nende põhjuseid ja tagajärgi; • eristab ajalooperioode vastavalt nende iseloomulikele tunnustele ning selgitab ajastute vahetumise põhjuseid; • selgitab üksikisiku valikute ja otsuste mõju Eesti ja maailma ajaloole; • nimetab Eesti ja maailma ajaloo pöördelisi sündmusi ja protsesse, selgitab nende tähtsust ja mõju ühiskonna arengule; • kirjeldab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis; • võrdleb vähemalt kahte ajaloolist sündmust erinevatest vaatenurkadest ning seob need tänapäeva ühiskonna konkreetsete sündmuste või arengutega; 	Eristav hindamine
2. Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid, kuidas erinevate kultuuride ja rahvaste pärand on mõjutanud tänapäevase maailma kujunemist; • uurib eesti ja maailmakultuuri pärandit ja selgitab selle tähendust kultuurilise mitmekesisuse säilitamisel ja kaitsmisel; • selgitab peamiste religioonide ja ideoloogiliste õpetuste tekkelugu, leviku põhjusi ning mõju ühiskonna arengule minevikus ja tänapäeval; 	Eristav hindamine

	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ühiskondlike ja tehnoloogiliste arengute mõju kultuurilisele mitmekesisusele maailmas ja Eestis 	
<p>3. Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hindab kriitiliselt leitud infot, eristab olulist ebaolulisest ning teeb vahet tõenduspõhistel allikatel ja vaeuudistel; • selgitab tehisaru rolli informatsiooni levitamisel ja tõlgendamisel, kasutades tehisaru eetiliselt ja eesmärgipäraselt; • otsib infot oma kodukoha ja eriala kohta ning esitab seda põhjendatud meediumi vahendusel; • valib kriitiliselt erinevaid teabeallikaid, viidates korrektselt kasutatud allikatele, järgides autoriõiguse ja intellektuaalse omandi nõudeid; • tõlgendab leitud andmeid, kasutades erinevaid teabevahendeid allikakriitiliselt; 	Eristav hindamine
<p>4. Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tõlgendab leitud andmeid, kasutades erinevaid teabevahendeid allikakriitiliselt; • selgitab ühiskonnaliikme rolli ja vastutust tööturul, majanduses ja demokraatliku ühiskonna toimimises; • toob näiteid säästva majanduse, sotsiaalse ettevõtluse, kestlikkuse ja õiglase kaubanduse põhimõtetest ning selgitab nende seost ühiskonnaliikmete vastutusega; • kirjeldab majanduse toimimise põhialuseid ning riigi, tarbija ja ettevõtja rolli, huve, õigusi ja vastutust demokraatlikus ühiskonnas; • analüüsib demokraatia põhimõtteid, inim- ja kodanikuõigusi; • selgitab enda õigusi ja kohustusi Eesti riigi suhtes ning toob konkreetseid näiteid, kuidas neid õigusi ja kohustusi praktikas rakendada; • nimetab aktuaalseid rahvusvahelisi sündmusi, sh kriisiolukordi ning oskab kirjeldada nende mõju kodanikele ja ühiskonnale laiemalt; • selgitab tähtsamate rahvusvaheliste 	Eristav hindamine

	<p>organisatsioonide (ÜRO, EL, NATO) toimimist ning enda võimalusi ja vastutust seoses nendega demokraatliku ühiskonna kontekstis;</p>	
<p>5. Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid põhilistest teguritest, mis mõjutavad inimkäitumist ja emotsioone; • kasutab erinevaid enesehindamise vahendeid enda isiksuse ja vaimse tervis analüüsiks; • kirjeldab tervislikke eluviise, mis toetavad inimese füüsilist ja vaimset heaolu; • kirjeldab peamisi vaimse tervise häireid, nimetab abi saamise võimalusi vaimse tervise häirete ja kriisi olukorras; • kirjeldab peamisi kriisi-, trauma- ja leinareaktsioone ning nende mõju igapäevaelule; • toob näiteid psühhoaktiivsete ainete mõjust inimese vaimsele ja füüsilisele tervisele; • nimetab erinevaid lähisuhtekonfliktide ja -vägivalla märkamise, ennetamise ning abi saamise viise; • kirjeldab seksuaalsuse erinevaid dimensioone ja individuaalsust ning turvalise seksuaalelu ja -tervise tegureid, sh seksuaalse nõusoleku põhimõtet ja stereotüüpide mõju inimese seksuaalkäitumisele; • analüüsib ühiskonna ja kultuuri mõju läbi ajaloo kooseluvormidele ja seksuaalsusele ning pereliikmete rollidele; • analüüsib näidete alusel soostereotüüpide põhjusi, nende piiravat mõju inimese minapildile, käitumisele, suhetele ja valikutele; 	<p>Eristav hindamine</p>
<p>6. Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab ühiskonnas toimuvate muutuste ja arengute mõju paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele, pereväärtustele ning perekonna rollile inimese elus; • kirjeldab tervislike ja toetavate suhete algatamise ja hoidmise kujunemist ning analüüsib paarisuhte erinevaid etappe; 	<p>Eristav hindamine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning mõju pereliikmetele; • kirjeldab vanemluse erinevaid aspekte ja kasvatustiile ning analüüsib päritolupere mõju inimese arengus; • kirjeldab pereplaneerimise valikuid ja seda mõjutavaid tegureid, iseloomustab raseduse kulgu läbi trimestrite ning peredünaamika muutusi pärast lapse sündi; • toob näiteid pereelu, sh abielu ja laste elu, reguleerivatest õigusaktidest ja analüüsib, kuidas need sätestavad perekonnaliikmete õigusi ja kohustusi; • koostab perekonna eelarve pereliikmete vajadusi, pere majanduslikku olukorda ja võimalusi arvestades. 	
--	---	--

Mooduli jagunemine

<p>20.sajand - lähiajalugu Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad Olukord maailmas 20. saj algul. Imperialismi ajastu. I Maailmasõja põhjused, osalejad, põhisündmused, tagajärjed. USA. Suur ülemaailmne majanduskriis. Saksamaa. Nõukogude Venemaa (NSVL) Rahvusvahelised suhted. II Maailmasõja põhjused, osalejad, murdelahingud, liitlaste koostöö, tagajärjed Külma sõja põhjused, kriisid, pingelõdvendus. Lääneriigid ja- USA ja üks Euroopa riik (Saksa LV, Prantsusmaa, Suurbritannia), NSVL ja Idabloki lagunemine, Rahvusvahelised suhted 20. saj lõpul/21. saj algul.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim-</p>
--	---	---

		ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.	
Eesti ajalugu Auditorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Vanim asustus Eesti alal. Muinasaja põhiperioodid - muutused tööriistades, tegevusalades, ühiskonnas, muististes. Muinasaja lõpp- elatusalad, , asustus, ühiskond, suhted naabritega. Muistse vabadusvõitluse aeg, põhjused, põhisündmused ja tulemused. Riigid feodaalne killustatus. Feodaalkorra kehtestamine, linnused, mõis. Linnad. Käsitöö. Kaubandus. Muutused vaimuelus- kirik. Jüriöö ülestõus. Liivi sõda. Valitsemine ja talurahva olukord Rootsi ajal. Reduktsioon. Haridus. Põhjasõda. Balti erikord. Talurahvaseadused ja – rahutused. Rahvuslik ärkamisaeg. Venestamisaeg. Tööstuse ja raudteede areng.1905. aasta. 1917. a revolutsioonid Venemaal ja Eestis Haridus ja kultuur 18. saj – 20. saj algul. Kirjasõna. Arhitektuur. Eesti iseseisvuse sünn. Vabadussõda. I põhiseadus, maareform. Demokraatlik vabariik. Riigipööre 1934. Vaikiv ajastu. Pöördelised aastad- 1939- 1940, II maailmasõda , ENSV, Erinevad ajastud. Majanduse areng. Vastupanu, repressioonid. Kultuur. Eesti taasiseseisvumine- peamised sündmused. Algusaastate reformid. Euroopa Liit ja NATO.	Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	

sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Inimesõpetus II Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Vaimne tervis: Eluga rahulolu ja seda mõjutavad faktorid. Toimetulek stressiga. Konfliktide ennetus ja lahendamine. Vaimse tervise eest hoolitsemine, sh abisaamise võimalused. Vaimse tervise olulisus ühiskonnas. Traumad ja lein. Vaimse tervise häired (meeleoluhäired, ärevushäired, söömishäired, sõltuvushäired). Vägivald (füüsiline, vaimne, majanduslik, seksuaalne, lähisuhte). Enesevigastamine, suitsiid. Psühhoaktiivsed ained	Seos õpiväljundiga Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Inimesõpetus I Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6	Alateemad Mina ise: Minapildi kujunemine, sh teiste/ lähedaste mõju. Enesepilt ja identiteet. Enda tundma õppimine. Eneseareng, sh vaimne ja füüsiline. Enda tuleviku planeerimine	Seos õpiväljundiga Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Inimesõpetus III	Alateemad	Seos õpiväljundiga

<p>Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Inimese seksuaalsus: Seksuaalsuse mitmekesisus. Turvaline seksuaalkäitumine. Nõusolek ja vastutus suhetes. Soostereotüübid, meedia ja ühiskond Perekond: Paarisuhte faasid, sh armumine, armastus, paarisuhte olek, lahkumine. Perekonna traditsioonid, ajalookäsitlus, roll üksikindiviidi ja ühiskonna jaoks. Peremudelite mitmekesisus. Peresuhte areng ja vormid, sh õigused, kohustused, valikud ja normid. Pereelu sätestav seadusandlus, majanduslik toimetulek. Perevägivald, sh äratundmine, ennetus, toimetulek, kaitse ja abi. Pere planeerimine Vanemlus: Rasedus. Lapse sünd ja areng. Lapse sünniga kaasnevad perekonnaliikmete rollide muutused. Vanemluse erinevad aspektid ja kasvatusstiilid. Vanemlusega seotud õigused, kohustused, valikud ja vabadused ühiskondlikul ja perekondlikul tasandil.</p>	<p>Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas Mõistab ühiskonnas toimivate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhte ja peremudelite mitmekesisusele</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Kokkuvõtva hinde kujunemiseks peavad olema kõik väljundid saavutatud lävendi tasemel.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: Hinde „arvestatud“ saamiseks tuleb sooritada hinnatavad ülesanded lävendi tasemel.</p>	
<p>Kodulugu Auditoorne õpe 20 Iseseisev õpe 6</p>	<p>Alateemad Kodulugu. Kodukohta, kodumaakonna/linna, suguvõsa lugu. Ajalooallikad ja andmebaasid. Kooli ajalugu.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>-</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Ühiskonnaõpetus Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Alateemad Rik ja ühiskond: Ühiskonnaelu valdkonnad. Ühiskonna liikmed. Sotsiaalne kihistumine. Pluralism. Ühiskondade areng ja eri tüübid. Ebavõrdsus maailmas ja ühiskonnas. Mitmekultuurilisus. Riigivalitsemise vormid. Riigi ülesanded. Heaoluriik. Ühishüved. Õigusriik. Kohtusüsteem Demokraatlik valitsemine: Demokraatia tunnused. Valimised. Ideoloogiad. Erakonnad. Põhiseadus. Põhiseaduslikud institutsioonid. Poliitika. Seadusandlus. Rahva osalus poliitikas.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise</p>

	<p>Inimõigused. Kodakondsus. Kodanikuõigused.</p> <p>Majandus: Majanduse põhinäitajad. Riigieelarve. Maksud. Euroopa Liit. Tarbimine, laenamine. Ettevõtlus. Tööturg. Toimetulek.</p> <p>Rahvusvaheline suhtlus: Globaalprobleemid. Diplomaatia. Rahvusvahelised organisatsioonid. Euroopa Liit. Rahvusvahelised kriisid. Kaasaja sõjad.</p> <p>Kommunikatsioon: Meedia. Sotsiaalmeedia. Demagoogia. Infosõda. E- riik. Interneti ohud ja võimalused.</p>	<p>mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles</p> <p>Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid</p> <p>Selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes</p> <p>kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas</p> <p>Analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas</p> <p>Mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
Üldajalugu Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	<p>Alateemad</p> <p>Üldajalugu: Kreeta – Mükeene kultuur. Kreeka linnriigid ja ühiskond. Riigikord Ateenas ja Spartas. Kreeka kultuur- teater, olümpiamängud, Homeros, teaduste algus. Hellenismi ajajärk Rooma linna ja riigi tekkelugu. Vabariik. Kodusõjad. Keisririik. Valitsemine. Ühiskond. Kultuur.</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo</p>

	Lääne- Rooma langemine. Feodaalkorra kujunemine. Poliitiline kaart, olulisemad riigid ja sündmused. Katoliku kirik, ristisõjad. Talurahva ja feodaalide elu. Linnade areng. Käsitöö. Kaubandus. Viikingid, Vana- Vene riik, Bütsants- valik. Vaimuelu. Haridus. Arhitektuur. Renessanss. Suured maadeavastused. Reformatsioon ja vastureformatsioon. Prantsuse absolutism ja Inglise parlamentarism. Valgustus. Valgustatud valitsejad. Ameerika Ühendriikide sünn. Suur Prantsuse revolutsioon. Napoleoni sõjad Tööstusrevolutsioon. Saksamaa ühendamine. Venemaa 19.saj. USA kodusõda.	vahelisi seoseid Mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles Eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	

Õppemeetodid	ajatelje koostamine filmi/etenduse vaatamine ja analüüs intervjuu tegemine mõne isikuga või mälestuste lugemine ja kokkuvõtte tegemine praktiline töö arhiiviallikatega õppekäik ja selle analüüs muuseumitund arhiivitund sotsiaalreklaami plakati koostamine ajaränd arutluse koostamine probleemülesannete lahendamine seoste loomine maailma ajaloo läbi etteantud sündmuste teadusliku või populaarteadusliku artikli lugemine rühmatöö maailmakohviku meetodil külalisesineja grupikaaslaste töö tagasisidestamine rollimängud erinevate sotsiaalsete situatsioonide simuleerimiseks
Hindamismeetodid	Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust tähtsamate ajaloo-sündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvate

	<p>ülesannete kaudu. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist.</p> <p>Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõõdetakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel.</p> <p>Hinnatakse õpilase arutlemisoskust, erinevate allikate, sh õigustekstide tõlgendamist ja analüüsi, ühiskondlike probleemide analüüsi ja oma seisukoha kujundamise ning selle põhjendamisoskust; aga ka kodanikuvalmidust ja -vastutust ühistegevuses osalemise, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute, sh vajalike dokumentide täitmise oskuse jt ülesannete kaudu.</p>
Lõimitud teemad	<p>Ajalugu ja ühiskonnaõpetus on lõimitud mitmete teemadega- demokraatia sünn ja areng, riikide teke, erinevad riikluse vormid, võitlus inimõiguste eest, rahvaste enesemääramise õiguse teostamine , rahvusvahelised suhted minevikus ja kaasajal, religiooni teke ja areng.</p> <p>Ühiskonna- ja perekonnaõpetus on lõimitud mitmete teemade kaudu nii mooduli-siseselt kui teiste moodulite ainetega.</p> <p>Lõiming teiste ainetega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ajalugu – ühiskonnavormide kujunemine ja seos perekonnaga, perekonnamudelite tutvustamine, perekonna funktsioon läbi ajaloo - Loodusained – vaimse tervise seos füüsilise tervise, vaimse tervise uurimise ajalugu ja seos heaoluga, ajukeemia ja inimese heaolu - Keeled – oma vaimse seisundi kirjeldamisel kasutatav keel, keelekasutuse mõju meie seisundile, võõrkeele kasutamine materjalide otsimisel - Kunsti valdkonna ained – kunstivõtete kasutamine visualiseerimisel (mõistekaardid, skeemid, seosed jms) <p>Lõiming teiste moodulitega</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keel ja kirjandus – antiikkultuur, erinevate ajastute kirjandus; ajaloosündmuste ja ajalooliste isikute kajastamine ilukirjanduses või filmis. (näiteks “Läänerindel muutuseta “ , “Oppenheimer “ jt) - Loodusained – maailma poliitiline kaart, ühiskonna areng, riikide arengu võrdlus, majandus- ja keskkonnateemad. - Võõrkeel – võõrkeelsed allikad uurimuslikes ülesannetes ja infootsingus - Matemaatika ja ühiskonnaõpetus- statistiliste andmete ja graafikute analüüs - Visuaal- ja helikultuur- kunstistiilid läbi aja, ehitised
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	Gümnaasiumi õpikud (valikuliselt kasutamiseks) : Ajaloo õpik gümnaasiumile. Üldajalugu. Avita.

Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile I ja II, Avita.
Lähiajalugu I- III – Avita.
Ühiskonnaõpetuse õpik gümnaasiumile I ja II. Avita
Ühiskonnaõpetuse õpik, Koolibri
Õpikud opiq. ee keskkonnas.
Keskkond: <https://mondo.org.ee/>
<https://maailmakool.ee/>
Taskutark- <https://www.taskutark.ee/>
E- koolikott – <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/20196-Digioppevaramu-sotsiaalvaldkonna-materjalid>
peaasi.ee
seksuaalervis.ee
tarkvanem.ee
Peaasi töövihikud
“Terved ja turvalised suhted. Noorte kohtinguvägivalla ennetamine”
“Sekspositiivseks”
“Toimetulek leinaga”
Soovituslik juhendmaterjal üldkeskhariduse ainevaldkonna Sotsiaalsed rakendamiseks
<https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=211454788>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
31	Visuaal- ja helikultuur	4	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane huvitub eesti ja maailma visuaal- ja helikultuurist, väärtustab nende rolli enese ja ühiskonna toimimises ning tunneb rõõmu eneseväljendusest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
80 tundi		24 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises	<ul style="list-style-type: none"> • jäädvustab endavalitud vahendiga enese igapäevaelu ja ümbritseva keskkonna looduslikku ning inimloodud visuaal- ja helikultuuri; • arutleb loodusliku ning inimloodud visuaal- ja helikultuuri rolli ja olulisuse üle enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises; 	Mitteeristav hindamine
2. Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab heli- ja visuaalkultuuri mitmekesisust eesti ja maailma tähtteoste najal kui ajaloolist ja tänapäevast eneseväljendust, kasutades asjakohast põhisoonavara; • arutleb visuaal- ja helikultuuri muutumise üle ühiskonna ja tehnoloogia muutumise mõjul; 	Mitteeristav hindamine
3. Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab erinevaid vahendeid, tehnikaid ja vorme tunnete, mõtete ja kogemuste väljendamiseks loovprojektis; • esitab ja põhjendab loova eneseväljenduse ideed, protsessi ja tulemust üksi või grupis; • arutleb loova eneseväljenduse olulisuse üle isikliku arengu seisukohast. 	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Visuaal- ja helikultuur I Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12	Alateemad Visuaal- ja helikultuuri mõistmine ja analüüs Kunsti, muusika ja visuaalkultuuri ajalugu ja kontekst Kunsti ja muusika mitmetähenduslikkus ja tähenduse loomine Kunst ja muusika kui kultuuri- ja identiteedikandjad	Seos õpiväljundiga Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises

		Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Praktiline töö	<p>1) enesetutvustus visuaal- ja heliväljundite eelistuse kaudu (õpilane koostab oma top 10 muusikast, kunstist, disainist või kultuurisündmustest)</p> <p>2) üheskoos kohaliku maamärgi, kultuuriasutuse või -sündmuse külastamine (näitus, kontsert, filmi vaatamine), hiljem selle arutelu: mida tundsin, miks see tehti, miks see oluline on</p> <p>3) näituse ühiskülastus, soovitatavalt kuraatorituuril, pärast koos arutlemine, kunstis ühiskondlike sõnumite kandmine, laiemalt arutelu teemaks kunsti ülesanne kultuuri ja inimkonna ajaloo</p> <p>4) koos metsa või matkale minek, loodushäälte kuulamine ja jäädvustamine, taimede ja puude märkamine, jäädvustamine</p> <p>5) oma kooliteekonna jäädvustamine heliliselt ja pildiliselt, mida märkan?</p> <p>6) millist helitausta tarbin? miks? on see omavalitud või pealesunnitud helitaust?</p> <p>7) milliseid ilusaid/koledaid kohti märkan? on need inimloomad, isetekkelised või looduslikud?</p> <p>8) ajaloo- või kirjandustundides õpitavate sündmuste juurde vastavate ajastute filmide, raamatute, kunsti- ja heliteoste otsimine õpilaste poolt, koos nende vaatamine- kuulamine ja arutlemine</p> <p>9) koos (kunsti)ajaloo muuseumite virtuaaltuuride vaatamine ja arutlemine</p> <p>10) ümberpööratud klassiruum – ise otsid ja selgitad teistele (õppijatele on antud valida või loositakse erinevad ajaetapid), võimalikud on ka edasiarendused: mõne kunstiteose taaslavastus jms.</p> <p>11) kunsti- ja muusikaliikide uurimine tänapäevast tagasi, pop-kunsti vihjed varasematele tähtteostele</p> <p>12) kunstiteose helindamine ajastupõhise muusikaga.</p> <p>13) oma õpitava eriala jälgede ajamine ajaloo, kuidas seda on kujutatud kunstis või muusikas</p>	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõotamist tunnis, tegevuse/ülesande omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase innustamine ja suunamine.	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.	
Visuaal- ja helikultuur II	Alateemad	Seos õpiväljundiga

<p>Auditoorne õpe 40 Iseseisev õpe 12</p>	<p>Loovus ja eneseväljendus kunsti ja muusika kaudu Kaasaegne kunst ja muusika ning eksperimentaalsus Kunsti/muusika protsess ja refleksioon Kunsti ja muusika seosed teiste valdkondadega (nt disain, tehnoloogia, ühiskond)</p>	<p>Mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises Mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas Väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojekti, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme</p>
<p>Praktiline töö</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Oma erialal loodava teenuse või toote visualiseerimine, multimeedia vahenditega esitluse loomine 2) Videote salvestamine ja töötlemine 3) Oma erialaga seotud performance, näitekunst, heli- ja visuaalkunst 4) Kunstiteose taaslavastus 5) Õpilaste endi kokkupandud töötuba mõnest loovoskusest oma kaaslastele 6) Videolõikude helindamine sobiva muusikaga + selgitused valiku kohta (miks sobib, mida edasi annab) 7) Ülesandeid, millest arendada loovprojekte: https://saaremaavald.github.io/saarlus/teod 	
<p>Hindamine</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>	
<p>sh kokkuvõtva hinde kujunemine</p>	<p>Arvestatud/mittearvestatud Hinnatakse õpilase aktiivsust ja kaasatõetamist tunnis, tegevuse/ülesande omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust eesmärkidele ning õpiväljunditele. Hindamise eesmärgiks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine, õpilase innustamine ja suunamine.</p>	
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>“A” saamise tingimus: Hinde “arvestatud” saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamise lävendi tasemel.</p>	

<p>Õppemeetodid</p>	<p>Õppetöö vormidena sobivad nii grupi- kui individuaaltööd, seminarid, praktikumid ja arutelud. Õppemeetoditena kasutada arutelu grupis, ajurünnakuid, ümberpööratud klassiruumi, mõttemänge jne.</p>
<p>Hindamismeetodid</p>	<p>Hindamismeetoditena soovitatav kasutada kujundavat hindamist ja enesehindamist. Ennastjuhtiva õppija arendamiseks sobib hästi coachiv lähenemisviis, kus võimalikult palju lastakse õppijatel endil määrata ja valida, mida ja kui palju ta õpib, mil viisil ja kuidas seda ise esitleb ja mõõdab.</p>
<p>Lõimitud teemad</p>	<p>Keel ja kirjandus – eneseväljendus läbi keelte: sõnastus, ortograafia, grammatika, murde- ja slängikeele kasutus, tehisaru kasutamiseks promptide sõnastus; Kirjandusteoste alusel loodud filmide ühisvaatamine, sama perioodi kirjanduse, kunsti ja</p>

	<p>muusika ühiskäsitlus</p> <p>Sotsiaalsained – ajaloo ja ühiskonna areng koos kunsti- ja muusikaajalooga. Soovitame käsitleda ajaloolisi etappe nende kahe mooduli koostöös, rikastades ajalookäsitlusi vastava ajastu heli- ja visuaalkultuuri tähtteoste käsitlemisega. Ajaloosündmusi kajastavate filmide ühisvaatamine ja arutelu. Ühiselt Eesti ja oma kodukoha kultuuriväärtuste külastamine, arutelu.</p> <p>Loodusained – kunsti seotus keemiaga, värvuste keemilised omadused, muusika ja arvutikunsti seotus füüsikaga, helivõnked, valgus jne.</p> <p>Kehakultuur – matkad ja retked kodukoha kultuuriasutustesse või maamärkide juurde, aktiivne tegevus loovprojektide läbiviimisel.</p> <p>Lõimig kutseõppega – erialast lähtuvad loovprojektid, nt erialaprojektide visuaalsed-helilised vormistused, tööprotsessi, toote v teenuse visualiseerimine, animeerimine, multimeedia vahenditega esitlemine.</p>
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	“A” saamise tingimus: Mooduli õpiprotsessi hinnatakse mitteeristavalt. Mooduli hinde saamiseks on vajalik kõigi õpiväljundite all kirjeldatud õpiülesannete sooritamine lävendi tasemel.
Õppematerjalid	<p>Õppematerjalid: e-koolikott, kunstiabi.weebly.com</p> <p>Õpikud keskkonnas opiq.ee:</p> <p>Kangilaski, J. Kunstikultuuri ajalugu 10-12.klassile</p> <p>Lord, M., Snelson, J. (2009) Muusika ajalugu antiikajast tänapäevani, Koolibri</p> <p>Siitan, T., Sepp, A. (2016) Muusikaõpik gümnaasiumile I, Avita</p> <p>Garšnek, I., Särg, T., Sepp, A. (2022) Muusikaõpik gümnaasiumile II. 19. sajandi muusika. Eesti muusika kujunemine Avita</p> <p>Garšnek, I., Sang, J., Nestor, S., Lükk-Raudsepp, K. (2016) Muusikaõpik gümnaasiumile III. 20. sajandi muusika ja Eesti nüüdislooming, Avita</p> <p>Muuseumite virtuaaltuurid erinevate ajastute või kultuuride omandamiseks: https://upgradedpoints.com/travel/best-virtual-museum-tours/ Google art https://artsandculture.google.com/</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
32	Võõrkeel keeleoskustasemel B1	4.5	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtlevalt, iseseisva keelekasutajana.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
90 tundi		27 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemuse; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure ning väljendab oma mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • rakendab mitmesuguseid keelestruktuure, sealhulgas erinevaid grammatilisi konstruktsioone ja sõnavara suhtluse rikastamiseks; • kasutab peamiselt mitteametlikes suhtlussituatsioonides sobivat igapäevast ja erialast sõnavara, mis võimaldab sujuvat suhtlust erinevates olukordades ja teemadel; 	Eristav hindamine
2. Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades endale tuttavat sõnavara; • võrdleb teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles päevakajalistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga; 	Eristav hindamine
3. Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab õppimise toetamiseks erinevaid võõrkeelseid infoallikaid koos juhendmaterjalidega; • iseloomustab enda võõrkeeleoskust ja kasutab 	Eristav hindamine

	erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetiliselt ja peamiselt iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid;	
4. Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks	• tutvustab üldsõnaliselt oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi peamiselt iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üldsõnaliselt oma praktika- ja/või töökogemust;	Eristav hindamine
5. Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni	• osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üldsõnaliselt; • osaleb erinevate võõrkeelte ja kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, väljendades mõtteid lihtsate lausetega.	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Võõrkeel (soome/saksa keel) tasemel B1 Auditoorne õpe 90 Iseseisev õpe 27	Alateemad 1. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - teemavaldkonnad „Haridus ja töömaailm”, „Inimene ja ühiskond“, „Kogemused ja eneseareng”, „Karjääri valikud ja oskuste arendamine”; 2. Keskkond ja jätkusuutlik areng - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia”, „Inimene ja ühiskond“, „Roheline tehnoloogia ja säästlik areng”, „Mina ja jätkusuutlikkus”; 3. Kultuuriline identiteet - teemavaldkonnad „Traditsioonid ja tavad”, „Globaliseerumine”, „Keel ja kultuur”, „Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus”, „Kunst ja kirjandus”, „Muusika ja film”, „Toit ja toidukultuur”; 4. Teabekeskond - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“, „Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad”, „Uuriv ja kriitiline mõtlemine”, „Teabehaldus ja organiseerimine”; 5. Tervis ja ohutus - teemavaldkonnad „Keskkond ja tehnoloogia“, „Inimene ja ühiskond“,	Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesisist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt
--	--	---

	<p>„Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis”, „Stressi- ja ajajuhtimine”, „Meeskonnatöö ja suhtlemine”, „Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas”;</p> <p>6. Väärtused ja kõlblus - teemavaldkonnad „Eetika ja tööalane käitumine”, „Mitmekesisus ja kaasamine”, „Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus”, „Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus”.</p>	<p>Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele</p> <p>Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks</p> <p>Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane on saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel.</p> <p>“4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine.</p> <p>“5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>
Õppematerjalid	Õppematerjalide valiku põhimõtted: need peavad olema sobilikud õpiväljundite saavutamiseks, vastama õpetatavale tasemele

	(nt B1 tasemel õppijate puhul B1 tasemel materjalid ja B2 tasemel õppijate puhul B2 tasemel materjalid), olema autentsed ning mitmekesised, toetades erinevaid õppimisstiile ja -tasemeid, sealhulgas digitaalseid õppematerjale.
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
33	Võõrkeel tasemel B2	7.5	Kristi Lorents,
Nõuded mooduli alustamiseks	-		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane suhtleb õpitavas võõrkeeles nii kõnes kui kirjas erinevates ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides motiveeritult ning kriitiliselt mõtleva iseseisva keeletekasutajana.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	
150 tundi		45 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keeletekasutajana lususalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb selgelt ja arusaadavalt nii kõnes kui kirjas erinevates olukordades, väljendades suhtlemise eesmärgi mõistmist ja saavutades soovitud tulemuse; • väljendab arvamusi ja kirjeldab kogemusi loomulikult ja veenvalt, kasutades tasemele sobivaid keelestruktuure, ning väljendab enda mõtteid arusaadavalt ja täpselt; • kasutab mitmekesiseid keelestruktuure, sealhulgas keerulisemaid grammatilisi konstruktsioone, et täpselt, selgelt ja mitmekülgselt väljendada oma mõtteid ja seisukohti; • kasutab laialdast igapäevast ja erialast sõnavara, mis on sobilik nii ametlikes kui mitteametlikes suhtlussituatsioonides, demonstreerides keeleoskust erinevates kontekstides; 	Eristav hindamine
2. Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt;	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab kirjalikult ja suuliselt enda ja teiste rahvaste kultuure, sh elukeskkonda, traditsioone ja kultuurinorme, kasutades temaatilist sõnavara; • analüüsib teiste kultuuride sarnasusi ning erinevusi omavahel ja enda kultuuriga, kasutades vajadusel digitehnoloogilisi vahendeid; • suhtleb võõrkeeles lususalt ühiskondlikult olulistel teemadel, arvestades vestluspartneri kultuurilise eripäraga; 	Eristav hindamine
3. Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid	• rakendab õppimise toetamiseks erinevaid	Eristav hindamine

allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele;	võõrkeelseid infoallikaid iseseisvalt; <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab enda võõrkeeleoskust ja kasutab erinevaid õpistrateegiaid; • loeb ja kasutab erinevaid võõrkeelseid tekste ja/või teoseid, kasutades mitmesuguseid asjakohaseid allikaid; • kasutab eetiliselt ja iseseisvalt erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid; 	
4. Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks;	<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab suuliselt ja kirjalikult oma eriala hetkeseisu tööturul ja edasiõppimise võimalusi; • esitleb suuliselt ja kirjalikult enda erialaseid teadmisi ja oskusi iseseisvalt, kasutades vajadusel erinevaid digitehnoloogilisi vahendeid; • kirjeldab üksikasjalikult oma praktika- ja/või töökogemust; 	Eristav hindamine
5. Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb aktiivselt auditoorses töös ja/või sooritab iseseisvaid ülesandeid, läheneb õppeprotsessile uurivalt; • tutvustab ennast ja/või enda erialast tegevust, väljendades end üksikasjalikult; • osaleb võõrkeelte ja erinevate kultuuridega seotud tegevuses ja näitab üles meeskondlikkust; • kirjeldab endale olulisi (õpi)probleeme ja/või (õpi)saavutusi ning pakub välja lahendusi, põhjendades ja laiendades enda mõttekäike. 	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 II Auditoorne õpe 60 Iseseisev õpe 18	Alateemad 2. MINA JA MAAILM 2.1. Suhete loomine. Tervitamine. Viisakus. Pöördumine kõnes ja kirjas 2.2. Igapäevane suhtlemine. Rutiin. Olme. Vaba aeg ja hobid. Meeskonnatöö ja suhtlemine. 2.3. Reisimine. Tee küsimine ja juhatamine. Reisi korraldamine. Majutus. Transport. Vaatamisväärsused. Väljas söömine. 2.4. Keskkond ja ilm. Maa ja linn. Geograafia. Taime- ja loomaliigid. Ilmanähtused ja -ennustamine 2.5. Loodushoid ja keskkonnaprobleemid. Lokaalsed ja globaalsed keskkonnaprobleemid.	Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi;
---	---	--

	<p>Saastamine. Kaitsealused liigid.</p> <p>2.6. Eneseväljendus. Seisukohtade esitamine. Argumenteerimine ja väitlemine. Nõustumine/mittenõustumine.</p> <p>2.7. Tervis ja ohutus. Füüsiline ja vaimne tervis, tervislik eluviis. Stressi- ja ajajuhtimine. Turvaline käitumine töö- ja igapäevakeskkonnas.</p> <p>2.8. Kultuuriline identiteet. Traditsioonid ja tavad. Globaliseerumine. Keel ja kultuur. Sotsiaalne õiglus ja mitmekesisus. Kunst ja kirjandus. Muusika ja film. Toit ja toidukultuur.</p> <p>3. HARIDUS JA TÖÖ</p> <p>3.1. Võõrkeeleoskus ja Euroopa keeledokumendid.</p> <p>3.2. Õppimine. Erinevad haridussüsteemid ja õppimine välismaal. Elukestev õpe.</p> <p>3.3. Teabeallikad ja töö nendega.</p> <p>3.4. Suhtluskeskkonnad. Turvalisus. Kirjakeel ja kõnekeel. Suhete loomine.</p>	<p>Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 I</p> <p>Auditoorne õpe 30</p> <p>Iseseisev õpe 9</p>	<p>Alateemad</p> <p>1. MINA JA MAAILM</p> <p>1.1. Mina ja eakaaslased - kutseõppurid. Enesetutvustus, elulugu. Sõbra/kaaslase tutvustus. Kogemused ja tulevikuplaanid. Viisakusreeglid.</p> <p>1.2. Vaba aeg ja hobiaid.</p> <p>1.3. Minu kool. Haridussüsteem. Kutseharidus. Õppeained. Erialad.</p> <p>1.4. Minu eriala. Isikuomadused. Teadmised ja oskused.</p> <p>1.5. Grammatika (ajavormid, eessõnade ja artiklite kasutamine).</p>	<p>Seos õpiväljundiga</p> <p>Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; Käitub erinevates</p>

		<p>suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>
Hindamine	Eristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-	
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>	
<p>Võõrkeel (inglise keel) tasemel B2 III Auditoorne õpe 60 Iseseisev õpe 18</p>	<p>Alateemad 4. INFOÜHISKOND, KESKKOND JA TEHNOLOOGIA 4.1. Inimene ja ühiskond 4.2. Infotehnoloogia ja digitaalsed keskkonnad 4.3. Uuriv ja kriitiline mõtlemine 4.4. Teabehaldus ja organiseerimine 4.5. Roheline tehnoloogia ja säästlik areng 4.6. Mina ja jätkusuutlikkus</p> <p>5. HARIDUS JA TÖÖ 5.1. Tööpraktika.</p>	<p>Seos õpiväljundiga Suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; Käitub erinevates suhtlusolukordades vastava</p>

	<p>5.2. Tööturg. Töö otsimine .Töötus.</p> <p>5.3. Elukestev õpe. Erinevad õppimisvõimalused (kõrg- ja kutsekoolid, kursused, õpiränne). Õppimine välismaal.</p> <p>5.4. Tööle kandideerimine. Töökuulutus. Sooviavaldus ja kaaskiri (motivatsioonikiri). CV. Europassi dokumendid.</p> <p>5.5. Tööintervjuu.</p> <p>5.6. Ametialane kirjalik ja suuline suhtlemine.</p> <p>6. MINA JA VÄÄRTUSKESKKOND</p> <p>6.1 Väärtused ja kõlblus</p> <p>6.2 Eetika ja tööalane käitumine</p> <p>6.3 Mitmekesisus ja kaasamine</p> <p>6.4 Konfliktide lahendamine ja läbirääkimisoskus</p> <p>6.5 Isiklikud väärtused ja eneseteadlikkus</p>	<p>kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; Kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; Võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; Väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.</p>
--	---	---

Hindamine	Eristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	-
sh hindekriteeriumid	<p>“3” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja saavutanud õpiväljundi toetatud õpetaja abi ja suunistega.</p> <p>“4” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja lävendit ületaval tasemel, tema tööd iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine õpetaja suunamisel.</p> <p>“5” saamise tingimus: Õpilane on täitnud kõik nõutud ülesanded vastavalt juhendile ja tema tööd iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.</p>

Õppemeetodid	<p>esitlus</p> <p>arutelu</p> <p>vestlus</p> <p>lugemis- ja kuulamisülesande täitmine</p> <p>töölehtede täitmine kuulamis ja/või lugemisülesannete põhjal</p> <p>rühmatöö</p> <p>ristsõnade koostamine</p> <p>rollimäng</p> <p>intervjuu/dialog</p> <p>problemisituatsioon</p> <p>refleksioon</p>
---------------------	---

	info otsimine ja tõlgendamine
Hindamismeetodid	Esitlus (oma kodukoha tutvustamine välismaalasele), õpitava võõrkeeke kultuuriruumi võrdlus Eesti kultuuriga (rühmatöö) Mõttevahetus/väitlus rühmas. Intervjuu/rollimängud, mis põhinevad tuttavatel argiolukordadel Enesetutvustuse koostamine ja esitlemine, kooli tutvustamine Töölehe täitmine teabeallikat kasutades. Eneseanalüüs essee vormis. Näidistööintervjuu ja CV, mis põhinevad iseseisvas töös kasutatud töökuulutusel
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli hinne kujuneb erinevate teemade ja õpiväljundite hinnete alusel. Hindamisülesanded ja vastavad hindekriteeriumid esitatakse mooduli rakendumisel.
sh lävend	“3” saamise tingimus: Hinde “3” korral on õpilane saavutanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel. “4” saamise tingimus: Hinde “4” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine. “5” saamise tingimus: Hinde “5” korral on õpilane saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, iseloomustab väljundite iseseisev, loov ja eesmärgipärane kasutamine ning järelduste tegemise oskus.
Õppematerjalid	Õppematerjalide valiku põhimõtted: need peavad olema sobilikud õpiväljundite saavutamiseks, vastama õpetatavale tasemele (nt B1 tasemel õppijate puhul B1 tasemel materjalid ja B2 tasemel õppijate puhul B2 tasemel materjalid), olema autentset ja mitmekesised, toetades erinevaid õppimisstiile ja -tasemeid, sealhulgas digitaalseid õppematerjale.

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
34	Digitaalsed ärimudelid ja e-kaubandus	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime digitaalse ettevõtluse alustamise, arendamise ja juhtimisega, kasutades e-kaubanduse keskkondi ning luues jätkusuutlikke ja kasutajakeskseid ärimudeleid digitaalsete platvormide toel.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Õppija selgitab digitaalse äri toimimise aluseid, sh digitaalse väärtusahela, ärimudeli komponentide ja e-kaubanduse eripära.	Kirjeldab digitaalse ärimudeli komponente (nt väärtuspakkumine, kliendisuhted, tuluvood, kanalid jms) vastavalt Business Model Canvas'ile. Selgitab e-kaubanduse toimimise põhimõtteid (nt B2C, B2B, D2C, dropshipping, tellimuspõhine ärimudel). Seostab digitaalse äri väärtusahela osad kliendi ja ettevõtte vahelise digitaalse kogemusega.	Mitteeristav hindamine
2. Õppija võrdleb e-kaubanduse platvorme ja tööriistu, hinnates nende sobivust erinevatele äriideedele ja kasutajakogemuse kujundamisele.	Võrdleb vähemalt kolme populaarse e-kaubanduse platvormi (nt Shopify, WooCommerce, Etsy, Amazon) tugevusi ja nõrkusi. Hinnanguliselt analüüsib platvormide sobivust toote/teenuse müügiks, arvestades sihtrühma, haldusliidest, automatiseerimise võimalusi ja kulusid. Hindab kasutajakogemust ja veebidisaini mõju ostukäitumisele.	Mitteeristav hindamine
3. Õppija koostab ja esitleb digitaalset ärimudelit, lähtudes valitud toote/teenuse turustamisvõimalustest ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest.	Koostab ja esitleb ärimudeli (nt Business Model Canvas või Lean Canvas) valitud digitoote või -teenuse jaoks. Integreerib ärimudelisse kanalid, platvormid ja kliendisuhtluse vormid, sh sotsiaalmeedia ja digiturundus. Kavandab jätkusuutlikke ja ressursisäästlikke lahendusi digitaalse äritegevuse arendamiseks.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Digitaalse ettevõtluse olemus Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Mis on digitaalne ärimudel ja kuidas see erineb traditsioonilisest. Business Model Canvas ja Lean Canvas tööriistad. Kasutajakeskne disain ja väärtuspakkumise loomine.	Seos õpiväljundiga Õppija selgitab digitaalse äri toimimise aluseid, sh digitaalse väärtusahela, ärimudeli komponentide ja e-kaubanduse eripära.
Hindamisülesanded	Ülesanne: Analüüsi olemasolevat e-äri (nt valitud e-pood või teenus), kaardista selle ärimudeli komponendid Business Model Canvase abil ning selgita selle digitaalse väärtusahela loogikat	
Hindamine	Mitmeeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud läveni tasemel	
Digiturundus ja kliendisuhetus Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Sotsiaalmeedia turundus (Instagram, TikTok, Meta Ads). E-maili turundus ja automatiseerimine (nt Mailchimp). Kliendisuhete haldus (CRM) ja lojaalsusprogrammid. Madala jalajäljega e-ärimudelite disain. ESG-alased ootused e-kaubanduses. Toodete elutsükkel ja vastutustundlik tarneahel.	Seos õpiväljundiga Õppija koostab ja esitleb digitaalset ärimudelit, lähtudes valitud toote/teenuse turustamisvõimalustest ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest.
Hindamisülesanded	Ülesanne: Kujunda oma digitootele/teenusele ärimudel, vormista see Business Model Canvas kujul ning esitle klassile. Lisa esitlusele lühike turundusplaan ja eelarve ning selgita, kuidas tagad jätkusuutlikkuse	
Hindamine	Mitmeeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud läveni tasemel	
E-kaubanduse tüübid ja ülesehitus, platvormid Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad B2C, B2B, D2C, C2C ärimudelite erisused. Dropshipping, tellimuspõhine müük, digitaalkaubad ja teenused. E-poe loogika: tootekataloog, ostukorv, maksed, tarne, klienditugi. E-kaubanduse platvormid: Shopify, WooCommerce, Etsy, Amazon. Turvalisus, andmekaitse ja makselahendused (Stripe, PayPal, pangalingid). SEO, UX/UI disain ja mobiilikasutajale optimeerimine Analüütika ja mõõdikud (Google Analytics, Facebook Pixel).	Seos õpiväljundiga Õppija võrdleb e-kaubanduse platvorme ja tööriistu, hinnates nende sobivust erinevatele äriideedele ja kasutajakogemuse kujundamisele.
Hindamisülesanded	Ülesanne: Koosta tabel ja lühianalüüs, milles võrdled kolme erinevat e-kaubanduse platvormi sobivust oma ärimudeli	

	elluviimiseks (nt toote tüüp, sihtrühm, turunduskanalid, kulud, skaleeritavus)
Hindamine	Mitteeristav hindamine
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
35	Ettevalmistus eesti keele riigeksamiks	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane valdab eesti kirjakeelt ning kasutab seda korrektselt kõnes ja kirjas, tunneb tekstiliikide erinevusi ning oskab eri liiki tekste lugeda, analüüsida ja koostada.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. valdab eesti kirjakeelt ning kasutab seda korrektselt kõnes ja kirjas	väljendab ennast nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normide järgi; koostab ja vormistab nõutud teksti vastavalt juhendile, järgides kirjutamisel õigekirja- ja stiilireegleid	Eristav hindamine
2. mõistab sidumata tekste, hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid	kasutab erinevatest infoallikatest saadud teavet enda loodud tekstides, põhjendab infoallika valikut ja vajalikkust, võimalusel loob seoseid enda elu ja loetud tekstide vahel, koostab ja vormistab teksti vastavalt juhendile, järgides kirjutamisel õigekirjareegleid	Eristav hindamine
3. koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates, tunneb erinevat liiki tekstide ülesehitust ja põhimõtteid;	leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab oma tekstide loomiseks eri laadi teabeallikaid; põhjendab oma lugemiseelistusi ja –kogemusi, analüüsib loetud teksti kriitiliselt, oskab luua seoseid ühiskonnas toimuvaga; kasutab saadud teavet enda loodud tekstides ja igapäevaelus; selgitab erinevate tekstide ülesehituse põhimõtteid ja oskab vajadusel neid ise koostada	Eristav hindamine
4. arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult	avaldab ja põhjendab oma arvamust kasutades oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kasutab argumenteerimise ja veenmise põhitõdesid oma teksti koostamisel; nimetab nii eesti kui maailma kirjanduse põhilisi autoreid ja kirjandusvoolusid; rakendab kirjanduslikke	Eristav hindamine

	teadmisi tekstianalüüsis ja oma tekstide koostamisel; arvestab ajaloolis-kultuurilisi sündmusi kirjanduslike voolude ja ideede kujundajatena, analüüsides ja kirjeldades loetud tekstides kajastatud sündmusi vastavalt teksti stilistilistele nõudmistele.	
--	---	--

Mooduli jagunemine		
Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks Iseseisev õpe 30 Praktiline töö 100	Alateemad Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	Seos õpiväljundiga
Hindamisülesanded	Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	

Õppemeetodid	<p>Stiiliharjutused, ilukirjandusliku teksti vormitunnused.</p> <p>Vigaste tekstide parandamine.</p> <p>Loeng stiilivigadest ja grammatika kordamisest ning oma tekstide toimetamise põhimõtetest.</p> <p>Rühmatöö- erinevate tekstide toimetamine ja tunnused.</p> <p>Õigekirjaharjutused.</p> <p>Lõikude järjestamisharjutused.</p> <p>Lünnk tekstide täitmine/põhjenduste ja kokkuvõtte koostamine tabelite, graafikute abil.</p> <p>Teksti illustreerimine ja põhjenduse sõnastamine.</p> <p>Intervjuu või küsitluse tegemine, hilisem teksti litereerimine ja interpreteerimine, järelduste tegemine.</p> <p>Praktiline töö- avaldab ja põhjendab oma arvamust, kasutab oma väidete kinnitamiseks tekstinäiteid ja tsitaate.</p> <p>Praktiline töö- kasutab erinevatest infoallikatest saadud teavet enda loodud tekstides ja igapäevaelus, põhjendab infoallika valikut.</p> <p>Arutelu teose probleemide ja väärtuste üle.</p> <p>Suuline ettekanne loetud alustekstide põhjal.</p> <p>Kirjandi kirjutamine.</p> <p>Funktsionaalne lugemine.</p> <p>Riigieksami ülesande läbiharjutamine.</p> <p>Argumenteerimine ja veenmine.</p> <p>Teksti koostamise strateegiad.</p>
---------------------	---

Hindamise meetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Praktiline töö: proovieksam. Hindamine: eristav. Hinne 3: Lugemisosas õpilane mõistab loetut osaliselt, ülesanne on lahendatud osaliselt. Põhjendused, järeldused ja/või hinnangud on esitatud osaliselt. Käsitlus on pealiskaudne ja/või laialivalgus. Mõtted on kohati ebaselged ja/või esineb sisulisi küsitavusi. Vastuse ülesehituses on vastuolusid ja/või vormistuses puudujääke. Vastuses esineb 2-6 õigekirjaviga. Tekst põhineb eksamiülesandes esitatud probleemil, kuid esineb üksikuid kõrvalekaldeid. Kirjalikus osas: Tekst on arutlev. Probleemikäsitlus on pealiskaudne. Kirjutaja oskab analüüsida ja argumenteerida. Teksti sõnastus on üldiselt ladus, kuid kohati konarlik ja ühekülgne. Sõnavara on piisav. Tekst on ülesehituselt tervik, kuid esineb vigu teksti liigendamisel lõikudeks. Esineb 7-8 õigekeele viga.</p> <p>203/234</p> <p>Hinne 4: Õpilane mõistab loetut selle pea- ja üksikasjades, kuid vastuses on väiksemaid puudusi. Põhjendused, järeldused ja/või hinnangud tulenevad alustekstist. Mõtted on esitatud selgelt. Vastuse ülesehitus on üldiselt loogiline, kuid vastuse vormistamisel esineb väiksemaid puudusi. Vastuses on 1–2 õigekeelsusviga. Kirjalikus osas: Tekst põhineb eksamiülesandes esitatud probleemil. Tekst on arutlev. Probleemikäsitlus on põhjalik. Kirjutaja oskab hästi analüüsida ja argumenteerida. Teksti sõnastus on selge ja ladus.</p>

	<p>Sõnavara on mitmekülgne. Tekst on ülesehituselt tervik. Hinne 5: Õpilane mõistab loetut detailselt ja põhjalikult. Põhjendused, järeldused ja/või hinnangud tulenevad alustekstist ning on ammendavad. Mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt. Vastuse ülesehitus on loogiline ja terviklik. Vastuses ei ole õigekeelsusvigu. Kirjalikus osas: Tekst põhineb eksamiülesandes esitatud probleemil. Tekst on arutlev. Probleemikäsitlus on põhjalik. Tekstist ilmneb kirjutaja üldistusvõime. Kirjutaja oskab väga hästi analüüsida ja argumenteerida. Teksti sõnastus on selge, ladus, täpne ja isikupärane. Sõnavara on rikkalik. Tekst on ülesehituselt sisulis-vormiline tervik.</p>
sh lüvend	<p>“3” saamise tingimus: Hinde kriteeriumid kirjeldatud kokkuvõtva hinde kujunemise juures. “4” saamise tingimus: Hinde kriteeriumid kirjeldatud kokkuvõtva hinde kujunemise juures. “5” saamise tingimus: Hinde kriteeriumid kirjeldatud kokkuvõtva hinde kujunemise juures.</p>
Õppematerjalid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiiu Erelt “Eesti ortograafia” 2. Kraut Liivaste “Eesti õigekeel” 3. Mägi, Leiger jt “Keelemeel” 4. Maire Raadik. “Väikesed tarbetekstid” 5. Martin Ehala “Eesti keele struktuur” 6. Martin Ehala, Mare Kitsnik “Praktiline eesti keel” 7. Martin Ehala “Kirjutamise kunst” 8. Anne Nahkur “Kirjandus antiigist renessansini”

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
36	Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane sooritab inglise keele riigieksami lähtudes riigieksami korraldusele ja sisule esitatavatest nõuetest.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Õpilane kasutab inglise keelt erinevat liiki dokumentide koostamisel;	vormistab poolametlikke kirju, esseesid, aruandeid, arvamustekste inglise keeles; hindab kaasõpilaste loodud dokumentide keelelist korrektsust;	Eristav hindamine
2. Õpilane mõistab kuuldu inglise keeles;	teeb järeldusi kuuldu kohta inglise keeles B2 tasemel; leiab vajaliku infot inglise keeles kuuldust B2 tasemel;	Eristav hindamine
3. Õpilane mõistab olulist infot inglise keelses tekstis;	saab aru inglise keelse teksti peamisest mõttest; teeb järeldusi loetud teksti kohta inglise keeles; leiab valikulist infot inglisekeelsest tekstist; mõistab inglisekeelset teksti detailselt; saab aru kaudselt esitatud inglise keelsest infost; oskab tuletada inglise keelse teksti tähendust kaasteksti abil; mõistab tekstisiseseid seoseid inglisekeelses tekstis; tunneb sõnavara ulatuslikult ja täpselt inglise keeles.	Eristav hindamine
4. Õpilane põhjendab ja selgitab oma seisukohti inglise keeles;	osaleb inglisekeelses vestluses; esitab monoloogi püsides ajalimiidi raames; hindab kaasõpilase vestlust hindamismudeli alusel	Eristav hindamine
5. Õpilane sooritab proovieksami lähtudes riigieksami nõuetest.	sooritab proovieksami kirjaliku osa lähtudes lähtudes riigieksami nõuetest; sooritab proovieksami suulise osa lähtudes lähtudes riigieksami nõuetest;	Eristav hindamine

Mooduli jagunemine

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“3” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud “4” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud “5” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
37	Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane saab aru matemaatika keeles esitatud teabest, kasutab matemaatikat igapäevaelus esinevates olukordades, tagades sellega sotsiaalse toimetuleku.		
Auditoorne õpe		Iseseisev õpe	Praktiline töö
50 tundi		30 tundi	50 tundi

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Õpilane lihtsustab matemaatilisi avaldisi, lahendab võrrandeid ja võrratusi, rakendades sobivaid matemaatilisi mudeleid probleemide lahendamisel erinevates valdkondades;	lahendab erineva keerukusega võrrandeid ja võrratusi, sealhulgas lineaar-, ruut- ja murdvõrrandeid, kasutades samasusteisendusi ja määrab vastavate arvuhulkade sobivuse; sooritab tehteid astmete ja juurtega ning teisendab ratsionaal- ja juuravaldisi, kohaldades ratsionaalarvulise astendajaga astmeid; lahendab tekstülesandeid, rakendades lineaarvõrrandeid ja -võrratusi ning kasutab matemaatilisi mudeleid tegelikkusest tulenevate probleemide analüüsimiseks ja lahendamiseks.	Eristav hindamine
2. Õpilane esitab tasandilisi jooni valemi abil ja kontrollib või skitseerib jooni, kasutades geomeetria tarkvara nagu GeoGebra või WIRIS;	määrab ja joonestab sirgete, ringjoonte ning paraboolide võrrandeid kasutades 2 geomeetria tarkvara, tuues esile nende matemaatilised omadused ja vastastikused asendid tasandil; liidab ja lahutab vektoreid, leiab vektorite skalaarkorrutise ja kasutab vektorite abil geomeetrilisi omadusi (ristseis, kollineaarsus) joonte ja kujundite analüüsimiseks.	Eristav hindamine
3. Õpilane kasutab juhusliku sündmuse tõenäosust ja juhusliku suuruse jaotuse arvarakteristikuid, uurides ja analüüsid statistilisi andmeid erinevates eluvaldkondades;	arvutab sündmuse tõenäosust, kasutades kombinatorikat ja loendamist, ning rakendab tõenäosusteooria põhimõtteid lihtsate eluliste näidete ja probleemide lahendamisel; määrab ja interpreteerib juhusliku suuruse arvarakteristikuid, nagu keskmine, dispersioon ja	Eristav hindamine

	<p>standardhälve, kasutades neid andmete analüüsimiseks ja järelduste tegemiseks; kogub, süstematiseerib ja analüüsib andmestikke, kasutades IKT vahendeid ja statistilisi meetodeid, hindab andmete usaldusväärsust ning teeb informeeritud järeldusi andmete põhjal; arvutab juhusliku suuruse jaotuse arvarakteristikud ning teeb nendest järeldusi uuritava probleemi kohta;</p>	
--	--	--

Mooduli jagunemine

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Eristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	<p>“3” saamise tingimus: kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud “4” saamise tingimus: kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud “5” saamise tingimus: kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud</p>
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
38	Finantsarvestus	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime mikroettevõtja finantsaruannete koostamisega käsitsi ja majandustarkvara kasutades		
	Iseseisev õpe	Praktiline töö	
	30 tundi	100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. kajastab majandusüksuse toimunud majandussündmusi vastavalt seadusandlusele	Vormistab ja säilitab raamatupidamisdokumente vastavalt õigusaktidele; Kajastab majandussündmused arvestusregistrites rakendades finantsarvestuse meetodeid; Teeb korrigeerimis- ja lõpetamiskanded, lähtudes õigus- ja normatiivaktidest	Mitteeristav hindamine
2. koostab mikroettevõtja finantsaruandeid, lähtudes kehtivatest õigus- ja normatiivaktidest	Kogub ja süstematiseerib mikroettevõtja lühendatud finantsaruannete koostamiseks vajalikud andmed lähtudes kehtivatest juhenditest ja valdkonna seadusandlusest; Koostab lühendatud mikroettevõtja raamatupidamise aastaaruandeid, võttes aluseks Eesti finantsaruandluse standardi	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Aruannete koostamine Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Majandusaasta lõpetamisega seotud tegevused. Finantsaruannete koostamine. Majandustarkvara rakendamine Erinevad majandustarkvarad. Digiteerimise võimalused raamatupidamise teostamisel	Seos õpiväljundiga koostab mikroettevõtja finantsaruandeid, lähtudes kehtivatest õigus- ja normatiivaktidest
Hindamisülesanded	Kompleksülesanne finantsaruannete koostamisest käsitsi ja majandustarkvara kasutades	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindamiskriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud läveni tasemel	
Raamatupidamise	Alateemad	Seos õpiväljundiga

korraldamine Iseseisev õpe 24 Praktiline töö 80	Eesti finantsaruandluse standard. Raamatupidamise alused. Raamatupidamisdokumendid. Nende süstematiseerimine ja arhiveerimine. Arvestusmeetodite erisused Finantsarvestuse põhimõtted ja –meetodid. Printsiibid. Algdokumendid, e-arved. Kontod ja kontoplaan. Kanded Raamatupidamisregistrid	kajastab majandusüksuse toimunud majandussündmusi vastavalt seadusandlusele
Hindamisülesanded	Test Eesti finantsaruandluse standardi põhimõtetest ja arvestus meetoditest Praktilised situatsioonülesanded majandustehingute kajastamisest arvestusregistrites	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
39	Fotograafia ja kujunduse alused	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime visuaalse kommunikatsiooni ja disainielementide algtasemel rakendamisega, kasutades fotot ja kujunduselemente sihtgruppi kõnetava visuaali loomiseks.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente.	kirjeldab ja võrdleb fotode ja kujunduste visuaalseid elemente (valgus, värv, kompositsioon, kontrast jms). analüüsib juhendamisel valitud näidete mõju sihtrühmale ja sõnumi edastamise tõhusust.	Mitteeristav hindamine
2. rakendab fotograafia ja kujunduse põhivõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi.	käsitleb iseseisvalt oma nutiseadme kaamerat, rakendades elementaarseid tehnilisi võtteid (nt fookus, valgus). kujundab digikeskkonnas lihtsa visuaalse kompositsiooni, järgides kujundusprintsipi aluseid (nt joendus, hierarhia, värvikasutus).	Mitteeristav hindamine
3. koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.	loob sihtrühmale suunatud visuaalse materjali, lähtudes eesmärgist ja sõnumist. põhjustab oma loomingulisi valikuid, sh kasutatud visuaalsete elementide, värvide ja stiili osas.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Digitaalne töövoog Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Töö digifotodega (põhiredigeerimine: heledus, kontrast, lõikamine). Kujundustarkvarade kasutamine (nt Canva). Sõnumi edastamine visuaalselt. Sihtrühmapõhine kujundus. Kujunduste enimkasutatavad formaadid.	Seos õpiväljundiga koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.
Hindamisülesanded	Projektitöö: õpilane loob visuaalse reklaammaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam) kindlale sihtrühmale, koos lühikirjelduse ja põhjendusega	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	
Fotograafia alused Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Kompositsioon (reeglid ja vabastused). Valgus ja värv. Fototehnika (kaamera seadistused, nutiseadmete võimalused).	Seos õpiväljundiga analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente.
Hindamisülesanded	Analüütiline presentatsioon, kus õpilane analüüsib kahte visuaalset materjali (foto või reklaam), tuues välja nende visuaalsed komponendid ja sihtrühmale suunatud sõnumi	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	
Kujunduse alused Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Kujunduse elemendid ja põhimõtted. (kujudid, värvid, tüpograafia, kontrast, tasakaal). Kujundusprotsess ja ideekavand. Itteni värviring.	Seos õpiväljundiga rakendab fotograafia ja kujunduse põhimõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi.
Hindamisülesanded	Iseseisev praktiline ülesanne: õpilane teeb 3 temaatilist fotot (nt toode, inimene, tegevus) ja koostab neist lihtsa visuaalse loo, rakendades kujunduspõhimõtteid	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	

Õppemeetodid	Loeng, grupidööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	Veiko Tammjärv, Disain ja visuaalkultuur. Eesti Kunstiakadeemia, 2021.

	<p>Arne Maasik, Fotograafia algõpetus. Tallinna Polütehnikum, 2015. Eesti Kunstiakadeemia e-õppekeskkonna materjalid (https://tek.eek.ee) Michael Freeman, The Photographer's Eye. Focal Press, 2007. Robin Landa, Graphic Design Solutions. Cengage Learning, 2019. David Dabner, Sandra Stewart, Eric Zempel, Graphic Design School. Thames & Hudson, 2020. Digivahendid ja platvormid: Canva Unsplash, Pexels (fotode kasutamiseks ja analüüsiks) Snapseed (fototöötamiseks)</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
40	Personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime teadlikult ja vastutustundlikult isiklike rahaliste otsuste langetamisega, sealhulgas igapäevase rahaplaneerimise, säästmise ja investeerimisvõimaluste kasutamisega, arvestades oma eluetappi ja tulevikuplaane.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. Hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi.	koostab üksikasjaliku kuu- ja aastapõhise tulude-kulude analüüsi koos visuaalse ülevaatega (nt tabel, graafik, digiplatvorm). analüüsib juhendamisel kriitiliselt enda kuluharjumusi ja teeb ettepanekud rahalise tasakaalu parandamiseks. esitab teadlikult ja argumenteeritult isiklikud lühi- ja pikaajalised finantseesmärgid.	Mitteeristav hindamine
2. Võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel.	kirjeldab erinevate varaklasside (aktsiad, võlakirjad, fondid, kinnisvara, krüptovarad) toimimist ja investori rolli turul. hindab investeerimise riske ja kasumipotentsiaali ning põhjendab riskitaluvuse ja investeerimishorisondi valikut. koostab lihtsustatud investeerimisportfelli simulatsiooni koos riskide hajutamise analüüsiga.	Mitteeristav hindamine
3. Koostab jätkusuutliku finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.	Koostab personaalse finantsplaani, mis sisaldab eesmärke, eelarvet, säästmise ja investeerimise strateegiat ning riskide maandamise meetmeid. Esitleb plaani, põhjendab tehtud valikuid ning toob välja realistlikud ja mõõdetavad sammud eesmärkide saavutamiseks. Arvestab plaanis vastutustundliku ja jätkusuutliku tarbimise ning investeerimise põhimõtteid.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine

Investeerimise alused Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Investeerimise eesmärgid ja eeldused. Varaklassid: aktsiad, võlakirjad, indeksfondid, ETF-id, kinnisvara, alternatiivsed investeeringud. Riskide hajutamine ja ajahorisondi olulisus. Passiivne vs aktiivne investeerimine. ESG seos jätkusuutliku investeerimisega.	Seos õpiväljundiga Võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel.
Hindamisülesanded	Koosta võrdlev analüüs vähemalt nelja investeerimisvõimaluse vahel (sh madala ja kõrge riskiga instrumendid), hinnates nende tootlust, riske ja sobivust noorele investorile	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljund saavutatud lävendi tasemel	
Raha ja isiklik eelarve, finantseesmärgid Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Raha väärtus ja inflatsioon. Tarbimisharjumuste psühholoogia. Igapäevakulude jälgimine ja analüüs. Digitaalsed eelarvepidamise Lühi- ja pikaajalised finantseesmärgid. Säästmise roll finantsilise turvalisuse loomisel. Liitintress ja aja mõju säästmisele. Erinevad säästmise strateegiad tööriistad (nt Excel, Google Sheets, Monefy, Mint).	Seos õpiväljundiga Hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmäärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi.
Hindamisülesanded	Ülesanne: koosta 1 kuu reaalne eelarve, tuginedes oma senistele kuludele ja sissetulekutele. Lisa analüüs, millised on võimalikud kokkuhoiukohad ja kuidas saaks suurendada sääste	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad oleme saavutatud lävendi tasemel	
Riskijuhtimine ja rahaline vastutus, isiklik finantsplaani Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Finantsriskid (tururisk, inflatsioonirisk, krediidirisk jms). Kindlustamine ja hädaabifond. Finantsvõimendus, laenud ja võlakoormus. Vastutustundlik tarbimine ja rahaline eetika. Sissejuhatus finantsplaneerimisse.	Seos õpiväljundiga Koostab jätkusuutliku finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid,

	Planeerimine elutsükli vaates (õpingud, töö, pere, pension). Finantsplaani koostamine ja elluviimine. Eesmärkide jälgimine ja ümberhindamine.	seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.
Hindamisülesanded	Ülesanne: Kujunda 1-aastane personaalse finantsplaani dokument, mis sisaldab eelarvet, investeerimiskava, säästmiseesmärke, riskijuhtimise meetmeid ja põhjendatud valikuid (ÕV 3).	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasemel	

Õppemeetodid	Loeng, grupidööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitmeeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	<p>Pertman, T. (2016). Rikkaks Saamise Õpik. RahaFoorum.</p> <p>Saare, K. (2020). Kuidas alustada investeerimisega? Äripäev.</p> <p>Minuraha.ee – Rahandusministeeriumi ja Finantsinspektsiooni tarbijaveeb (jätkuvalt ajakohastatud)</p> <p>RahaFoorum.ee – veebikeskkond investeerimise ja isikliku rahanduse teemadel (aktiivne alates 2011)</p> <p>Investeerimisklubi Podcast ja artiklid – saadaval platvormidel Spotify, YouTube ja investeerimisklubi.ee (2015–2025)</p> <p>Housel, M. (2020). The Psychology of Money: Timeless lessons on wealth, greed, and happiness. Harriman House.</p> <p>Sethi, R. (2009 / uuendatud 2019). I Will Teach You To Be Rich. Workman Publishing.</p> <p>Kiyosaki, R. T. (1997). Rich Dad, Poor Dad. Warner Books.</p> <p>Graham, B. (esmatrükk 1949, uuendatud väljaanne: 2006). The Intelligent Investor. HarperBusiness.</p> <p>Investopedia.com – rahanduse ja investeerimise entsüklopeedia, sh interaktiivsed kalkulaatorid (alates 1999)</p> <p>Khan Academy – Personal Finance ja Investing kursused (2012–2025, pidevalt täienevad)</p> <p>Morningstar.com ja Yahoo Finance – investeerimistoodete analüüs, graafikud ja tootlusandmed (aktiivsed platvormid alates 1990ndatest)</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
41	Praktiline müük ja teenindus oskused	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	üuuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime praktiliste müügitegevuste ja klienditeenindussituatsioonide lahendamise, rakendades müügitehnikaid, suhtlemisoskusi ning arvestades kliendikäitumist ja ettevõtte eesmärke.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. demonstreerib praktilisi müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ostukäitumist;	kavandab ja viib läbi müügivestluse, arvestades toote/teenuse väärtuspakkumist ja kliendi profiili. kasutab müügitehnikaid (nt vajaduste väljaselgitamine, vastuväidete käsitlemine, sulgemine) loogilises järjestuses ja veenvalt.	Mitteeristav hindamine
2. rakendab klienditeeninduse head tava erinevates teenindussituatsioonides	kasutab sobivaid suhtlemisviise ja väljendab end arusaadavalt nii suuliselt kui ka mittedisoonaliselt. käitub kliendikeskselt ka keerukates teenindusolukordades, jäädes viisakaks ja lahenduskeskseks.	Mitteeristav hindamine
3. analüüsib enda müügi- ja teenindusprotsessi tugevusi ja arenduskohti, tuginedes tagasisidele.	analüüsib saadud tagasisidet ning sõnastab konkreetseid edusamme ja parendusvõimalusi. Õpilane seob enda kogemuse teenindusprotsessi etappidega ning teeb ettepanekuid teenuse kvaliteedi parandamiseks.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Eneseanalüüs ja professionaalne areng Iseseisev õpe 6 Praktiline töö 20	Alateemad Tagasiside vastuvõtt ja analüüs. Teeninduskogemuse refleksioon. Suhtlemis- ja esinemisoskuste arendamine. Kliendirahulolu kui töö tulemuslikkuse mõõdik.	Seos õpiväljundiga analüüsib enda müügi- ja teenindusprotsessi tugevusi ja arenduskohti, tuginedes tagasisidele.
Hindamisülesanded	Refleksioonipäevik: õpilane kirjeldab teenindus- ja müügikogemusi, toob välja saadud tagasiside ning teeb arenguplaani Arutelupõhine esitlus: kogemuste jagamine ja rühmaarutelu parimatest teeninduspraktikatest	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	

kujunemine		
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpiväljund lävendi tasandil saavutataud	
Klienditeeninduse alused Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Teenindusstandardid ja hea teeninduse põhimõtted. Klienditüübid ja suhtlemisstiilid. Suhtlemine keerulistes olukordades. Klientide ootused ja kogemuse kujundamine.	Seos õpiväljundiga rakendab klienditeeninduse head tava erinevates teenindussituatsioonides
Hindamisülesanded	Rollimäng: teenindussituatsiooni lahendamine erinevate klienditüüpidega Kirjalik ülesanne: lühianalüüs oma teenindusstiili tugevustest ja arengukohtadest	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasandil	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud	
Müügiprotsess ja tehnikad Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Müügiprotsessi etapid Kliendivajaduste kaardistamine. Tootesitlus ja väärtuspakkumine. Vastuväidete käsitlemine ja tehingu lõpetamine.	Seos õpiväljundiga demonstreerib praktilisi müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ostukäitumist;
Hindamisülesanded	Simulatsioon: õpilane viib läbi müügikohtumise (rollimäng) ning hinnatakse vestluse ülesehitust, oskust tuvastada vajadusi ja pakkuda lahendusi Test: müügitehnikate ja -etappide tundmine valikvastustega küsimuste abil	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid saavutatud,	

Õppemeetodid	Loeng, grupitööd, kirjalikud tööd, ajurünnak, analüüs, esitlus, tagasiside, õppekäik.
Hindamiseetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitmeeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lävend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	Altküla, T. „Müügimeistriks saamise kunst“ (2021). Tamm, M. „Klienditeeninduse käsiraamat“ (2018). Kallas, M. „Turundus ja kommunikatsioon praktikule“ (2020).

	<p>Jobber, D., Lancaster, G. „Selling and Sales Management“ (11th ed, Pearson, 2019).</p> <p>Dale Carnegie „How to Win Friends and Influence People“ (1936, ajatu klassika suhtlemisoskustest).</p> <p>Kotler, P., Keller, K. L. „Marketing Management“ (15th ed, Pearson, 2016) – valitud peatükid teeninduse ja väärtuspakkumise kohta.</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
42	Riigikaitseõpetuse välilaager	1.5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija rakendab riigikaitseõpetuse moodulis omandatud teadmisi ning omandab välilaagri tingimustes toimetulekuks vajalikud oskused.		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
9 tundi		30 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid;	<p>komplekteerib vastavalt ilmastikule ja riigikaitseõpetuse välilaagris eesootavatele tegevustele isikliku varustuse, tuginedes ette antud nimekirjale;</p> <p>pakib välilaagriks oma koti ette antud nimekirja alusel;</p> <p>püstitab meeskonnatööna välitingimustes majutus-, söögi- ja hügieenialad, järgides välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid ning keskkonnasäästlikkuse põhimõtteid;</p> <p>valmistab välitingimustes sooja toitu, lähtudes olemasolevatest toiduainetest ja arvestades hügieeninõudeid välitingimustes;</p> <p>rakendab vajalikke meetmeid, et ennetada looduses reostuse ja metsatulekahjude teket;</p> <p>selgitab individuaal- ja allüksuses kasutatava varustuse otstarvet ja kasutamise reegleid;</p> <p>kasutab välitingimustes hakkamasaamiseks vajalikku üksikisiku ja meeskonna varustust eesmärgipäraselt ja reeglite kohaselt;</p> <p>tagab enda isikliku hügieeni ja hooldab oma isiklikku varustust vastavalt etteantud juhiste;</p> <p>täidab antud ülesandeid vastutustundlikult ja tähtaegselt, arvestades kehtestatud reeglitega</p>	Mitteeristav hindamine
2. orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil	<p>iseloomustab öisel maastikul orienteerumist piiravaid tegureid, tuginedes juhistele;</p> <p>selgitab nõudeid ja piiranguid maastikul käsi-GPSi</p>	Mitteeristav hindamine

	<p>kasutamiseks; määrab oma asukoha maastikul kaardi ja kompassi abil; orienteerub meeskonnas topograafilise kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul nii päeval kui ka öösel; kasutab peamisi moondamis- ja varjatud liikumisviise, arvestades maastikku ja päevavalguse piisavust</p>	
<p>3. oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes</p>	<p>selgitab esmaabi põhimõtetele tuginedes kannatanu seisundi hindamise võimalusi ja kannatanule välitingimustes abiandmise iseärasusi, sh võimalikke ohte kannatanu asendi muutmisel; selgitab, millega tuleb arvestada esmaabi andjal enda ohutuse tagamisel, arvestades õnnetussituatsiooni ja esmaabi andmise üldiste põhimõtete; demonstreerib nõuetekohaselt esmaabivõtteid lavastatud õnnetuse korral kannatanu abistamiseks; demonstreerib käepäraste ja meditsiiniliste abivahendite kasutamist lähtuvalt kannatanu vigastusest; demonstreerib erinevaid kannatanu transportimise võtteid, lähtudes vigastusest</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>
<p>4. käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittedõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju</p>	<p>käitub lasketiirus kehtestatud reeglite ja laskmiskäskluste järgi; demonstreerib erinevaid laskeasendeid vastavalt antud laskmiskäsklustele ja kasutab õiget päästmistehnikat; sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all, järgides relva ja laskemoonaga ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid</p>	<p>Mitteeristav hindamine</p>

Mooduli jagunemine

Õppemeetodid

Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud
sh lüvend	“A” saamise tingimus: õpiväljundid peavad olema saavutatud
Õppematerjalid	

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
43	Ärisuhtlus ja tööalane enesejuhtimine	5	Ille Kukk,
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane tuleb toime professionaalse suhtlemise ja tööalase enesejuhtimisega erinevates tööolukordades, arvestades organisatsioonikultuuri, eetikanorme ja meeskonnatöö põhimõtteid		
Iseseisev õpe		Praktiline töö	
30 tundi		100 tundi	

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamine
1. kirjeldab tööalase suhtluse ja koostöö põhimõtteid, arvestades erinevate suhtluskanalite ja -stiilide mõju töö tulemuslikkusele.	Kirjeldab erinevaid suhtlusstiile ja nende sobivust tööalastes olukordades. Selgitab tööalase suhtluse mõju meeskonnatöö tulemuslikkusele konkreetsete näidete põhjal.	Mitteeristav hindamine
2. kujundab enesejuhtimisoskusi, planeerides teadlikult tööülesandeid ja eesmärke vastavalt oma rollile meeskonnas.	Koostab isikliku tööülesannete ajakava, lähtudes seatud eesmärkidest ja rollist. Reflekteerib oma tööalast arengut, tuues esile tugevused ja parendusvaldkonnad.	Mitteeristav hindamine
3. rakendab efektiivse eneseväljenduse ja tagasiside andmise oskusi tööalastes suhtlussituatsioonides.	Kasutab suulises ja kirjalikus suhtluses korrektset keelt ning asjakohast väljendusviisi vastavalt sihtrühmale. rakendab erinevaid tagasiside andmise ja vastuvõtmise tehnikaid rollimängulistest tööolukordades.	Mitteeristav hindamine

Mooduli jagunemine		
Enesejuhtimine ja ajaplaneerimine Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 30	Alateemad Eesmärkide seadmine ja tööülesannete prioriseerimine. Tööalane eneserefleksioon. Stressijuhtimine ja töö-elu tasakaal.	Seos õpiväljundiga kujundab enesejuhtimisoskusi, planeerides teadlikult tööülesandeid ja eesmärke vastavalt oma rollile meeskonnas.
Hindamisülesanded	Isiklik ajaplaneerimise projekt – Õpilane koostab nädala tööülesannete ajakava ja analüüsib oma tööalast enesejuhtimist, esitades refleksioonipäeviku	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävindi tasandil	
Koostöö ja suhtlemisoskused Iseseisev õpe 9 Praktiline töö 30	Alateemad Meeskonnarollid ja suhted organisatsioonis. Tagasiside andmine ja vastuvõtmine. Konfliktide lahendamine ja kuulamisoskused.	Seos õpiväljundiga rakendab efektiivse eneseväljenduse ja tagasiside andmise oskusi tööalastes suhtlussituatsioonides.
Hindamisülesanded	Rollimäng 1 ja kirjalik ülesanne – Õpilane osaleb rollimängus, kus simuleeritakse tööalast tagasiside andmise situatsiooni ning kirjutab ametliku suhtluskirja Rollimäng 2 ja kirjalik ülesanne – Õpilane osaleb rollimängus, kus simuleeritakse tööalast koosolekut ning koostab koosoleku protokollid kasutades digitaalseid tööriistu	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud lävendi tasandil	
Ärisuhtlus tööalases kontekstis Iseseisev õpe 12 Praktiline töö 40	Alateemad Suhtlusvormid: verbaalne, mitteverbaalne, kirjalik. Ametlik ja mitteametlik suhtlus. Suhtluskanalid (e-kirjad, koosolekud, telefonikõned, videokohtumised).	Seos õpiväljundiga kirjeldab tööalase suhtluse ja koostöö põhimõtteid, arvestades erinevate suhtluskanalite ja -stiilide mõju töö tulemuslikkusele.
Hindamisülesanded	Grupiarutelu ja juhtumianalüüs – Õpilased analüüsivad tööolukorra juhtumit, kus on tekkinud suhtluskonflikt, ja pakuvad välja lahendused	
Hindamine	Mitteeristav hindamine	
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud	
sh hindekriteeriumid	“A” saamise tingimus: õpiväljundid saavutatud lävendi tasandil	

Õppemeetodid	
Hindamismeetodid	
Lõimitud teemad	
Mooduli hindamine	Mitteeristav hindamine
Mooduli kokkuvõtva hinde kujunemine	Kõik õpiväljundid peavad olema saavutatud

sh lävend	"A" saamise tingimus: Õpiväljundid peavad olema saavutatud
�ppematerjalid	Härm, A. jt (2020). T�oolane suhtlemine ja etiketireeglid. Koolibri. Kallaste, E. (2018). Enesejuhtimine t�oelus. Avita. Pukk, K. (2019). Meeskonnat�o ja kommunikatsioon. Studium. Goleman, D. (2013). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. Bantam Books. Covey, S.R. (2004). The 7 Habits of Highly Effective People. Free Press. Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2017). Organizational Behavior. Pearson.

Saavutatavad kompetentsid

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Ametikohtumiste ja sündmuste korraldamine	Bürooassistendi baasoskused	Digioskuste arendamine	Digitaalsed ärimudelid ja e-kaubandus	Digiturundus ja kommunikatsioon	Disainmõtlemine ja väärtusloom	Dokumendide haldamine ja säilitamine	Dokumendide loomine ja registreerimine	Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks
Kompetentsid puuduvad										

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	Ettevõtlus ja äriplaan	Ettevõtluse õiguslikud alused	Ettevõtlusõpe	Ettevõtte jätkusuutlik areng	Ettevõtte töökorraldus	Finantsarvestus	Fotograafia ja kujunduse alused	Innovatsioon ettevõtluses	Keel ja kirjandus
Kompetentsid puuduvad										

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Kehakultuur	Koostöösuste arendamine	Loodusained	Majandusõpetuse ja -arvestuse alused	Matemaatika	Müügitöö	Oskused eluks ja tööks	Personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele	Praktika	Praktiline müük ja teenindus oskused

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Kehakultuur	Koostöökuste arendamine	Loodusained	Majandusõpetuse ja -arvestuse alused	Matemaatika	Müügitöö	Oskused eluks ja tööks	Personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele	Praktika	Praktiline müük ja teenindus oskused
Kompetentsid puuduvad										

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid									
	Projektijuhtimise alused	Riigikaitse õpetus	Riigikaitse õpetuse välilaager	Sissejuhatuse kutseõpingutesse	Sotsiaalsed	Tootearendus ja tootearendusprotsess	Turundus	Turunduse ja müügi alused	Vabaõpingud	Vastutustundlik ettrvõtlus
Kompetentsid puuduvad										

Kompetentsi nimetus kutsestandardis	Eriala õppekava moodulid				
	Visuaal- ja helikultuur	Võõrkeel keeleoskust asemel B1	Võõrkeel tasemel B2	Ärisuhtlus ja tööalane enesejuhtimine	Õpilase professionaalne areng
Kompetentsid puuduvad					